

Pamiętaj o prenumeracie!

– na II kwartał do 5 marca

W numerze:

Łączenie oddziałów ZNP w struktury powiatowe, choć głęboko uzasadnione, nie wszędzie przebiega bez zgrzytów. Podobnie było w Koźlenicach.

Nie całkiem powiatowy
str. 4

W prywatyzacji szczecińskich przedszkoli chodzi o jedno – wyprowadzenie ludzi spod Karty Nauczyciela, twierdzą związkowcy z ZNP.

Z ręką na pulsie
str. 6

Historię sztuki na maturze wybierają nie tylko ubiegający się o indeks akademii artystycznych, ale i zdający na studia humanistyczne. Dziś dla nich przygotowaliśmy przykładowe zadania z tego przedmiotu.

Twórcy i ich dzieła
str. 7 – 10

Komputer to nie tylko źródło rozrywki, ale przede wszystkim pomoc w pogłębianiu wiedzy.

Komputer i Ty
wkładka

Co tydzień BLIŻEJ PRAWA

- Zarządzanie a powierzenie stanowiska dyrektora
- Zmiana w Karcie Nauczyciela
- O ocenie pracy
- Odpowiadamy na pytania Czytelników

GŁOS NAUCZYCIELSKI

TYGODNIK SPOŁECZNO-OŚWIATOWY

NR 6 9 II 2005 r.

INDEKS-359238 PL ISSN-0017-1263

ROK LXXXVIII

CENA 3,90 zł (w tym 7% VAT)

W Zespole Szkół w Sowiej Woli (woj. mazowieckie) nie brakuje chętnych do śpiewania. Teresa Nowak-Frukacz, nauczycielka muzyki, przygotowuje chór do kolejnego występu.

Nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych w powiecie łaskim od kilku miesięcy nie otrzymują nagród i dodatków motywacyjnych. Na ich zarobkach postanowiło zaoszczędzić starostwo.

LEPSZA PRACA GORSZA PŁACA

Pedagodzy mają poczucie krzywdy, które wzmoгло się jeszcze bardziej, gdy niedawno ogłoszono wyniki rankingu „Perspektyw” i „Rzeczpospolitej” trzystu najlepszych szkół średnich w Polsce. Okazało się bowiem, że spośród pięciu placówek tego typu istniejących w powiecie łaskim aż dwie – Zespół Szkół Rolniczych w Sędziejowicach im. Władysława Grabskiego i Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Łasku – znalazły się w tym zaszczytnym gronie. Wicestarosta łaski **Mirosław Rżanek** odebrał nawet gratulacje z okazji tych suk-

cesów od łódzkiego wojewody i kuratora. Pikanterii sprawie dodaje fakt, że to właśnie on jest inicjatorem obniżenia nauczycielskich zarobków. Czyżby w powiecie łaskim miała obowiązywać zasada: im lepsza praca, tym gorsza płaca?

Rozczarowanie nauczycieli jest tym większe, że – trzeba to przyznać – władze powiatowe były znane do tej pory z jak najlepszej strony. Nieustannie remontują i modernizują budynki szkolne, które w chwili ich przejścia w 1999 roku znajdowały się w opłakanym stanie technicznym. Na przykład **Włodzimierz Nowicki**, dyrektor Ze-

spółu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 (zwanego w Łasku Ekonomikiem), bardzo sobie chwali przeprowadzoną w jego placówce termodynamizację: – Dzięki temu koszty ogrzewania spadły u nas o jedną czwartą. To tak, jakbyśmy co czwarty rok ogrzewali szkołę za darmo. Już na samym etapie palacza, którego zastąpił komputer, oszczędzamy dziesiątki tysięcy złotych.

A przecież podobną termomodernizację przeprowadzono w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, zajmującym wspólny budynek z Pogotowiem Opiekuń-

czym, oraz w LO im. Tadeusza Kościuszki. Natomiast przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 (tzw. Elektryku) wzniesiono halę sportową za 4,5 mln zł. W bieżącym roku zaplanowano termomodernizację we wspomnianym Zespole Szkół Rolniczych w Sędziejowicach, który obchodzi 85-lecie. – Staruszcze należy się facelifting – mówi wicestarosta.

Wieść o wstrzymaniu nagród i dodatków motywacyjnych, która dotarła do szkół 4 października ub. r., zabrzmiała więc jak dysonans. Nauczycieli zabolalo przede wszystkim to, że starostwo zaczęło szukać oszczędności w ich kieszeniach na krótko przed Dniem Edukacji Narodowej. Nawet najstarsi pedagodzy nie pamiętają, aby w Łasku kiedykolwiek „czczo-no” święto 14 października w tak przykry sposób.

– Nie tyle chodziło nam o nagrody pieniężne, bo one zawsze były skromne, ile o uhonorowanie nauczycieli, którzy dają z siebie więcej niż wymagają tego zwykłe obowiązki – mówi **Elżbieta Komorek**, wiceprezes Zarządu Oddziału Powiatowego ZNP w Ła-

dokończenie na str. 6

Łódzkie ZNP do premiera Belki

MATURA I LIKWIDACJA

Zarząd Okręgu Łódzkiego ZNP po spotkaniu 31 stycznia br. z nauczycielami i dyrektorami łódzkich szkół ponadgimnazjalnych na temat stanu przygotowań do nowej matury przesłał premierowi Markowi Belce list otwarty, pod którym podpisy złożyło prawie 700 nauczycieli.

Związek zwraca w nim uwagę przede wszystkim na dwie sprawy: brak rozstrzygnięć w zakresie pracy Komisji Egzaminacyjnej,

zwłaszcza udziału w niej nauczycieli spoza macierzystej szkoły, oraz na nierozwiązany problem płacenia za pracę w czasie egzaminów maturalnych.

Okręg ZNP zwrócił się także do wojewody łódzkiego z wnioskiem o uchylenie uchwały Rady Gminy Pątnów w sprawie likwidacji wszystkich placówek oświatowych: przedszkoli i szkół prowadzonych przez samorząd. (szerzej o tej sprawie w następnym numerze) **H.**

UNESCO — do 2015 roku na całym świecie potrzeba około 30 mln nauczycieli!

DEFICYTOWY ZAWÓD

Tytuł ich właśnie jest niezbędnych do realizacji programu „Edukacja dla wszystkich”, który jest głównym programem edukacyjnym tej ONZ-owskiej agendy. Przypomnę, że w jego ramach w 160 krajach, które go przyjęły, ma się dokonać upowszechnienie edukacji przedшкольной, zostać zapewniona podstawowa, obowiązkowa, bezpłatna edukacja wszystkim dzieciom, a także zmniejszyć się o 50 proc. liczba analfabetów wśród dorosłych.

Warto powiedzieć, że w krajach Trzeciego Świata do szkoły nie chodzi dziś aż 150 mln dzieci w wieku od 6 do 10 lat! W Tanzanii klasy liczą 60, a bywa, że i więcej uczniów. Jak wynika z raportu UNDP, wskaźniki scholaryzacji dla wszystkich poziomów edukacji różni się znacznie w zależności od kontynentów i państw. Otóż wśród 60 państw świata tylko 100 proc. tego wskaźnika osiągnęła Kanada, natomiast dla wielu państw Ameryki Południowej takich: jak Wenezuela, Chile czy Meksyk wynosi on około 65 proc.

Realizacja „Edukacji dla wszystkich” jest niemożliwa bez nauczycieli, tymczasem w wielu krajach jest to zawód niskoopłacany twierdzą eksperci UNESCO. W krajach Środkowej Afryki nauczyciel otrzymuje miesięcznie 10 do 13 dolarów. W Europie różnice w wynagrodzeniach nauczycieli są bardzo duże. Dla przykładu w Polsce maksymalne jego wynagrodzenie jest 7 razy niższe niż w Luksemburgu i 4 razy niższe niż we Francji. Z kolei w porównaniu do maksymalnych wynagrodzeń nauczycielskich otrzymywanych na Łotwie czy w Rumunii, wynagrodzenie naszych nauczycieli jest 3-krotnie wyższe.

Tak więc zarówno ze względu na niskie zarobki, jak i brak perspektyw rozwoju zawodowego, praca w szkole nie przyciąga najbardziej zdolnych absolwentów szkół wyższych. To zaś powoduje, że realizacja jednego z głównych celów programu „Edukacja dla wszystkich”, jakim jest podniesienie poziomu kształcenia, jest w większości krajów niemożliwe.

KS

Koleżance **URSZULI ŻOLEK**
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

OJCA
składają koleżanki i koledzy z Zarządu Głównego ZNP

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Kol. ANTONIEGO PTAKA

wieloletniego Dyrektora Zespołu Szkół Elektrycznych w Nisku,
Człowieka wielkiego serca, wspaniałego pedagoga i zasłużonego działacza związkowego.

Żonie i Rodzinie Zmarłego składamy serdeczne wyrazy współczucia
prezes i członkowie Oddziału
Związku Nauczycielstwa Polskiego w Nisku

Adres redakcji: ul. Juliana Smulikowskiego 6/8, 00-389 Warszawa.
Tel./fax: (0-22) 826-34-20, 828-13-55, 827-66-30. **Centrala:** (0-22) 826-10-11,
<http://www.glos.pl> e-mail: glos@glos.pl

„GŁOS NAUCZYCIELSKI” redaguje zespół: Wojciech Sierakowski (red. naczelny), Maria Aulich, Halina Drachal (kier. działu społeczno-zawodowego), Beata Igielska, Teresa Konarska (kier. działu prawnego), Danuta Kowalewska-Kujawska, Maciej Kućak, Barbara Kozarska (kier. działu technicznego), Ewa Miłoszewska-Piontek (sekr. red.), Witold Salański, Joanna Skrobisz, Krystyna Strużyna (kier. działu edukacji i wychowania), Anna Wojciechowska, Barbara Dziedziak (kier. działu administracji), Marek Suhecki (fotoreporter), Izabella Zabik (dział kolportażu i ogłoszeń), korekta — Zofia Rozum, Barbara Rokicka.

Współpracują: Jerzy Kraśniewski, Jerzy Podracki, Żaneta Pilis, Beata Rechnio, Andrzej Stok, Damian Szymczak.

Nakładem Wydawnictwa ZNP „Głos Nauczycielski”. Dyrektor Wydawnictwa — Wojciech Sierakowski.

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów i zmiany tytułów, tekstów nie zamówionych nie zwracamy. Wszystkim korespondentom przypominamy, że honoraria wypłacane mogą być tylko tym autorom publikacji zamieszczonych w „Głosie”, którzy przysłał nam swoje dane: imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, imiona rodziców, adres zamieszkania, adres właściwego Urzędu Skarbowego, numery PESEL i NIP. Brak powyższych danych oznaczać będzie rezygnację z honorarium. Na listy w sprawach prawnych odpowiadamy: na stronach prawnych „Głosu” lub indywidualnie z załączonym do listu aktualnym kuponem i ksero prenumeraty. Porad prawnych udzielamy także telefonicznie we wtorki w godzinach 11³⁰ – 14³⁰, tel. (0-22) 827-66-30.

Redakcja nie odpowiada za treść oraz skutki ogłoszeń i reklam.

Skład i łamanie komputerowe — redakcja. Kierownik fotokładu Włodzimierz Kozarski, Iza Kordas.

Druk: „Seregni Printing Group” Warszawa, ul. Matuszewska 14

Wśród bogactwa europejskich programów edukacyjnych, jednym z najmłodszych i mniej znanych jest ENGALL. Jego celem jest zachęcanie dorosłych do edukacji ustawicznej.

PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Celem rozpoczętego w roku ubiegłym projektu jest wypracowanie oferty edukacyjnej przeznaczonej dla osób, które już dawno pożegnały się ze szkołą. Uczestniczą w nim instytucje prowadzące doskonalenie i kształcenie zawodowe z Austrii, Belgii, Finlandii, Grecji, Niemiec i Polski. Jego koordynatorem są przedstawiciele dwóch instytucji edukacyjnych z Hiszpanii. Nasz kraj reprezentuje Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, co sprawia, że w odróżnieniu na przykład od Austrii, którą reprezentuje uniwersytet ludowy, uczestniczą w nim głównie nauczyciele.

Po pierwszych doświadczeniach okazuje się, że dla większości krajów uczestniczących w ENGALL problemem jest rozpoznanie rzeczywistych potrzeb dorosłych zarówno pod względem treści, formy jak i czasu, w którym odbywać się ma kształcenie ustawiczne. Podczas niedawnego spotkania w Warszawie grupy roboczej programu, przedstawicielka Finlandii **Tii-na Sarisalmi** poinformowała, że, jak wynika z ankiet rozesyłanych do kilkuset doros-

łych, są oni zainteresowani kursami dotyczącymi nauki języków obcych, gotowaniem, rękodzielnictwem artystycznym itp.

Co ciekawe, większość respondentów opowiada się za nauczaniem tradycyjnym w klasie, zaś internet wzbudza wśród nich bardzo nikłe zainteresowanie. Jeśli chodzi o czas, to najbardziej odpowiednie do kursowego kształcenia okazują się być weekendy. Większość słuchaczy po ich odbyciu chciałaby otrzymać dyplom. Okazuje się również, że największym prestiżem cieszą się kursy doskonalące organizowane przez szkoły wyższe.

Koordynatorka programu **Carmen Amandi**, dyrektorka liceum, z wykształcenia anglistka, ma ambitne plany. Chciałaby, aby program ENGALL przyczynił się do powstania nowych szkół i kierunków kształcenia ustawicznego dla dorosłych. I co nie mniej ważne, aby bezrobotnej młodzieży różnego rodzaju kursy pomogły w znalezieniu zatrudnienia. Zaproponowała także instytucjom uczestniczącym w projekcie opracowanie słowników, które pomogłyby osobom dorosłym podróżowanie po zjednoczonej Europie.

S

Za 25 lat będzie nas o trzy miliony mniej! Do tego w społeczeństwie polskim przeważać będą ludzie starsi.

MNIEJ, A DŁUŻEJ...

Mimo coraz gorszej opinii o naszej służbie zdrowia, długość życia Polaków wydłuża się! Jak wynika z najnowszego raportu GUS, przewiduje się, że urodzony w 2003 r. chłopiec osiągnie średnio wiek 70,5 lat, dziewczynka zaś prawie 79, czyli o 4 lata więcej niż dzieci z 1990 r. Ciągle jednak daleko nam do najbogatszych krajów europejskich, których obywatele żyją o 4—5 lat dłużej.

Niestety, 2004 r. to kolejny rok ujemnego przyrostu naturalnego. W efekcie ludność Polski liczyła 38 175 tys. W tymże samym roku na świat przyszło 356 tys. dzieci, czyli o ponad 5 tys. więcej niż w 2003 r.

Z roku na rok mniej osób umiera z powodu chorób układu krążenia, choć nadal są

one przyczyną 47 procent wszystkich zgonów. Mniejsza jest też umieralność niemowląt. W poprzednim roku zmarło ok. 2,4 tys. dzieci poniżej 1 roku, czyli o ok. 100 mniej niż w 2003 r. i ponad 4-krotnie mniej niż w 1990 r.

Gwałtownie maleje odsetek dzieci (0—17 lat) w ogólnej liczbie ludności. Zmniejszył się on z 30 procent w 1990 r. do 22 procent w roku ubiegłym.

Według prognozy do 2020 r. liczba ludności zmniejszy się o milion osób, a w następnej dekadzie o kolejne półtora miliona. W konsekwencji w 2030 r. będzie zaledwie 35 693 tys. Polaków. GUS przewiduje ponadto, że liczba mieszkańców miast zmniejszy się o 3 miliony osób, a na wsi wzrośnie o ok. 500 tysięcy.

(maku)

Śladem naszych publikacji

STOŁÓWKI SZKOLNE

Po opublikowaniu informacji o wystąpieniu pana **Józefa Zawadzkiego**, śląskiego radnego, do ministra sprawiedliwości w sprawie braku rozporządzeń dotyczących stołówek szkolnych od **Waldemara Bojaruna**, rzecznika prasowego Urzędu Miasta Katowice, otrzymaliśmy odpowiedź.

Z pisma wynika, że kryterium dochodowe, na podstawie którego przyznaje się darmowe posiłki uczniom katowickich szkół, jest tu znacznie wyższe niż ustawowe. I tak dla rodziny 3-osobowej wynosi brutto 2810 zł, 4-osobowej — 3746 zł, 5-osobowej — 4683 zł i dla 6-osobowej — 5620 zł. A to oznacza, że więcej uczniów korzysta z bezpłatnych posiłków niż np. w Tychach, Bytomiu, Zabrze, Chorzowie i Mysłowicach.

Problemem pozostaje jednak odpłatność za posiłki dzieci i młodzieży z rodzin, których dochód przekracza ww. kwoty. Objęcie dożywianiem tej grupy uczniów za częściową odpłatnością wiąże się z koniecznością ustalenia odpowiednich nowych zasad w uchwale rady miasta oraz rezygnacją z dotychczasowych. Jednocześnie rzecznik miasta informuje, że tamtejsza Regionalna Izba Obrachunkowa przedstawiła stanowisko, z którego wynika, iż brak w obowiązujących przepisach podstaw prawnych, by z budżetu jednostek samorządu terytorialnego dofinansowywać koszty posiłków. A to oznacza, że problem finansowania stołówek szkolnych jest nadal aktualny i tyśiące głodnych uczniów czeka niecierpliwie na pilne jego rozwiązanie.

(k)

Wokół NPR

CHUDE CZY TŁUSTE LATA?

Narodowy Plan Rozwoju to wspólna nazwa dla dokumentów określających programy działań rządów państw korzystających z unijnych funduszy strukturalnych. Polskie prace nad NPR zainicjowane zostały już kilka lat temu, a pierwszym tego typu planem był przyjęty na lata 2004—2006.

Warto podkreślić, że choć już w roku 2003 akcentowano, że czynnikami, które zadecydują o konkurencyjności polskich zasobów pracy na europejskim rynku są między innymi ogólny poziom wykształcenia i jego zbieżność z potrzebami rynku pracy, umiejętność działania w tak zwanej e-społeczności, to sprawom oświaty nie poświęcono w nim zbyt wiele miejsca.

Co prawda autorzy NPR na lata 2004—2006 stwierdzili, że mocną stroną polskiej gospodarki jest korzystna struktura demograficzna wyrażająca się dużą liczbą młodych ludzi wykazujących aktywność w zdobywaniu kwalifikacji, ale zarazem wśród słabych jej stron wytykano niewystarczający poziom oraz wadliwą strukturę kwalifikacji zawodowych i niski poziom wykształcenia na obszarach wiejskich. Warto również dodać, że do zagrożeń rozwoju w latach 2004-2006 autorzy tego dokumentu zaliczyli emigrację wykształconych ludzi oraz **zahamowanie procesów decentralizacyjnych i przerost systemu resortowego nad pionowymi strukturami władzy publicznej w dysponowaniu środkami finansowymi**. W ówczesnym NPR wyznaczono zatem tak zwane osie rozwoju oraz programy operacyjne i priorytety. Jeśli chodzi o oświatę, to jej sprawy są realizowane w ramach osi zasobów ludzkich i zatrudnienia oraz priorytetu — rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy. Ten zaś ma być realizowany w ramach działania na rzecz dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy poprzez wyrównanie szans edukacyjnych, kształcenie informatyczne, rozwój poradnictwa, kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli.

Warto o tym przypomnieć dziś, kiedy ów program jest realizowany. Gwoli informacji dodam, że w prawie dwustu-

stronicowym NPR na lata 2004—2006 sprawy oświatowe omawiane są dość pobieżnie, a porównując dane i liczby zastanawia fakt, że tak zwane średnioroczne wydatki publiczne na edukację (w dziale zasoby ludzkie) to 147 mln euro, podczas gdy podobne „na turystykę” wynoszą 158 mln euro...

Niestety, podobnym mankamentem — braków finansowych, a zwłaszcza szczegółów w sprawach oświaty — obciążony jest projekt, który od kilku tygodni poddawany jest społecznym konsultacjom. Mowa o Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007—2013.

Choć współtwórca NPR, wicepremier Jerzy Hausner podkreślał, że edukacja i nauka powinna znaleźć się w centralnym punkcie planu, to wśród priorytetów strategicznych wiedza i kompetencje znalazły się na ósmym miejscu (na dziesięć priorytetów). Za to na pewno więcej w nim informacji dotyczących statusu nauczycieli i Karty Nauczyciela. Z poszczególnych zapisów związanych z finansowaniem i partnerstwem można również wyczytać promowany przez autorów NPR wzrost znaczenia i działań instytucji pozarządowych w edukacji.

Autorzy planu nie ukrywają, że choć lawinowo przyrasta osób z wyższym wykształceniem, to ze względu na brak pracy grozi nam emigracja ludzi młodych i wykształconych. Konieczne są zatem zachęty do pozostawiania w kraju, a może nimi być nowy sposób regulacji zbiorowych stosunków pracy, która „wiodłaby do zasadniczej decentralizacji i autonomizacji dialogu między stronami stosunków pracy — pracodawcami i reprezentacjami pracowniczymi”. W innym miejscu NPR można odczytać wolę autorów do całkowitego rozluźnienia obowiązków pracodawców wobec pracowników, zdecydowanego zwiększenia samozatrudnienia itp., itd.

Bez ogródek NPR 2007—2013 mówi o zmniejszaniu popytu na zawód nauczyciela i zamykaniu szkół. Choć towarzyszy temu podkreślanie szans „dla lepszej edukacji dzieci i młodzieży w mniejszych liczebnie klasach” oraz „na wykorzystanie części potencjału

edukacyjnego do rozwoju kształcenia ustawicznego”, to, niestety, trudno znaleźć więcej na ten temat konkretów.

Twórcy NPR podkreślają, że filarami gospodarki opartej na wiedzy są edukacja, nauka i informatyka, ale niestety trudno zauważyć, że więcej tu mowy o wsparciu nauki i badań, a zarazem wyraźnego otwarcia edukacji na inicjatywy pozarządowe, obywatelskie. NPR mówi wprost, że zmiany demograficzne wymagają edukacji w różnych formach, w małych grupach, zmian „regulacji i struktur”. Pytanie — czy właśnie korzystając z tych nowych sposobów ma następować upowszechnianie edukacji przedszkolnej i pomoc środowisk defaworyzowanych, jak to określono?

Być może, zwłaszcza że NPR na lata 2007—2013 silny nacisk kładzie na współdziałanie administracji lokalnej z organizacjami pozarządowymi, inicjatywami obywatelskimi. Temu może służyć projektowany Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, tworzony z rezerwy celowej, a przeznaczony na dofinansowanie działań organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne. Kto wie, czy to nie tu znajdzie się miejsce dla alternatywnych form edukacji przedszkolnej, do czego autorzy NPR przywiązują dużą wagę. Niestety, podobnej odpowiedzi nie da się znaleźć przy hasle wczesnego diagnozowania deficytów zdrowotnych u dzieci i młodzieży oraz zwiększania dostępu do edukacji uczniom ze środowisk dotkniętych ubóstwem.

Jaki jest rzeczywisty stosunek do Karty Nauczyciela i statusu nauczycieli pisałem w 3 styczniowym numerze „Głosu”, tu zatem tylko przypomnę, że NPR zapowiada nowelizację Karty Nauczyciela, by gminy miały większą elastyczność w prowadzeniu polityki oświatowej. Gwoli ścisłości dodam, iż być może powstaną nowe źródła wsparcia ze środków publicznych dla doszkalających się i doskonalących nauczycieli. A to w rezultacie projektowanego funduszu szkoleniowego w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 50 osób. Pytanie, czy za takie uznane zostanie na przykład jednostka samorządu terytorialnego?

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007—2013 to dokument bardzo obszerny i wielowarstwowy. Tworzony zgodnie z wymogami unijnymi. Liczb i tabel w nim dużo, ale wszystkie pomieszczone tu plany i programy zależą od jednego — od wysokiego tempa wzrostu gospodarczego Polski. Z drugiej strony jego osiągnięcie zależy od zrealizowania najważniejszych celów planu. Niewątpliwie zatem dyskusja o NPR będzie bardzo gorąca. I warto towarzyszyć jej wyjątkowo uważnie.

WOJCIECH SIERAKOWSKI

Ponad 6 tys. szkół już korzysta z neostrady TP za 1 złotówkę.

SZYBKO I TANIO

Od 1 lutego 2005 r. szkół mających dostęp do neostrady TP za 1 złotówkę może być więcej. Z nowej oferty TP skorzystać bowiem mogą podstawówki, gimnazja i szkoły średnie, dla których wcześniej była ona niedostępna ze względów technicznych. Do końca zajęć szkolnych opłata zarówno za aktywizację usługi, jak i abonament wynosić będzie 1 zł miesięcznie.

Telekomunikacja polska przygotowała również ofertę dla szkół będących poza zasięgiem usług szerokopasmowych. Te będą mogły skorzystać z 30 darmowych godzin miesięcznie naliczanych sekundowo za wydzwanią do internetu.

Od lipca 2005 roku abonament za korzystanie z neostrady TP wynosić będzie już jednak 59 zł brutto. W pakiecie szkoły otrzymają również 100 MB przestrzeni dyskowej (hosting www, e-mail) i bez ograniczeń będą mogły przysyłać dane. Ponadto za dedykowane do pracowni komputerowych modem ETHERNET ST 510 bridge/router zapłacić mogą 105 zł netto.

W programie „Edukacja z internetem TP” uczestniczyć mogą szkoły posiadające minimum pięć komputerów połączonych w sieć lokalną, które na stronie www.edukacja.tp.pl wypełnią deklarację o przystąpieniu szkoły do programu. Formularz ten podpisany

powinien być przez organ prowadzący szkołę. Tylko w minionych pięciu miesiącach deklarację wypełniło 7 tys. szkół mających do dyspozycji 119 tys. komputerów, w których uczy się ponad 2,7 mln uczniów. Największe zainteresowanie program ten wzbudza jak dotąd w woj. śląskim i mazowieckim.

W marcu zakończy się również pierwsza edycja pilotażowego cyklu szkoleń dla nauczycieli prowadzonych przez TP wspólnie ze Szkołą Wyższą Psychologii Społecznej. Uczestniczy w nich 70 nauczycieli z 17 szkół na terenie całego kraju. Wspólnie między innymi opracowują oni scenariusze lekcji z wykorzystaniem internetu, najciekawsze zostaną nagrodzone. Łącznie na wspieranie inicjatyw uczniów i nauczycieli dotyczących edukacji z internetem TP przeznaczona została 150 tys. zł. Dla 10 najlepiej zrealizowanych projektów telekomunikacja przygotowała nagrody w wysokości 5 tys. zł.

Więcej informacji na temat programu edukacja z internetem znaleźć można na stronie: www.edukacja.tp.pl.

KS

NASZA SONDA

Co nauczyciele sądzą o projekcie niekarania za posiadanie niewielkiej ilości narkotyków na tzw. własny użytek.

JERZY KACZKOWSKI, dyrektor Zespołu Szkół Morskich w Darłowie:

— Pomysł ministerstwa uważam za wielce nieodpowiedzialny w sytuacji, gdy wszystkie szkoły borykają się z problem uzależnień młodzieży. Przy czym tendencja ta stale wzrasta. Podam tragiczny przykład jednego z naszych uczniów, którego podczas wakacji koledzy namówili do rzekomo niewinnej zabawy z marihuaną. Dziś chłopak nie może im tego wybaczyć. Te niewinne igraszki z trawką zaprowadziły go do szpitala psychiatrycznego. Leczenie trwa nadal i prawdopodobnie uczeń będzie musiał zrezygnować z nauki w naszej szkole. W rozmowie ze mną prosił, by o jego przypadku mówić wprost, by był ostrzeżeniem dla innych. W naszej szkole mówimy: zero tolerancji dla jakichkolwiek narkotyków.

ANDRZEJ STEPANIUK, dyrektor II Liceum Pedagogicznego w Bielsku Podlaskim:

— Jeśli mamy cokolwiek robić, to na pewno nie iść w kierunku proponowanym przez resort zdrowia. Przecież wszyscy wiedzą doskonale, że nawet najmniejsza ilość narkotyków uzależnia i trzeba o tym mówić wprost. Dlatego jestem przeciwny wszelkiej legalizacji. Trzeba postawić raczej na wczesną profilaktykę i terapię. Młodzież jest bardzo inteligentna. Testuje zachowania nauczycieli. Np. po wyjściu z klasy zostawia torebkę na ławce, przypominającą tę z narkotykami i obserwuje, co z tym fantem zrobimy. Oczywiście dla zasady sprawdzamy zawartość każdej. Współpracujemy z policją. Na razie w tych pakietach były ziola, ale kto wie, co będzie w kolejnych. Musimy być czujni. Trzeba prowadzić poważną pracę wychowawczą z młodzieżą. Znać jej problemy szkolne i także domowe, by zapobiec tragedii.

ALEKSANDRA BASARAB, pedagog szkolny w Zespole Szkół Rolniczych w Świdwinie:

— Nie tylko ja, ale całe nasze grono pedagogiczne jest przeciwne takim pomysłom. Byliśmy wstrząśnięci, gdy przeczytaliśmy o tym w prasie. Uczniom wciąż mówimy, jak tragiczne w skutkach może być zażywanie jakichkolwiek narkotyków, tymczasem resort zdrowia chce pozwolić im na marihuane. To jakieś nieporozumienie. Nie można utrzymywać młodzieży w przekonaniu, że lekkie narkotyki nie są niebezpieczne. Takie opinie są nieprawdziwe. Jesteśmy przeciw legalizacji wszelkich narkotyków, także miękkich. Ponadto zgoda na niewielkie ilości marihuany, co proponuje ministerstwo, da szerokie pole manewru handlarzom narkotyków.

RYSZARD KUBISZYN, dyrektor IV LO im. het. S. Żółkiewskiego w Siedlcach:

— Delikatnie mówiąc jest to absolutne nieporozumienie. Bo co to znaczy niewielkie ilości? Każdy narkotyk, miękki czy twardy, po jakimś czasie uzależnia. A nie jest tak, że młody człowiek weźmie raz i potem już nigdy. Poza tym, czy projektodawcy tego pomysłu nie zastanawiają się, jakie pokolenie nam wyrośnie — schorowane, z problemami psychicznymi! Dlatego nie powinno być na to przyzwolenia społecznego. Myślę, że oprotostować ten projekt powinni również rodzice, bo sama szkoła nic nie działa. Przykład? Wzywamy matkę, że jej syn pali papierosy, a oni wychodzą za bramę szkoły i wspólnie kurzą. Uważam, że jeśli ten projekt przejdzie, to już tylko krok do legalizacji narkotyków.

KATARZYNA OWCZARZ, dyrektor Gimnazjum nr 17 w Łodzi:

— Słyszmy, że marihuana posiada właściwości lecznicze nawet w chorobach nowotworowych. Ale ponieważ jest środkiem uzależniającym, jak wszystkie leki tego typu, musi być przyjmowana pod kontrolą lekarza. Natomiast projekt o niekaraniu za posiadanie niewielkich ilości narkotyków prowadzi do legalnego jej zażywania dla zupełnie innych celów. Dlatego jestem absolutnie przeciwna przegłosowaniu takiego zapisu. Tym bardziej że w szkołach będzie traktowany jako kolejny martwy przepis, ponieważ dyrektorzy, a ja na pewno, będą respektować dyrektywy ministerstwa edukacji o zakazie posiadania narkotyków na terenie szkoły.

STANISŁAWA NALEWAJK, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 132 w Warszawie:

— Projekt ten oceniam negatywnie, uważam to za ułatwianie młodzieży sięgania po narkotyki. Co w takim razie będzie mógł zrobić nauczyciel, jeśli znajdzie u ucznia niewielką ilość np. marihuany? Usłyszy, że przecież prawo mu na to pozwala. I cała praca wychowawcza szkoły pójdzie na marne. W ten sposób na pewno nie wygra się walki z narkotykami. Zamiast zastanawiać się nad tym absurdalnym projektem, należałoby pomyśleć nad środkami na leczenie uzależnień, na profilaktykę, ponieważ tylko w ten sposób można ratować młodzież przed narkotykami.

Z ostatnich tygodni

Oddział ZNP w Stargardzie Szczecińskim (prezes Jerzy Kaźmierczak)

- 26 stycznia podpisał z powiatem ponadzakładowy układ zbiorowy pracy dla pracowników niepedagogicznych. Gwarantuje on m.in. coroczną podwyżkę płac według wskaźnika waloryzacji zapisanego w ustawie budżetowej. Jest to bardzo ważny zapis, ponieważ od trzech lat pracownicy ci nie otrzymywali podwyżek. Podobne układy były zawarte 2 lata temu z gminą i 5 lat temu z miastem.
- Podjął starania, aby razem z innymi działającymi w oświacie związkami, doprowadzić do zawarcia takiego układu także dla pracowników Domów Dziecka.
- Podpisał z gminą regulamin w grudniu. Np. odpis na „motywacyjny” wynosi 3 proc., ale nauczyciel może otrzymać „premię” do 50 proc. zasadniczej, zaś kadra kierownicza od 30 do 40 proc.

Oddział ZNP w Wałczu (prezes Wiesława Fafara)

- Zakończył negocjacje placowe z miastem. Dodatek motywacyjny wzrósł z 2 do 3 proc., opiekun stażu będzie miał jak dotychczas — 3 proc., a wychowawca w szkole — 5 proc. Natomiast dodatek dla wychowawcy w przedszkolu zwiększył się z 2 do 3 proc. Z 25 zł do 2 proc. pensji zasadniczej wzrósł również dodatek za sprawdzanie prac pisemnych. Pojawił się też nowy 5-proc. dodatek za pracę w klasach integracyjnych z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- Na marzec zaplanował związkowe spotkanie z udziałem władz samorządowych, poświęcone 100-leciu ZNP i 60-leciu oświaty na ziemiach zachodnich. Przygotował dla gości 50 okolicznościowych medali.
- Warto przypomnieć, że dzięki staraniom Związku pracownicy administracji i obsługi już od ponad roku otrzymują wyższe wynagrodzenia. Najniższa podwyżka brutto wynosiła 150 zł, a najwyższa — 350 zł.

Oddział ZNP w Sławnie (prezes Krystyna Kurzawska)

- Uzgodnił regulamin wynagradzania nauczycieli z miastem, gminą i powiatem. W placówkach miejskich większość dodatków będzie takich jak dotychczas. Np. odpis na motywacyjny wynosi od 2 do 20 proc., dodatek wychowawczy i dla opiekuna stażu — po 2 proc.
- W placówkach powiatowych również będzie po staremu, choć starostwo próbowało obniżyć dotychczasowe dodatki o połowę. I tak „motywacyjny” wynosi 1—10 proc., wychowawczy — 5 proc., za trudne warunki pracy — 20 proc.
- 19—20 lutego organizuje ogólnopolski turniej drużyn piłki siatkowej.
- W ramach obchodów 100-lecia ZNP, w marcu odbędzie się jedno z jubileuszowych spotkań związkowców połączone ze szkoleniem. Wśród członków jest 21 osób z 50-letnim stażem związkowym.

Oddział ZNP w Kościerzynie (prezes Mieczysław Kuhn)

- Wypertraktował z powiatem podwyżkę niektórych dodatków, w tym motywacyjnego z 3 do 4 proc. na etat, dodatku za wychowawstwo, który teraz wyniesie 58 zł. Dodatek dla opiekunów stażu wzrósł z 35 do 44 zł. Funkcyjny dla dyrektorów wynosi od 500 do 1500 zł.
- Gmina też podniosła „motywacyjny” z 3 do 4 proc., także wychowawczy, który w zależności od liczby uczniów wynosi od 30 do 50 zł. Funkcyjny dla dyrektorów wynosi od 300 do 700 zł.
- Natomiast w placówkach miejskich „motywacyjny” wyniesie od 1,8 do 2,5 proc. na etat, dodatek dla wychowawcy świetlicy od 150 do 200 zł, zaś klasy od 30 do 50 zł. Opiekun stażu dostanie od 25 do 30 zł. Funkcyjny dla dyrektorów ustalono na 500—1400 zł.

IKa

Łączenie oddziałów ZNP w struktury powiatowe, choć głęboko uzasadnione, nie wszędzie przebiega bez zgrzytów.

NIE CAŁKIEM POWIATOWY

Niekwestionowaną od lat prawdą jest, że Związek „oddziałami stoi”, a ich siła decyduje o skuteczności podejmowanych działań. Wzmocnieniu oddziałów służy tworzenie ogniw, które mogą reprezentować interesy związkowców z terenu całych powiatów utworzonych wraz z reformą terytorialną. W Związku od 2000 roku łączyły się więc najpierw oddziały małe, kilku lub kilkunastoosobowe, a w końcu i te większe. Cel — by powiatowym ogniom i ich prezesom swobodniej było rozmawiać ze starostą, który nie jest ich pracodawcą.

W Koźienicach do oddziału funkcjonującego na terenie miasta i gminy dołączyły w 2004 roku małe, lokalne oddziały z Grabowa nad Pilicą oraz Gniewoszowa. Do powołania ognia powiatowego niezbędny był jeszcze akces Garbatki, Magnuszewa, Sieciechowa i Głowaczowa. Rozmowy na ten temat trwały prawie cały 2004 rok.

Na styczniowe zebranie połączeniowe Zarządu Oddziału ZNP w Koźienicach przyjechali prezesi wszystkich oddziałów działających w powiecie. W założeniu był wybór wspólnego prezesa oraz podział kompetencji na ogniskowe i oddziałowe. Szybko jednak okazało się, że łatwo nie będzie.

Prezesi oddziałów, które miały dołączyć do Koźienic nie ukrywali podczas zebrania, że termin podjęcia tak ważnej decyzji budził ich wątpliwości. Uchwałę Zarządu Okręgu Mazowieckiego, zobowiązującą do likwidacji niektórych oddziałów i łączenia ich w struktury powiatowe, otrzymali bowiem 15 grudnia 2004 roku, czyli pięć dni po jej podjęciu. Natomiast oddział powiatowy miał rozpocząć działalność już 1 stycznia. Zbliżające się święta ograniczyły czas konieczny dla wykonania niezbędnych formalności do kilku dni. Likwidowane oddziały musiały zdążyć przede wszystkim z zamknięciem rachunków bankowych oraz przyjęciem sprawozdania finansowego zaopiniowanego przez własną komisję rewizyjną. Pozostałe formalności, między innymi przekazanie władzom no-

wego ognia list członków oraz składów zarządów, można było przełożyć na styczeń.

Oddziały z Garbatki, Magnuszewa i Sieciechowa wprawdzie narzekały na ekspresowe tempo, ale zdecydowały się na akces i jakoś sobie poradziły. Jednak Głowaczów zaprotestował.

Jak powiedziała na koźienickim spotkaniu 26 stycznia **Dorota Kurzawa**, głowaczowska prezeska, uchwała okręgu zaskoczyła duży, bo liczący 147 członków, oddział. Z wcześniejszych informacji wnioskowali bowiem, że łączyć się będzie oddział mniejsze, liczące do 75 osób. Już 17 grudnia oddział z Głowaczowa skierował więc do Prezydium ZG ZNP pismo z odwołaniem od decyzji Zarządu Okręgu Mazowieckiego, podając w uzasadnieniu, że członkowie nie wyrażają zgody na dołączenie do Koźienic: „Nie wyjaśniono przyczyn i skutków łączenia, nie rozwiano obaw, nie dokonano jasnych ustaleń wstępnych. Postawiono nas przed faktem dokonanym, nie dając nam możliwości wypowiedzenia się. Taką uchwałę należało podjąć znacznie wcześniej i po konsultacjach z zainteresowanymi” — napisali koledzy z Głowaczowa.

Prezeska w ich imieniu kierowała żal przede wszystkim w stronę Przedstawicielstwa Okręgu Mazowieckiego w Radomiu. Dlaczego tam? W niektórych okręgach, po zmianie struktury województwa pozostawiono w tych „starych” biurach reprezentujące „nowe” okręgi, po prostu dla obustronnej wygody tak kolegów z terenu, jak i z okręgów.

Tomasz Korczak, wiceprezes Okręgu i szef Przedstawicielstwa w Radomiu, bronił decyzji władz Okręgu Mazowieckiego stwierdzając, że trwające od kwietnia 2004 roku rozmowy na temat łączenia miały na celu utworzenie struktury powiatowej, a nie przedmiotowe traktowanie oddziałów, które trzeba byłoby zlikwidować. Już w uchwale z lutego 2004 r. Okręg Mazowiecki wzywał do dbałości o silny Związek

i całościowe jego postrzeganie w województwie i kraju. We wrześniu 2004 roku skierowano do oddziałów pismo z prośbą o zajęcie stanowiska wobec propozycji powołania w Koźienicach powiatowej struktury Związku. Głosów zdecydowanego sprzeciwu nie odnotowano, więc 10 grudnia 2004 r. Zarząd Okręgu podjął uchwałę o zmianach organizacyjnych.

Jakie one będą w Koźienicach? Trudno mówić o powołaniu oddziału powiatowego, skoro odwołanie od uchwały Okręgu złożył Głowaczów. Decyzję o jego uwzględnieniu lub nie podejmie Prezydium Zarządu Głównego. Póki co Głowaczów pozostanie więc oddziałem. Garbatka, Magnuszew i Sieciechów zgodziły się z uchwałą Okręgu i dołączyły do Koźienic.

Co dalej? Na razie funkcję prezesa „nie całkiem powiatowego” pełni dotychczasowy prezes oddziału koźienickiego, **Kazimierz Janeczka**. Wiceprezesami są z urzędu dotychczasowi prezesi przyłączonych oddziałów, zarząd natomiast to pełne składy wszystkich zarządów połączonych we wspólny organizm. Głowaczów, póki co, zostaje u siebie.

Prezes Dorota Kurzawa stwierdziła, że związkowcy z jej gminy liczą na uwzględnienie protestu. Jeśli jednak tak się nie stanie, trzeba się będzie podporządkować i przyjąć do Koźienic. Tyle, że — jej zdaniem — niektórym związkowcom będzie „za daleko” i pytanie, czy dadzą się przekonać? Jeśli natomiast pozostaną samodzielnymi, to w powiecie koźienickim działają będą dwa niezależne oddziały Związku współpracujące ze sobą, tak jak to miało miejsce do tej pory. Nie można też wykluczyć, że obserwując działania nowej struktury koledzy z Głowaczowa dojdą do przekonania, iż fuzja wyszła jednak poza stałym na dobre i zechcą się przyłączyć.

MARIA AULICH

Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 roku Oddział obejmujący miasto i gminę Koźienice oraz Grabów n. Pilicą i Gniewoszów liczył 243 członków — 185 czynnych zawodowo nauczycieli, 34 emerytów oraz 24 pracowników administracji i obsługi. W styczniu 2005 r. z Garbatki, Magnuszewa i Sieciechowa przybyło 182 członków.

Warto dodać, że pierwsze ognio Związku Nauczycielstwa Polskiego w Koźienicach powstało około 1906 roku, oddział jest więc zaledwie o rok młodszy od samego Związku. Obecnie trwa opracowywanie kilku tomów odręcznych zapisów nieżyjącego Stefana Janeczka, który pasjonował się historią nauczycielstwa w powiecie. Powstanie w ten sposób kronika na 100-lecie ZNP.

OPINIE ♦ FAKTY ♦ WYDARZENIA

BIALORUŚ

Wolny Związek Zawodowy Białorusi protestuje przeciwko zwalnianiu z pracy jego członków. Ostatnio szykują się zwolnienia kolejnych kilku aktywistów organizacji. Tym razem dotyczy to pracowników elektrowni w Nowopołocku, gdzie związek działa od 2000 roku. W ciągu ostatnich trzech lat działalności związkowców na tyle poprawiły się warunki pracy i płacy, że w rankingu placowym ten zakład z dziewiętego miejsca przesunął się na drugie. Pracownikom zaczęto wypłacać należne dodatki i inne świadczenia. A teraz za tę aktywność wyrzuca się związkowców na bruk.

STANY ZJEDNOCZONE

Od czterech lat 8 tys. pracowników miejskich przedszkoli domaga się podwyżek płac. Dodajmy, że początkujący nauczyciel przedszkola dostaje 24 tys. dolarów rocznie, a przechodząc na emeryturę, o ile ma tytuł magistra — 35 tys. dolarów. To dwa razy mniej w porównaniu z poborami doświadczonych nauczycieli państwowych szkół średnich, którzy zarabiają ponad 70 tys. dolarów rocznie. Do subsydiowanych z miejskich budżetów przedszkoli uczęszczają dzieci z ro-

dzin niezamożnych. Po ubiegłorocznym trzydniowym strajku pracowników tych placówek, władze zaproponowały 5-proc. podwyżkę, w dodatku rozłożoną na trzy lata, na co reprezentujący ich związek nie godzi się. Sytuacja patowa trwa.

GWINEA

Przez kilkanaście dni stycznia tutejsi nauczyciele strajkowali żądając co najmniej 40-proc. podwyżki płac. W tym czasie wolni od zajęć uczniowie demonstrowali swoje poparcie dla pedagogów na ulicach stolicy Konakry. Ich demonstracje były tłumione przez oddziały policji. Strajk okazał się jednak skuteczny, bo rząd zgodził się podjąć z Federacją Nauczycieli Gwinejskich negocjacje na temat istotnych zmian systemu wynagradzania. Obecnie średnia miesięczna pensja gwinejskiego nauczyciela wynosi 250 tys. gwinejskich franków (70 USD). Po odjęciu kosztów utrzymania i dojazdu do pracy niewiele mu zostaje — twierdzi FNG. Ostatni strajk, który wymusił na rządzie podwojenie wysokości nauczycielskich uposażeń, miał miejsce w 1991 r.

HISZPANIA

Pracodawcy w różny sposób „pouczają” nieposłusznych związkowców. Ale właściciel pewnej piekarni spod Walencji przeszedł

chyba sam siebie... Wpadł bowiem na wyjątkowo wyrafinowany sposób ukarania swojej pracownicy za to, że ośmieliła się poskarżyć na niego związkowi zawodowcy. Grudniową pensję wypłacił jej w jednocentowych monetach, do czego potrzebował aż dwóch wiader! Były tak ciężkie, że dziewczyna musiała skorzystać z pomocy kolegów, którzy tę wagzącą wiele kilogramów „kasę” zanieśli do jej domu. A poszło o to, że ekspedientka nie chciała sama zwolnić się z pracy, na co nalegał właściciel piekarni po tym, gdy dowiedział się, że oczekuje dziecka.

KENIA

W połowie stycznia dziennikarz jednej z najpopularniejszych tu gazet The Standard został oskarżony o oszczerstwo, bo ujawnił związki korupcyjne doradców obecnego prezydenta Mwai Kibaki. Dziennikarz broni... Kenijski Związek Zawodowy Nauczycieli. W swoim stanowisku stwierdza, że jest przeciwny uciszaniu mediów przez rząd, co przypomina powrót do niedawnej epoki reżimu poprzedniego prezydenta Kanu. Podkreśla, że kenijscy nauczyciele przyłączają się do tych wszystkich obywateli i organizacji, które potępiają działania rządu zmierzające do nałożenia kagańca prasie, chroniąc w ten sposób skorumpowanych urzędników.

IKa

Konferencje i seminaria

Konferencje

„Zarządzanie Oświatą”

- Miejsce i termin:
 - Lublin – 25 lutego
 - Białystok – 11 marca
 - Wrocław – 18 marca
- Program:
 - Awans zawodowy jako szansa rozwoju szkoły.
 - Obowiązki i odpowiedzialność dyrektorów szkół w zakresie kontroli finansowej.
 - Polska szkoła w społeczeństwie informacyjnym.
 - Koncepcja polskiego nadzoru pedagogicznego.
 - Systemowe podejście do zarządzania – komputer w pracy dyrektora (tylko w Białymstoku).
 - Zarządzanie przez kompetencje w placówce oświatowej (tylko we Wrocławiu).

- Cena: 90 zł brutto od osoby

Konferencje prowadzą:

Irena Dzierzgowska,
Daniel Wojtacki,
dr Jan Polak (Microsoft),
dr Stefan Wlazło
Wojciech Tański (VULCAN)
Mariusz Tomiczek (IBO, CODN)

Seminaria

„Zarządzanie Oświatą”

I. Panel dla dyrektorów szkół i przedszkoli: Nadzór pedagogiczny

- Miejsce i termin:
 - Bydgoszcz – 9 marca
- Program:
 - Istota standardów edukacyjnych.
 - Opracowanie wskaźników do standardów edukacyjnych.

- Przygotowanie narzędzi ułatwiających badanie wskaźników edukacyjnych.
- Opracowanie pięcioletniego planu nadzoru oraz planów rocznych z uwzględnieniem wszystkich zadań wynikających z prowadzenia nadzoru (hospitacje, oceny pracy nauczycieli, awans zawodowy).
- Tworzenie raportów z mierzenia jakości i planów rozwoju szkół.

- Prowadzący: Irena Dzierzgowska

- Cena: 100 zł brutto od osoby

II. Panel dla pracowników oświaty: Tworzenie systemu jakości w edukacji i procedury jej mierzenia

- Miejsce i termin:
 - Łódź – 14 marca
 - Katowice – 15 marca
 - Poznań – 17 marca

2. Program:

- Pojęcie jakości w edukacji
- Standaryzacja jakościowa.
- Tworzenie w szkole systemu jakości.
- Procedury mierzenia:
 - ankietowanie
 - hospitacja diagnostyczna
 - analiza wyników zewnętrznego sprawdzianu lub egzaminu.
- Raport roczny z mierzenia.

- Prowadzący: Stefan Wlazło
- Cena: 100 zł brutto od osoby

III. Panel dla dyrektorów publicznych placówek oświatowych: Zarządzanie finansami szkoły – nowe wyzwania

- Miejsce i termin:
 - Gdynia – 25 lutego
 - Kraków – 18 marca

2. Program:

- Dyrektor – menedżer czy wykonawca polityki jst?
- Niedomówienia w ustawie. Jak to jest z finansami organów społecznych w szkole?
- Wspomnienie o środkach specjalnych.
- Finansowanie zadań czy finansowanie etatów?
- Efektywność edukacyjna a efektywność ekonomiczna.
- Pułapki, o których dyrektor jeszcze nie wie...

- Prowadzący: Antoni Jeżowski
- Cena: 100 zł brutto od osoby

Informacje i zapisy

VULCAN Pomorze
 tel. (0-58) 555 73 00
 faks (0-58) 555 73 02
gdansk@vulcan.edu.pl
www.vulcan.edu.pl/konferencje

Szkolenia dla bibliotekarzy

MOL Optivum – podstawowy	14 – 15 marca (Gdynia, 240 zł)
MOL Optivum – zaawansowany	16 – 17 marca (Gdynia, 240 zł)

Informacje i zapisy

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Bibliotekarzy MOL
 ul. Hryniewickiego 10, 81-340 Gdynia
 tel. (0-58) 620 39 53, 661 15 83, faks (0-58) 620 39 53
mol@mol.com.pl, www.mol.com.pl

Szkolenia

Kursy dla początkujących użytkowników programów firmy VULCAN

Inwentarz Optivum	3 – 4 marca (Kraków, 440 zł)
Kadry Optivum	2 – 3 marca (Wrocław, 440 zł)
Księgowość Optivum	2 – 4 marca (Lublin, 660 zł) 22 – 24 marca (Wrocław, 660 zł)
MOL Optivum	30 marca – 1 kwietnia (Lublin, 660 zł)
Plan lekcji Optivum	1 – 3 marca (Katowice, 660 zł) 9 – 11 marca (Kraków, 660 zł) 14 – 15 marca (Wrocław, 440 zł)
Plące Optivum	3 – 5 marca (Lublin, 660 zł) 7 – 10 marca (Katowice, 880 zł) 14 – 16 marca (Kraków, 660 zł) 21 – 23 marca (Lublin, 660 zł)
Sekretariat Optivum	16 – 18 marca (Wrocław, 660 zł) 21 – 23 marca (Kraków, 660 zł) 30 – 31 marca (Lublin, 440 zł)
Stołówka Optivum i Magazyn Optivum	15 – 16 marca (Katowice, 440 zł) 17 – 18 marca (Kraków, 440 zł)
Świadczenia Optivum	7 – 8 marca (Katowice, 440 zł)

Informacje o szkoleniach

Szczegółowe, zawsze aktualne informacje znajdują się w Internecie pod adresem:
www.vulcan.edu.pl/szkolenia

Zapisy na szkolenia

VULCAN Dolny Śląsk
 tel. (0-71) 792 85 62
wroclaw@vulcan.edu.pl

VULCAN Małopolska
 tel. (0-12) 641 28 28
krakow@vulcan.edu.pl

VULCAN Oddział Katowice
 tel. (0-32) 200 09 04
katowice@vulcan.edu.pl

NIE KUPUJ KOTA W WORKU!

Przed zakupem poznaj ukryte koszty oprogramowania.

Całkowity koszt oprogramowania obejmuje:

- **ceny licencji,**
- **ceny aktualizacji,**
- **opłaty serwisowe itp.**

Nie biorąc pod uwagę kosztów eksploatacji, narażasz się na ponoszenie niespodziewanych – często wysokich – wydatków w najmniej oczekiwanych momentach.

Nasze zasady są jawne!

Kupując pakiety Optivum:

- płacisz tylko abonament – niską, roczną opłatę dostosowaną do wielkości placówki,
- systematycznie i bez dodatkowych opłat otrzymujesz aktualizacje programów,
- korzystasz z najlepszych programów – nawet na wszystkich komputerach w szkole i w domach nauczycieli.

Nie ryzykuj.

Wybierz sprawdzone rozwiązanie.

Optivum

VULCAN
 ZARZĄDZANIE OŚWIATĄ

ul. Kazimierska 15
 51-657 Wrocław
 tel. (0-71) 375 15 00
 faks (0-71) 375 15 01
www.vulcan.edu.pl
vulcan@vulcan.edu.pl

Dział handlowy

tel. 0-801 VULCAN, czyli
 0-801 885226 lub
 (0-71) 375 15 15
handlowy@vulcan.edu.pl

Szczeciński Oddział ZNP od grudnia próbuje odwieść miasto od planów prywatyzacji przedszkoli i liczy, że z pomocą rodziców i nauczycieli to się uda.

O planach prywatyzacji czterech placówek miasto nie informowało ani rodziców, ani Związków. Wiedzieli o tym jedynie dyrektorki. Co więcej, jednej z nich ów pomysł spodobał się na tyle, że wręcz zakazała swoim pracownikom rozmów na ten temat z rodzicami, twierdząc związkowcy.

Uchwały o zamiarze likwidacji siedmiu spośród 60 szczecińskich przedszkoli Rada Miasta podjęła 14 grudnia, uzasadniając to wzglę-

wie ich prywatyzacja nie ma najmniejszego sensu – alarmuje prezeska.

O stanowisku Związku prezeska informowała na sesji Rady Miejskiej, także w pismach do wydziału oświaty. Zainicjowała spotkanie rodziców i nauczycieli z radnymi. Ci ostatni obiecali pomóc w doprowadzeniu do spotkania z największymi klubami radnych – SLD, PO i PiS oraz „Odnową” jeszcze w lutym, zanim miejscy rajcy podejmą ostateczną decyzję w tej sprawie.

we, z czego samorząd nie zdaje sobie sprawy, tym niemniej w środowisku wszyscy mówią, że zniknie wraz z prywatyzacją placówek.

Czy w Szczecinie będą potrafili obronić, jak jeden mąż, przedszkola – czas pokaże. W Okręgu Łódzkim pokazali jak skutecznie bronić swoich interesów, czego najnowszym dowodem jest wycofanie się prezydenta Łodzi z antypracowniczych decyzji (pisaaliśmy o tym w „Głosie” w minionym tygodniu), a jak będzie nad morzem?

Razem możemy więcej zdziałać – te mąksymy przypomniała koleżankom prezeska szczecińskiego oddziału Maria Świerczek

W Szczecinie obok ZNP działają „S”, „S 80”, „Kontra” i „Solidarność Ludzi Pracy”, a choć w niektórych placówkach organizacje te dobrze ze sobą współdziałały, to w innych „patrzą na siebie bykiem”. Co gorzej, są w tym mieście placówki, gdzie nie ma żadnego związku. Włec o konsensus i wspólną obronę oświatowych spraw wcale tu niełatwo. Do tych pierwszych należy między innymi Szkoła Podstawowa nr 46.

Nasze ognisko bardzo dobrze współpracuje z koleżankami z „S” – mówi jego prezeska **Małgorzata Waydowicz**. – Razem podejmujemy decyzje dotyczące placówki i jej pracowników. Wypracowujemy wspólnie stanowiska w ważnych dla nas sprawach. Ale nie wszędzie tak jest.

Prawdą jest, że szczeciński ZNP skupia w swoich szeregach tylko 15 proc. pracowników oświaty, ale wciąż jest największym tym związkiem. Niestety, zapewne nie wróci już czasy, kiedy do ZNP należało ponad 80 proc. nauczycielskiego stanu, ale najważniejsze, że członków nam nie ubywa – podkreśla prezeska Świerczek. Dodajmy, że działu to Sekcja Przedszkolna, Sekcja Emerytów i Rencistów, Sekcja TON. Sekcja Pracowników

I choć Związek ostrzega, miasto robi swoje. Na przykład w tym roku zamierza wprowadzić... bon oświatowy. Bo, jak twierdzą samorządowcy, pieniądze pójdą wtedy za uczniem. ZNP nieustannie wskazuje zatem poznańskie skutki takiej „reformy”, a dyrektorki, szczególnie mniejszych placówek, są przerażeni, bo coraz bardziej prawdopodobne staje się, że za braknie im pieniędzy nie tylko na wydatki rzeczowe, ale i na pensje. A konsekwencją będą przeladowane klasy i zwolnienia pracowników.

Szczecińscy ZNP-owcy pytają więc wprost – czy chodzi o to, by poziom szkół zleciał na łeb na szyję, a zamiast przedszkoli powstawały ochronki dla dzieci? Czy idzie o to, aby już od przedszkola i podstawówki pogorszyć szanse tych najbardziej potrzebujących, których rodziców nie będzie stać na coraz droższe zajęcia wykraczające poza edukacyjne minimum?

Z RĘKĄ NA PULSIE

dami finansowymi. Uczęszcza do nich ponad 500 dzieci i pracuje 120 osób. Przeciwko tym zamiarom zaprotestowali rodzice, nauczyciele oraz Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Pozostałe cztery związki działające w szczecińskiej oświacie nie zajęły oficjalnego stanowiska w tej sprawie – mówi **Maria Świerczek**, prezeska szczecińskiego Oddziału ZNP.

Jeśli idzie o trzy przedszkola, to Związek nie protestuje przeciw miejskim planom. Bo jedno z nich to filia, która wróci do placówki macierzystej, a pozostałym kończy się umowa najmu lokali i dzieci będą przeniesione do innych przedszkoli. Natomiast zdecydowanie nie godzi się na prywatyzację czterech innych.

Po pierwsze, to przedszkola pracujące lepiej niż dobrze, po wtóre nie ma żadnych problemów z naborem do nich dzieci. Tam jest wręcz 120 procent „obłożenia”! Tak

Maria Świerczek poprosiła też o interwencję **Jerzego Kotłęgę**, kuratora zachodniopomorskiego. Dokładniej zaś – o rozprawę przy wydawaniu decyzji o zmianach sieci przedszkoli.

Niestety jest pewna luka prawna – okazuje się, że samorząd może zlecić swoje zadania innym podmiotom – twierdzi kurator Kotłęga. Jego zdaniem problemem jest stale zmniejszająca się liczba dzieci. I to nie tylko w przedszkolach. Bo na przykład dziś w szkołach miejskich jest o 1600 uczniów mniej niż rok temu. Nie ukrywa więc, że jego rozmowy z samorządem nie są łatwe.

ZNP i szczecińskie nauczycielki przedszkoli twierdzą, że w tej całej prywatyzacji chodzi o jedno – pieniądze zaoszczędzone na ludziach. Po nowy właściciel przedszkola nie musi honorować KN. Co prawda kurator przekonuje, że Karta jest potrzebna także jemu i pracodawcom, bo porządkuje relacje zawodo-

LEPSZA PRACA GORSZA

dokończenie ze str. 1

sku. – Tymczasem zabrakło jakichkolwiek dowodów pamięci. Również decyzję starostwa o likwidacji dodatków motywacyjnych uważamy za niesprawiedliwą, bo odbiera ona ochotę do większego wysiłku.

Dlatego prosiłmy starostwo, aby zaleciło dyrektorom wypłacenie choćby nagród na Dzień Edukacji Narodowej – dodaje **Marek Ćwiek**, prezes Oddziału Powiatowego. – Wydatek byłby niewielki – około 60 tys. zł. W 23-milionowym budżecie powiatu to kwota prawie bez znaczenia, natomiast nastroje wśród nauczycieli bardzo by się poprawiły.

Jednak starostwo pozostało niewzruszone. Nic więc dziwnego, że posypały się protesty. „Uważamy, że decyzja o pozabawieniu nas dodatków motywacyjnych i nagród dyrektora jest przejawem niezrozumienia specyfiki nauczycielskiego zawodu” – napisała w liście do starosty **Mirosława Szafraniekiego** Rada Pedagogiczna Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 (28 podpisów).

Natomiast pedagogzy Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Łasku (23 podpisy) przypomniał starości, że już w 1999 roku zgodzili się na obniżenie swoich dodatków za trudne warunki pracy o połowę i że wiele przyborów szkolnych i pomocy muszą kupować z własnej kieszeni, „gdyż większości rodziców

nie stać na takie wydatki”. I dalej: „brak dodatków motywacyjnych uszczupla nasze dochody, a co za tym idzie, ogranicza możliwość tworzenia odpowiedniego warsztatu pracy oraz poszerzania swej wiedzy i umiejętności na kursach, warsztatach lub studiach podyplomowych”.

Rozczarowania nie kryli także nauczyciele LO im. Tadeusza Kościuszki w Łasku, ponieważ dyrektor już przyznał im swoje nagrody z okazji Dnia Edukacji Narodowej oraz dodatki motywacyjne, ale na polecenie starostwa wstrzymał ich wypłacanie.

Zawód był duży – przyznaje **Marek Krawczyk**, prezes Ogniska ZNP w łaskim ogólniaku i zarazem wiceprezes Zarządu Oddziału Powiatowego. – Wielu nauczycieli ledwie wiąże koniec z końcem, spłacając kredyty i pożyczki. Na zastrzyk pieniężny liczyły zwłaszcza koleżanki, które mają bezrobotnych mężów i żyją pod kreską.

Zarząd Powiatu postawił jednak na swoim. Dlaczego? – Wszystkie znaki na niebie i ziemi wskazywały, że zabraknie nam pieniędzy na grudniowe pensje – mówi Mirosław Rżanek.

Tarapaty te – wyjaśnia – wynikły z doka finansowego, w jakim znalazł się powiat łaski w 2004 roku. Już we wrześniu stało się jasne, że na utrzymanie pięciu placówek zabraknie do końca roku aż 650 tys. zł. Złożyło się na to kilka przyczyn.

– Od kilku lat borykamy się z problemem niedoszacowania subwencji oświatowej z powodu błędnych założeń dotyczących liczby nauczycieli uzyskujących wyższe stopnie awansu zawodowego, zwłaszcza na nauczyciela dyplomowanego – tłumaczy wicestarosta. – Ponośmy skutki finansowe również i tego, że ministerstwo nalicza nam subwencję przy założeniu, że klasy będą liczne, do czego staramy się nie dopuścić.

W tej sytuacji Zarząd Powiatu po konsultacjach z dyrektorami zalecił ograniczenie wydatków rzeczowych, przesunięcie niektórych płatności – m. in. ZUS-owi – na 2005 rok oraz zawieszenie wypłacania nagród i dodatków motywacyjnych, co ostatecznie przyniosło oszczędności w wysokości 380 tys. Brakowało więc jeszcze 270 tys. zł. „Pożyczono” je z funduszu na budowę i utrzymanie dróg. Wicestarosta przyznaje, że subwencja oświatowa nigdy nie pokrywała potrzeb szkół i wydatki na oświatę trzeba było uzupełniać z dochodów własnych, a te w 2004 roku były wyjątkowo niskie. – Liczyliśmy na znacznie większe udziały w podatkach PIT i CIT, a poza tym jak pech to pech. W ubiegłym roku zbudowaliśmy drogę Łask – Wodzierady za 1,3 mln zł. Porwaliśmy się na tak duży wydatek, ponieważ 610 tys. miał nam zwrócić SAPARD. Mimo że inwestycja została skończona w maju i zlożona 6 lipca,

Administracji i Obsługi. I co szczególnie ważne podkreślenia – że tutejsi pracownicy niepedagogiczni jako jedni z pierwszych w kraju mieli ponadzakładowy układ zbiorowy pracy, zawarty jeszcze w 1997 roku.

– Staramy się zainteresować naszą ofertą szczególnie młodych nauczycieli – mówi **Teresa Chełkowska**, wiceprezeska Oddziału i zarazem osoba, która wie „prawie wszystko” na temat awansu zawodowego. – Przy oddziale powstał Klub Młodego Nauczyciela. Nasi koledzy wiedzą, że mogą się zwrócić do nas z każdym problemem, a najczęściej mają kłopoty z awansem zawodowym – dodaje.

O tym, jak bardzo potrzebna jest nauczycielom wiedza nie tylko na temat awansów, ale także prawa oświatowego przekonuje się podczas spotkań w szkołach. Okazuje się bowiem, że nie tylko nauczyciele, ale również rady pedagogiczne nie znają swoich uprawnień. Dlatego w szczecińskim oddziale kładą nacisk na edukację prawną prezesów ognisk, choć na zadowalające wyniki trzeba będzie jeszcze długo poczekać.

Organizujemy także szkolenia dla społecznych inspektorów pracy – informuje **Włodzimierz Pluciński**, wiceprezes i oddziałowy koordynator pracy ZSIP. – Jednak i w tym przypadku efekty naszych działań nie są zadowalające. Po pierwsze spowisy muszą chcieć uczestniczyć w takim szkoleniu, a po drugie pracodawcy muszą pokryć jego koszt.

A z tym bywa różnie – część dyrektorów zastanawia się, czy taki społeczny specjalista od bhp w ogóle jest potrzebny w szkole? Nie ma także wsparcia dla społecznych inspektorów ze strony samorządu. A przecież to, że społeczny inspektor pracy jest rzeczniczką pracowników, nie wyklucza, że może być też sprzymierzeńcem pracodawcy, któremu zależy na tworzeniu bez-

piecznej placówki. Ale jak twierdzi wiceprezes Pluciński, także prezesi ognisk często nie doceniają roli inspektora w szkole i nie potrafią budować z nim wspólnego frontu działania.

Szczeciński Związek zajmuje niemal całe pierwsze piętro secesyjnej kamienicy w centrum miasta przy ul. Jedności Narodowej. Na frontonie – pamiątkowa tablica poświęcona TON. Została ufundowana w ubiegłym roku. Zbiegło się to z uroczystością nadania imienia Nauczycieli Tajnego Nauczania jednemu ze skwerów miasta, o co Oddział zabiegał przez 20 lat. W ten sposób zainaugurował obchody 100-lecia ZNP.

Dogodne położenie w centrum miasta powoduje, że do Oddziału chętnie zaglądają związkowcy. Jeden po pomoc prawną, inny po zasiłek, a jeszcze inny, żeby po prostu porozmawiać i pochwalić się narodzinami dziecka. Pomoc materialna jest bowiem również ważną częścią działalności Związku.

Ponad 2/3 składek członkowskich w różnych formach wraca do związkowców w postaci zasiłków statutowych, zapomóg, dopłat do imprez kulturalnych i sportowych – mówi księgowa **Barbara Blada**. – Wypłacamy też odprawy emerytalne swoim członkom w wysokości 230 zł – uzupełnia prezeska. W 2004 r. roku dostało je 73 związkowców, co mocno nadwężyło nasz budżet. Po raz pierwszy mieliśmy tak dużą liczbę odchodzących na emeryturę kolegów, a zachęciło ich do tego miasto, dając dodatkowe odprawy w wysokości 10 tys. zł. W sumie skorzystało z nich 200 szczecińskich nauczycieli, ile zamierza odejść w tym roku – jeszcze nie wiadomo.

Czyby więc dla szczecińskich związkowców miał to być rok kolejnej próby? Czas pokaże.

IZA KUJAWSKA

Historia sztuki pojawiła się na egzaminie maturalnym po raz pierwszy trzy lata temu. Ilu abiturientów zdecydowało się ją zdawać obecnie, tego dokładnie dziś nie wiadomo. Jednak wbrew pierwotnym przypuszczeniom, jej wyborem zainteresowała się dość znaczna liczba uczniów. I to niekoniecznie tylko tych ubiegających się o indeksy różnych akademii artystycznych, ale i wybierających się na studia humanistyczne.

TWÓRCY I ICH DZIEŁA

Kto pyta nie błądzi

Na jakim poziomie będzie można zdawać poszczególne egzaminy?

1. Egzamin z przedmiotów **obowiązkowych** może być zdawany na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z wyjątkiem części ustnej języka polskiego, języka mniejszości narodowej, które są zdawane na jednym poziomie, określonym w standardach wymagań egzaminacyjnych.

2. Egzamin z przedmiotów **dodatkowych** jest zdawany na poziomie rozszerzonym, z wyjątkiem języka grupy etnicznej zdawanego w części ustnej na jednym poziomie.

3. Wyboru poziomu egzaminu w części ustnej z danego języka obcego zdający dokonuje w pisemnej deklaracji składanej przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego na początku nauki w klasie maturalnej, a w części pisemnej ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w czasie trwania egzaminu.

4. Zdawanie egzaminu w części pisemnej na poziomie rozszerzonym wymaga rozwiązania zadań egzaminacyjnych zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dla poziomu podstawowego oraz zadań egzaminacyjnych zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dla poziomu rozszerzonego.

Czy można poprawić wynik uzyskany na egzaminie?

Absolwent, który chce podwyższyć wynik egzaminu w części pisemnej z jednego lub kilku przedmiotów, ma prawo przystąpić ponownie do egzaminu w kolejnych sesjach.

Kiedy można powtórnie przystąpić do egzaminu, jeśli został on przerwany?

Absolwent, który nie przystąpił do egzaminu lub przerwał egzamin, ma prawo przystąpić do egzaminu w kolejnych sesjach egzaminacyjnych w styczniu lub w maju każdego roku.

Na jakich zasadach zdają absolwenci niepełnosprawni?

1. Absolwenci niepełnosprawni lub niesprawni czasowo przystępują do egzaminu w powszechnie obowiązujących terminach i według obowiązujących wymagań egzaminacyjnych, przy kryteriach i w formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności.

2. Za zapewnienie warunków i formy przeprowadzania egzaminu odpowiednich do możliwości zdających o specjalnych potrzebach edukacyjnych odpowiada dyrektor szkoły.

Na podstawie charakterystycznych środków warsztatowych i formalnych. Potrafi wskazać nie tylko ich autorów, ale również muzea, kościoły, miasta, w których się znajdują.

Zdający korzystając ze swej wiedzy potrafi między innymi wyjaśnić związki i różnice między epokami, stylami i kierunkami w sztuce, tworząc wypowiedzi odcinające między innymi znajomości terminologii, słów, twórców, dzieł. W części drugiej (150 minut) zdający rozwiązują część analityczną i syntetyczną arkusza II.

Podobnie jak w przypadku wszystkich pozostałych przedmiotów, abg. egzamin maturalny był zdany abiturient musi otrzymać co najmniej 30 proc. punktów możliwych do uzyskania.

Co trzeba umieć?

Jeśli chodzi o poziom podstawowy, to zdający powinien między innymi wykaazać, że rozpoznaje epoki, style i kierunki sztuk plastycznych, potrafi umiejscowić je w czasie i przestrzeni. Trudności nie powinno mu sprawić rozpoznanie najsłynniejszych dzieł reprezentujących wszystkie dziedziny sztuki. A także identyfikowanie

WITOLD SALAŃSKI

PŁACA

do tej pory nie otrzymaliśmy ziółtówki – mówi Mirosław Rżanek.

ZNP rozumie kłopoty finansowe powiatu, ale nie chciałby dopuścić, aby rzutowały one na jakość pracy szkół. Dlatego nie patrzeć na podziały ideowe łascy związkowcy, zarówno ci z ZNP, jak i Solidarności, wystosowali wspólny list protestacyjny. Przypomnieli starości, że zgodnie z art. 30 ust. 1 Karty Nauczycielskiej, nagrody i dodatki motywacyjne są składnikami wynagrodzenia nauczycieli i że – jak zaleca 49 art. ust. 1 KN – organy prowadzące zobowiązane są do tworzenia specjalnego funduszu na nagrody dla nauczycieli w wysokości co najmniej jednego procenta planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych. Zatem – zdaniem związkowców – starostwo wydając zalecenie niewypłacania nagród i dodatków motywacyjnych po prostu złamało prawo.

Jak uważa Marek Ćwiek, starostwo również nie miało prawa do narzucania dyrektorom decyzji o powstrzymaniu wypłat nagród i dodatków motywacyjnych za błędną. Obiecując nawet, że jeśli sprawa się przeciągnie, to przedstawi ją radnym.

A oto wybrane przykłady zadań z Arkusza I przygotowane przez OKE we Wrocławiu w porozumieniu z CKE.

ARKUSZ I

Zadanie 1. (3 pkt)
Do tytułów obrazów dopisz nazwiska ich autorów.

Rafael Santi, Max Ernst, Nicolas Poussin, Vincent van Gogh, Jacek Malczewski, Jan van Eyck, Jan Wermeer van Delft

- 1. Błędne koło
- 2. Et in Arcadia ego
- 3. Jedzący ziemniaki
- 4. Słoń Celebes
- 5. Madonna Sykstyńska
- 6. Portret Arnolfinich

Zadanie 2. (3 pkt)
W jakiej technice zostały wykonane podane niżej dzieła:

- 1. Tkanina (opona) z Bayeux
- 2. Drzwi Gnieźnieńskie
- 3. Melancholia Albrechta Dürera
- 4. Bóg Ojciec. Stań się. Stanisława Wyspiańskiego
- 5. Taniec zbójnicki Władysława Skoczylasa
- 6. Kazanie św. Franciszka do ptaków Giotto

Zadanie 3. (3 pkt)
Jaką dziedzinę sztuki uprawiali/uprawiają artyści (wybierz spośród podanych nazw: (malarstwo, architektura, tkanina artystyczna, asamblaż, happening, rzeźba):

- 1. Magdalena Abakanowicz
- 2. Tadeusz Kantor
- 3. Władysław Hasior
- 4. Tadeusz Brzozowski
- 5. Maciej Nowicki
- 6. Alina Szapocznikow

Zadanie 4. (2 pkt)
Wśród wymienionych artystów podkreśl nazwiska czterech tworzących w XVIII wieku.

Georges de La Tour, Antoine Watteau, Jean Honore Fragonard, Claude Lorrain, Giovanni Battista Tiepolo, Nicolas Poussin, Jean Baptiste Simeon Chardin, Jacopo Robusti zw. Tintoretto.

Zadanie 5. (2 pkt)
Podane niżej atrybuty przyporządkuj znanym w Polsce świętym:

św. Florian, św. Jadwiga Śląska, św. Katarzyna Aleksandryjska, św. Barbara, św. Andrzej Bobola.

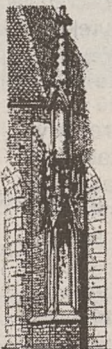
- 1. model kościoła i mitra książęca
- 2. koło i miecz
- 3. wieża (o trzech oknach)
- 4. dzban z wodą, zbroja rzymska

Zadanie 6. (3 pkt)
Nazwij przedstawione na rysunkach elementy i detale architektoniczne.

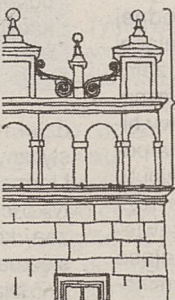
a)

.....

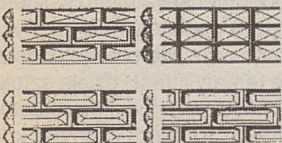
b)

.....

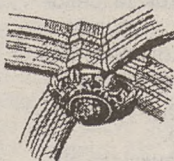
c)

.....

d)

.....

e)

.....

f)

.....

Zadanie 7. (2 pkt)
Wpisz w ramkę pojęcie odpowiadające podanej definicji.
bordiura, lizena, kontrafald, sgraffito, kontrapost

a) Ozdobne obramienie otaczające płaszczyznę, pas dekoracyjny w formie prostokątnej taśmy lub skomplikowanego ornamentu ciągłego.

.....

b) Zasada kompozycji polegająca na ustawieniu postaci tak, aby ciężar ciała spoczywał na jednej nodze i na zrównoważeniu tej postawy lekkim wygięciem tułowia i ramienia w odwrotną stronę.

.....

c) Płaski pionowy pas muru lekko wystający z lica ściany, w odróżnieniu od pilastra bez głowicy i na ogół bez bazy.

.....

Zadanie 8. (4 pkt)
Poniżej zostały podane przykłady pięciu zabytków architektury i pięciu dzieł sztuki. Wpisz oznaczenia literowe dzieł obok zabytków architektury, w których one się znajdują.

- Dzieła:
- A. nagrobek Władysława Jagiełły
 - B. ołtarz Wita Stwosza
 - C. Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem
 - D. głowa Niobe
 - E. plafon Jutrzenka

Zabytek	Oznaczenie literowe
Pałac w Nieborowie	
Pałac w Wilanowie	
Katedra na Wawelu	
Kościół Mariacki w Krakowie	
Muzeum Czartoryskich w Krakowie	

Zadanie 9. (2 pkt)
Podaj nazwy rzeźb antycznych, które stały się pierwowzorami zabytków:

- a) Kolumny Zygmunta III Wazy
- b) Pomnika Księcia Józefa Poniatowskiego

Zadanie 10. (2 pkt)
Podkreśl pięć określeń odnoszących się do stylu rokokowego:

- a) inaczej — styl Ludwika XVI,
- b) inaczej zwany stylem Ludwika XV,
- c) styl Ludwika XIV,
- d) wielki porządek i spiralne kolumny w architekturze,
- e) inspirowanie się sztuką chińską, swobodne jej wykorzystywanie,
- f) styl monumentalny i patetyczny,
- g) przede wszystkim styl wnętrz, pełen porcelany i lekkich mebli,
- h) ulubione motywy ornamentalne: kratka, muszle, girlandy z delikatnych kwiatów,
- i) dynamizm, budowanie kompozycji po diagonalach, patos w malarstwie,
- j) ulubione kolory: biele i złoto, róże, seledyny (kolory pastelowe),
- k) pompatyczne portrety reprezentacyjne.

Zadanie 11. (3 pkt)
Wpisz po dwie podstawowe cechy podanych niżej technik malarskich:

- a) fresk
- b) enkaustyka
- c) akwarela

Zadanie 12. (5 pkt)
Napisz, z jakimi wydarzeniami historycznymi wiążą się wymienione dzieła:

- a) Kolumna Trajana
- b) Wolność wiodąca lud na barykady E. Delacroix
- c) Rozstrzelanie powstańców madryckich F. Goyi
- d) Guernica P. Picassa
- e) Patrol powstańczy M. Gierymskiego

Zadanie 13. (3 pkt)
Przyporządkuj źródłom ikonograficznym dzieła:
„Zuzanna i starcy”, „Amor i Psyche”, „Niobe”, „Dawid”, „Judyta z głową Holofernesa”, „Pocałunek Judasza”, „Grupa Laokoona”, „Taniec Salome”, „Ecce Homo”, „Las Meninas”

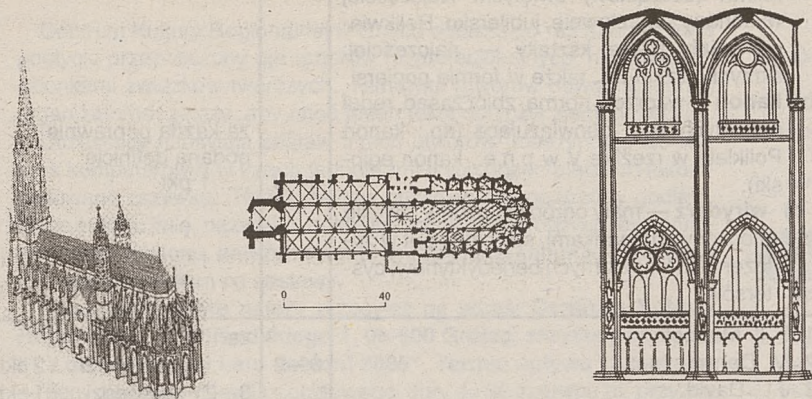
Mitologia	Stary Testament	Nowy Testament

Zadanie 14. (2 pkt)
Przy nazwiskach malarzy holenderskich tworzących w XVII wieku, dopisz tematy w których się specjalizowali.

- 1. Jacop van Ruisdael
- 2. Willem Claes Heda
- 3. Peter de Hooch
- 4. Frans Hals

Zadanie 15. (12 pkt)

Na podstawie rysunków zabytku opisz:

a) bryłę i konstrukcję (4 pkt)

b) plan i układ przestrzenny (3 pkt)

c) dekorację (5 pkt)

Zadanie 16. (3 pkt)

Zdefiniuj pojęcia:

- a) relikwiarz
- b) kanon
- c) wirydarz

Zadanie 17. (2 pkt)

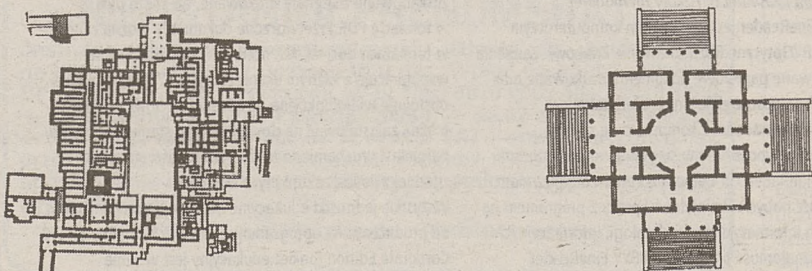
Kto to powiedział? Wpisz nazwiska autorów cytatów.

Paul Cezanne, Maurice Denis, Jacques Louis David, Filippo Tommaso Marinetti

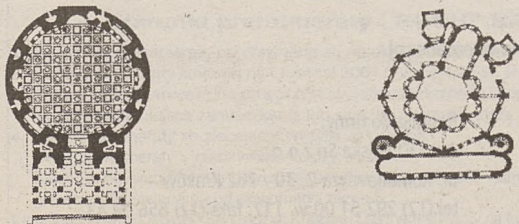
1. ... ryczący samochód, który zdaje się pędzić po taśmie karabinu maszynowego, jest piękniejszy niż Nike z Samotraki!
2. Należy pamiętać, że obraz, zanim stanie się koniem bojowym, aktem czy anegdotą — stanowi zasadniczo płaską powierzchnię pokrytą kolorami drobnymi według pewnego porządku.
3. Starożytność nie przestała być wielką szkołą dla malarzy nowoczesnych i źródłem, z którego czerpią piękno swej sztuki.
4. ...traktować naturę jako walec, kulę, stożek, w całości perspektywicznej, to znaczy, że każdy bok przedmiotu, planu kieruje się ku punktowi centralnemu.

Zadanie 18. (4 pkt)

Rozpoznaj plany słynnych budowli.

a)..... b).....

c)..... d).....

Zadanie 19. (3 pkt)

Kto im pozował? Połącz w pary malarza i władcę.

Stanisław August Poniatowski, cesarz Karol V, Henryk VIII, Maria Medici, Karol I Stuart, Filip IV Hiszpański

1. Tycjan
2. Anton van Dyck
3. Peter Paul Rubens
4. Marcelo Bacciarelli
5. Diego Velazquez
6. Hans Holbein

Zadanie 20. (3 pkt)

Podaj nazwy ornamentów widocznych na rysunkach. Ułóż je chronologicznie od najstarszego, wpisując w kratki odpowiednie cyfry.

a)..... b)..... c).....

d)..... e).....

Zadanie 21. (2 pkt)

Przyporządkuj technice wykonania nurt w sztuce:

hiperrealizm, pop-art, surrealizm, dadaizm, kubizm

1. kolaż
2. ready-mades
3. frotaż
4. odlewy z żywicy poliestrowych
5. serigrafia

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA ARKUSZA I

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
1	1. Jacek Malczewski 2. Nicolas Poussin 3. Vincent van Gogh 4. Max Ernst 5. Rafael Santi 6. Jan van Eyck	0—3	za podanie: 6—5 nazw 3 pkt 4—3 nazw 2 pkt 2 nazw 1 pkt 1 nazwy 0 pkt
2.	1. haft na płótnie 2. odlew z brązu 3. miedzioryt/grafika 4. witraż 5. drzeworyt 6. fresk	0—3	za podanie: 6—5 nazw 3 pkt 4—3 nazw 2 pkt 2 nazw 1 pkt 1 nazwy 0 pkt
3.	1. tkanina artystyczna/rzeźba 2. happening/malarstwo 3. ansamblaż/happening 4. malarstwo 5. architektura 6. rzeźba	0—3	za podanie: 6—5 nazw 3 pkt 4—3 nazw 2 pkt 2 nazw 1 pkt 1 nazwy 0 pkt
4.	Watteau, Fragonard, Tiepolo, Chardin	0—2	za poprawne: 4—3 nazwiska 2 pkt 2 nazwiska 1 pkt 1 nazwisko 0 pkt
5.	1. św. Jadwiga Śląska 2. św. Katarzyna/św. Katarzyna Aleksandryjska 3. św. Barbara 4. św. Florian	0—2	za 4—3 odpowiedzi 2 pkt 2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt
6.	a) biforium b) pinakiel/fiala/sterczyzna c) attyka d) boniowanie e) zwornik/klucz f) belkowanie	0—3	za 6 odpowiedzi 3 pkt 5—4 odpowiedzi 2 pkt 3—2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt
7.	a) bordiura b) kontrapost c) lizena	0—2	za 3 pojęcia 2 pkt 2 pojęcia 1 pkt 1 pojęcie 0 pkt

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia																				
8.	<table><tr><th>Zabytek</th><th>Oznaczenie literowe</th></tr><tr><td>Pałac w Nieborowie</td><td>D</td></tr><tr><td>Pałac w Wilanowie</td><td>E</td></tr><tr><td>Katedra na Wawelu</td><td>A</td></tr><tr><td>Kościół Mariacki w Krakowie</td><td>B</td></tr><tr><td>Muzeum Czartoryskich w Krakowie</td><td>C</td></tr></table>	Zabytek	Oznaczenie literowe	Pałac w Nieborowie	D	Pałac w Wilanowie	E	Katedra na Wawelu	A	Kościół Mariacki w Krakowie	B	Muzeum Czartoryskich w Krakowie	C	0—4	za 5 odpowiedzi..... 4 pkt 4 odpowiedzi 3 pkt 3 odpowiedzi 2 pkt 2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt								
Zabytek	Oznaczenie literowe																						
Pałac w Nieborowie	D																						
Pałac w Wilanowie	E																						
Katedra na Wawelu	A																						
Kościół Mariacki w Krakowie	B																						
Muzeum Czartoryskich w Krakowie	C																						
9.	a) Kolumna Trajana w Rzymie b) Pomnik konny Marka Aureliusza w Rzymie	0—2	za 2 odpowiedzi..... 2 pkt 1 odpowiedź 1 pkt																				
10.	b) inaczej zwany stylem Ludwika XV e) inspirowanie się sztuką chińską, swobodne jej wykorzystywanie g) przede wszystkim styl wnętrz, pełen porcelany i lekkich mebli h) ulubione motywy ornamentalne: kratka, muszle, girlandy z delikatnych kwiatów j) ulubione kolory: biele i złoto, różę, seledyny (kolory pastelowe)	0—2	za 5—4 podkreśleń..... 2 pkt 3—2 podkreślenia 1 pkt 1 podkreślenie 0 pkt																				
11.	a) fresk — trwała, trudna technika farb wodnych malowanych na mokrym tynku. Barwnik krystalizuje się i wiąże z zaprawą wapienną w trakcie wysychania; b) enkaustyka — antyczna technika malarska, w której spoiwem jest wosk pszczeli. Farby cechuje trwałość barwy. Przy wysokiej temperaturze ulega zniszczeniu c) akwarela — technika wodna, malowana na papierze, niekryjąca lub malowidło wykonane tą techniką.	0—3	za podanie dwóch cech każdej techniki 1 pkt																				
12.	a) Zwycięstwo rzymskiego cesarza Trajana nad Dakami/Dacją — 113 r., II w n.e. b) Rewolucja lipcowa w Paryżu/we Francji — 1830 r., XIX w. c) Kampania napoleońska w Hiszpanii/1808 r., pocz. XIX w. d) Zbombardowanie hiszpańskiego miasta Guerniki przez hitlerowskie lotnictwo/1937 r., wojna domowa w Hiszpanii. e) Powstanie styczniowe/1863 r., XIX w.	0—5	za każdą prawidłową odpowiedź 1 pkt																				
13.	<table><tr><th>Tytuł dzieła</th><th>Źródło ikonograficzne</th></tr><tr><td>Zuzanna i starcy</td><td>Stary Testament</td></tr><tr><td>Amor i Psyche</td><td>Mitologia</td></tr><tr><td>Niobe</td><td>Mitologia</td></tr><tr><td>Dawid</td><td>Stary Testament</td></tr><tr><td>Judyta z głową Holofernesa</td><td>Stary Testament</td></tr><tr><td>Pocałunek Judasza</td><td>Nowy Testament</td></tr><tr><td>Grupa Laokoona</td><td>Mitologia</td></tr><tr><td>Taniec Salome</td><td>Nowy Testament</td></tr><tr><td>Ecce Homo</td><td>Nowy Testament</td></tr></table>	Tytuł dzieła	Źródło ikonograficzne	Zuzanna i starcy	Stary Testament	Amor i Psyche	Mitologia	Niobe	Mitologia	Dawid	Stary Testament	Judyta z głową Holofernesa	Stary Testament	Pocałunek Judasza	Nowy Testament	Grupa Laokoona	Mitologia	Taniec Salome	Nowy Testament	Ecce Homo	Nowy Testament	0—3	za 9—7 odpowiedzi 3 pkt 6—4 odpowiedzi 2 pkt 3—2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt
Tytuł dzieła	Źródło ikonograficzne																						
Zuzanna i starcy	Stary Testament																						
Amor i Psyche	Mitologia																						
Niobe	Mitologia																						
Dawid	Stary Testament																						
Judyta z głową Holofernesa	Stary Testament																						
Pocałunek Judasza	Nowy Testament																						
Grupa Laokoona	Mitologia																						
Taniec Salome	Nowy Testament																						
Ecce Homo	Nowy Testament																						
14.	1) pejzaże 2) martwe natury 3) sceny rodzajowe/zwł. we wnętrzach domów mieszkalnych 4) portrety	0—2	za 4 odpowiedzi..... 2 pkt 3—2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt																				
15.	a) bryła i konstrukcja Charakterystyczna dla gotyku. Kościół jest trójnawową bazyliką. Bryła z akcentami wertykalnymi — masywna wieża nad wejściem, dwie niższe przy prezbiterium. Konstrukcja oparta na systemie szkieletowym — filary dźwigają sklepienie krzyżowo-żebrowe. Ciężar sklepienia przerzucony jest łukami oporowymi na przypory. W nawach — sklepienia krzyżowo-żebrowe, w prezbiterium — sieciowe. b) plan i układ przestrzenny Plan krzyża, ale zanikającego, ramiona transeptu płytkie, niewiele wystające poza linię muru. Prezbiterium wydłużone, zamknięte wielobocznie, z obejściem i wieńcem kaplic. c) dekoracja I bryła kościoła i dekoracja wewnątrz dość skromna, prezentująca redukcyjną odmianę gotyku. Ozdobny spiczasty hełm wieży — z motywami małych wimperg, żabek. Nad przyporami — pinakle. Od zachodu jeden portal. Wewnątrz dominują w ścianie duże okna maswerkowe. Między oknami w miejscu galerii triforiałnej — pusta ściana.	0—12	za podanie cech bryły i konstrukcji 4 pkt za podanie cech planu i układu przestrzennego 4 pkt za podanie cech dekoracji 4 pkt Uwaga! Można uznać inne prawidłowe określenia użyte przez ucznia																				

16.	a) relikwiarz — pojemnik do przechowywania relikwi (szczątków) świętych. Najczęściej wykonany kunsztownie, jubilersko. Relikwiarze miały różne kształty — najczęściej: skrzynki, szkatułki, także w formie popiersi. b) kanon — wzorzec, norma, zbiór zasad, reguł przyjętych jako obowiązujące (np.: kanon Polikleta w rzeźbie V w p.n.e., kanon egipski). c) wirydarz — mały ogród klasztorny, zwykle otoczony krużgankami, stały element w założeniach klasztorów benedyktynów, cystersów.	0—3	za każdą poprawnie podaną definicję 1 pkt
17.	1. F.T. Marinetti 2. M. Denis 3. J.L. David 4. P. Cezanne	0—2	za 4 odpowiedzi..... 2 pkt 3—2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt
18.	a) Pałac w Knossos b) Villa Rotonda/willa w Vicenzy pod Wenecją c) Panteon w Rzymie d) San Vitale	0—4	za rozpoznanie 4 obiektów 2 pkt 3—2 obiektów 1 pkt 1 obiektu 0 pkt
19.	1. cesarz Karol V 2. Karol I Stuart 3. Maria Medici 4. St. A. Poniąkowski 5. Filip IV 6. Henryk VIII	0—3	za 6—5 odpowiedzi..... 3 pkt 4—3 odpowiedzi 2 pkt 2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt
20.	a) ornament okuciowy 4 b) fryz arkadowy 2 c) palmeta 1 d) arabeska/groteska (postać) 3 e) rocaille 5	0—3	za ułożenie kolejności chronologicznej 5 ornamentów 3 pkt 4—3 ornamentów..... 2 pkt 2 ornamentów 1 pkt 1 ornamentu 0 pkt
21.	a) kubizm b) dadaizm c) surrealizm d) hiperrealizm e) pop-art	0—2	za 5—4 odpowiedzi..... 2 pkt 3—2 odpowiedzi 1 pkt 1 odpowiedź 0 pkt

przygotowała KRYSZYNA STRUŻYNA

Zadania ark. II w następnym numerze

Program ABBYY FineReader 7.0 zalecany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu

ABBYY FineReader 7.0 Corporate Edition został wpisany przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu do wykazu środków dydaktycznych zalecanych do użytku szkolnego. ABBYY FineReader 7.0 Corporate Edition jest zalecany do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i został wpisany do wykazu środków dydaktycznych do kształcenia ogólnego, do nauczania informatyki na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum, do nauczania technologii informacyjnej, na poziomie liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, technikum i zasadniczej szkoły zawodowej. ABBYY FineReader jest programem komputerowym typu OCR (Optyczne Rozpoznawanie Znaków). Zamienia zeskanowane papierowe dokumenty drukowane oraz pliki PDF na postać elektroniczną edytowalną. Nowoczesne pracownice komputerowe szkół, gimnazjów wyposażone w sieciową wersję programu ABBYY FineReader 7.0 Corporate Edition dają uczniom możliwość nabycia umiejętności pracy z programem na zajęciach informatyki oraz technologii informacyjnych. Poprzez znajomość programu ABBYY FineReader uczniowie mogą wykorzystywać różnorodne narzędzia informatyczne i źródła informacji do opracowywania

prac i materiałów oraz docenić korzyści tj. np. oszczędność czasu płynące z wykorzystania nowoczesnych technologii. ABBYY FineReader jest prosty w obsłudze. Intuicyjny spolonizowany interfejs sugeruje jakie kroki należy wykonać aby zamienić zeskanowaną np. stronę książki na postać Worda czy Excela. Program zamienia nie tylko zeskanowane materiały drukowane, ale także pliki w formacie PDF. Przetworzone dokumenty można zapisać w formatach doc, rtf, xls, html, pdf, xml, dbf. Program współpracuje z każdym skanerem typu TWAIN, co więcej obsługuje wielofunkcyjne urządzenia sieciowe. Aplikację można zainstalować na dowolnej ilości stanowisk w sieci, natomiast uruchomiona może być na ilości stanowisk zgodnej z ilością zakupionych licencji. Wszystkie jednostki edukacyjne otrzymują specjalny rabat od producenta na oprogramowanie ABBYY FineReader 7.0 Corporate Edition (pakiet edukacyjny jest w cenie 168 Euro netto czyli ok. 690 zł netto). Dodatkowe stanowiska są w atrakcyjnej cenie.

Więcej informacji o programie na stronie www.finereader.pl

Kontakt do firmy:
Auto ID Polska Sp z o.o.
ul. Romanowicza 2, 30 - 702 Kraków
tel.(12) 292 51 00 w. 112, faks (12) 656 04 43
e-mail: finereader@finereader.pl

XXV OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI „O LAUR JABŁONI”

Centrum Kultury Regionalnej w Grójcu ogłasza po raz XXV konkurs poetycki przeznaczony dla autorów nieprofesjonalnych, niebędących członkami związków twórczych. Tematyka utworów dowolna, jednak organizatorom zależy, aby choć jeden tekst dotyczył ziemi grójeckiej.

Uczestnicy nadsyłają zestaw trzech utworów (maszynopis lub wydruk komputerowy) w trzech jednobrzmiących egzemplarzach (skompletowane zszywką). Każdy zestaw powinien być opatrzony godłem. Dane autora: imię, nazwisko, dokładny adres, województwo, ewentualnie numer telefonu, należy dołączyć w zaklejonej kopercie opatrzonej tym samym godłem co zestaw.

Prace konkursowe należy przysyłać na adres: **Centrum Kultury Regionalnej, ul. Piłsudskiego 1, 05-600 Grójec, skrytka pocztowa 71 z dopiskiem „O Laur Jabłoni 2005”**. Termin upływa 13 maja br. — decyduje data stempla pocztowego. Jury do 30 czerwca br. przyzna nagrody, wyróżnienia oraz wyróżnienie specjalne za utwór o tematyce grójeckiej.

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do publikacji nagrodzonych i wyróżnionych utworów bez honorarium autorskiego.

X OGÓLNOPOLSKI KONKURS LITERACKI im. MARII KONOPNICKIEJ

dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych

Międzyrzeckie Stowarzyszenie Teatralne jako główny organizator ogłasza dziesiątą edycję konkursu literackiego dla dzieci i młodzieży z udziałem przedstawicieli Białorusi, Litwy i Polski. Jego celem jest popularyzowanie kultury, przyrody i stosunków międzyludzkich „małych ojczyzn”, pobudzanie wrażliwości na piękno języka i literatury polskiej oraz wspieranie młodych talentów.

Uczestnicy konkursu, uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych nadsyłają zestawy utworów w języku polskim — 1—3 wierszy lub opowiadanie, ewentualnie fraszki i aforyzmy, wcześniej niepublikowane. Prace w trzech egzemplarzach maszynopisu lub czytelnego rękopisu należy nadsyłać na adres: **Międzyrzeckie Stowarzyszenie Teatralne, 21-560 Międzyrzec Podlaski, ul. Warszawska 31 a/11, z dopiskiem „KONKURS”**. Termin upływa 15 kwietnia br. Decyduje data stempla pocztowego.

Utwory należy opatrzyć godłem, zaś dane o autorze umieścić w zaklejonej kopercie oznaczonej tym samym godłem — podać należy imię, nazwisko, klasę, adres szkoły i domu oraz wiek. Brak pełnych danych dyskwalifikuje pracę konkursową.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi podczas VI Międzyrzeczych Dni Teatru i Literatury w maju lub czerwcu, o czym laureaci zostaną zawiadomieni osobnym pismem. Organizatorzy zastrzegają sobie prawo publikacji nagrodzonych utworów bez honorariów. Na podsumowanie konkursu uczestnicy przyjeżdżają na własny koszt.

REGIONALNE INFORMATORY SPISOWE

- ❖ Baza danych szkół
Polski Zachodniej
- ❖ Wersja
niemieckojęzyczna

Rozmarynowa 11, 61-464 Poznań
Tel./Fax +48 /61/ 830 21 08
www.ris.net.pl biuro@ris.net.pl

TABLICE WYNIKÓW

sportowych na każdą halę
Ceny od 2400 zł
— koszty transportu i montażu 0 zł!
Wymiary od 86x62 cm do 11x3 m
Profesjonalna obsługa wszystkich gier
halowych, rewelacyjna niezawodność.
Ponad 500 instalacji, w tym w 9 klubach
ekstraklasy koszykówki mężczyzn.

DZWONKI SZKOLNE

sterowniki programowalne
zegary korytarzowe
melodie przez radiowęzeł itd.
ESK mgr inż. Stanisław Gardynik
05-090 Raszyn, Olszowa 68
Tel./fax (0-22) 720-22-20
http://www.esk.com.pl

SZTANDARY

szkolne, zakładowe
i organizacyjne
wykonuje pracownia

HAFT ARTYSTYCZNY

Dorota Stróżewska, ul. Różana 4
62-002 Suchy Las k.Poznań
tel. (0-61) 812-56-03, 812-55-93

Tablice Rozkładu Zajęć

Tablice Ogłoszeniowe

Nietypowe Tablice Szkolne

Planerzy pracy

Galeria

Sprawdź na www.kwak.pl
zastanów się i zamów

Tel. 0586819708

SZTANDARY

wykonuje:

1910 r.

PRACOWNIA
HAFTÓW ARTYSTYCZNYCH

60-111 Poznań, ul. Sęszewska 26
tel. (0-61) 8301-727
tel. kom. 0601-766-300
www.polhaft.win.pl

DROBNE

❖ Magister historii, specjalność
nauczycielska, poszukuje pracy
w szkole. Jestem otwarta na wszelkie
proponowane prace w szkolnictwie
oraz na podjęcie studiów uzupełniających. Mój adres: malgosia-
sul@o2.pl, tel. (0-55) 243 41 02.

GÓRY STOŁOWE

zapraszają

Ośrodek Kolonijny „Pafawag”
w Radkowie k.Kudowy Zdrój
obsługuje i organizuje:

- kolonie i zimowiska
- zielone i białe szkoły
- wycieczki szkolne
- inne imprezy turystyczne

Informacje:

tel./fax (0...74) 87 12 195
www.turystykaowk.webpark.pl

GRAWROWANE GWOŹDZIE DO SZTANDARÓW SZKOLNYCH OKUCIA I DRZEWCZE

— WYSYŁKOWO

42-200 Częstochowa Al.NMP 37
Praca 0 (prefix) 34 365-22-77
fax (0-34) 362-97-27
Dom (0-34) 362-02-88

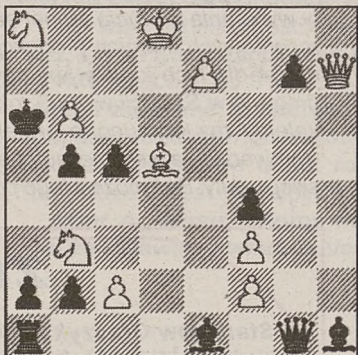
SZACH KRÓLOWI

pod redakcją
BOGDANA KUSIŃSKIEGO
Zadanie nr 6

MAT W TRZECH POSUNIĘCIACH

Białe: Kd8, Hh7, Sa8, Sb3, Gd5,
b6, c2, e7, f2, f3
Czarne: Ka6, Hg1, Wa1, Ge1, Gh1,
a2, b2, b5, c5, f4, g7

Rozwiązanie zadania prosimy
nadsyłać w terminie 14-dniowym
pod adresem redakcji.

NIEUSTANNA PRENUMERATA

Jeśli nie zdążyłeś zaprenumerować „Głosu” w „Ruchu” lub na pocztę — możesz uczynić to u nas. Wpłać na konto redakcji: BPH PBK S.A. VIII/O Warszawa nr 39 1060 0076 0000 4010 2018 1300 — Cena prenumeraty na I kwartał 2005 r. — 52,02 zł, na I i II kwartał — 104,05 zł, roczna — 208,09 zł wraz z VAT i opłatą pocztową. Na przekazy zaznacz — prenumerata. Prosimy również o nadsyłanie upoważnienia do wystawienia faktury bez podpisu odbiorcy, z podanym numerem NIP.

„Głos” przyjdzie do Ciebie pocztą.

Warunki prenumeraty „RUCH” SA

1. Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne.
2. Cena prenumeraty krajowej na I kwartał 2004 r. wynosi 45,50 zł (w tym VAT).
3. Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” SA właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.
4. Cena prenumeraty ze zleceniem wysyłki za granicę:
Cena prenumeraty + rzeczywiste koszty wysyłki.
Zlecenia na prenumeratę dewizową przyjmowane od osób zamieszkałych za granicą realizowane są od dowolnego numeru.

Wpłaty przyjmuje „RUCH” SA Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy na konto Pekao SA IV O/W-wa 6812401053111000004430494 lub kasa Oddziału.

5. Informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” SA OKDP, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33 lub telefonicznie: (22) 5328-731, 5328-820, 5328-816, fax 5328-732 internet: www.ruch.pol.pl e-mail: prenumerata@okdp.ruch.com.pl
6. Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną do 5.12 — na I kwartał 2004 r.

Prenumerata pocztowa.

Przedpłaty na prenumeratę są przyjmowane we wszystkich urzędach pocztowych na terenie całego kraju oraz przez listonoszy (od osób niepełnosprawnych w miastach) od wszystkich mieszkańców wsi i małych miasteczek, gdzie dostęp do urzędu pocztowego jest utrudniony, w terminach:
— do 30 listopada — odnośnie prenumeraty realizowanej od 1 stycznia następnego roku

- do końca lutego — odnośnie prenumeraty realizowanej od 1 kwietnia
 - do 31 maja — odnośnie prenumeraty realizowanej od 1 lipca
 - do 31 sierpnia — odnośnie prenumeraty realizowanej od 1 października.
- Wszystkie urzędy pocztowe bez względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) prenumeratora przyjmują przedpłaty do 25 listopada, lutego, maja, sierpnia z uwzględnieniem okresów przedpłat podanych wyżej.
Wpłaty na prenumeratę są przyjmowane bez pobierania dodatkowych opłat i bez obowiązku wypełniania blankietów wpłat.
Prenumerata prasy obejmuje pełne okresy kalendarzowe bieżącego roku: kwartał, półrocze, trzy kwartały, rok.
Zaprenumerowane egzemplarze są doręczane do miejsca zamieszkania prenumeratora lub jego siedziby bez pobierania dodatkowych opłat.

Oświata za granicą

W NOWYM JORKU TEŻ PIJĄ

Wśród nadużywających alkoholu mieszkańców Nowego Jorku rekordy biją młodzie! 23 proc. młodzieży w wieku 18-24 lat pije w ciągu dnia częściej niż dwa razy, przy czym wielu nastolatków upaja się do nieprzytomności. Każdego roku 1,5 tys. nowojorczyków, w tym młodocianych, umiera z powodu alkoholu, a 25 tys. pijących trafia do szpitali po bójkach lub z problemami zdrowotnymi. Co ciekawe. Nowojorczyk mądrzeje z wiekiem. Im straszy, tym pije mniej. Bo okazuje się, że w grupie 23 i 44-latków tylko 20 proc. pije dwa razy dziennie, zaś wśród 45 i 64-latków już tylko 11 proc. zagląda do kieliszka kilka razy w ciągu doby. Wśród białej części mieszkańców trunków nadużywa 21 proc., wśród przyszych z Ameryki Południowej — 15 proc., zaś afroamerykanów — tylko 9 proc.

POSLAŃCY ALLACHA W SZKOŁACH

Po tragedii 11 września 2001 roku coraz więcej amerykańskich szkół średnich i wyższych zatrudnia muzułmańskich kapelanów. Warto dodać, że w tych szkołach kształci się dziś prawie 75 tys. wyznawców Allacha. Według Muzułmańskiego Stowarzyszenia Uczniów i Studentów (MSA) w placówkach zatrudnionych jest ponad 30 kapelanów. Jeśli przed atakiem na World Trade Center rolę duchowych przewodników młodzieży islamskiej pełnili głównie wolontariusze z muzułmańskiej diaspory, to po ataku ich rolę przejęli wyznający Koran studenci. Ostatnio środowiska muzułmańskie domagają się zatrudniania w szkołach profesjonalnie przygotowanych do pracy z islamską młodzieżą kaznodziei. Z propozycją kształcenia takich kadr wystąpił Program Islamskich Kapelanów (Islamic Chaplaincy Program).

BEZ CHUST

Francuskie ministerstwo edukacji twierdzi, że ustawa o laickości przyjęta rok temu, a zabraniająca noszenia ostantacyjnych symboli religijnych w szkołach, dała rezultaty!.. W tym roku szkolnym za jej nieprzestrzeganie relegowano tylko 43 uczniów, kolejnych 41 zrezygnowało z nauki dziennej i przeszło na system korespondencyjny, a 17 przeniosło się do szkół prywatnych. Natomiast w ubiegłym roku, po wejściu ustawy, w chustach przyszło do szkół 1500 uczennic. Być może na to

pogodzenie się z ustawą wpływa to, że relegowani uczniowie mają niewielkie szanse obrony. Europejski Trybunał Praw Człowieka odrzucił pozew tureckiej studentki, usuniętej z uczelni za odmowę zdjęcia chusty, gdyż uznał pierwszeństwo zasady laickości przed wolnością wyznania. Resort nie ma jednak informacji, ile muzułmańskich dziewcząt zostało w domu. Nie wspomina też o wielu paradoksach, których dopuszczają się nadgorliwi dyrektorzy, np. jedna z dyrektorek przedszkola nie przyjęła od merostwa czekoladek dla dzieci, bo były w kształcie mikołajów.

IKA

NAUKA LITERATURY CZY INDOKTRYNACJA?

Nie milkną kontrowersje w USA związane z włączeniem Biblii do listy lektur. Zwolennicy całkowitej laicyzacji szkół publicznych są zdecydowanie przeciwni temu pomysłowi, gdyż uważają, że jest on stroniczny. Takie działania jednoznacznie zmierzają do podziałów religijnych i traci indoktrynację. Pedagodzy będący za włączeniem Biblii tłumaczą, że dzieło to jest cennym źródłem historycznym, językowym i kulturowym. I pod takim kątem miałyby być na zajęciach rozpatrywane. Stanowisko oponentów jest dla nich zupełnie niezrozumiałe. Gdyby wszystkie książki rozpatrywać pod tym kątem, to należałoby usunąć z listy pozycji obowiązkowego Dantego i Dostojewskiego, których dzieła oparte są w większości na dogmatach religijnych.

INTELEKTUALNA ZABAWA

W Tajlandii powstał pierwszy Park Wiedzy. Na powierzchni ponad 1 tys. metrów kwadratowych znajdują się: biblioteka, miniteatr, „strefa otwarta” i sklepik. Najwięcej entuzjazmu wzbudzają dwa pierwsze działy. W bibliotece, której zbiory sięgają ponad 4 tys. pozycji w języku tajskim, angielskim i napisanych brailem, dzieci mogą czytać wygodnie rozłożone na podłodze lub w miękkich fotelach albo dyskutować ze sobą wcinając różne smakołyki. Dla tych zaś, którzy potrzebują ciszy i izolacji przygotowano specjalne boksy. Miniteatr oferuje wirtualne przedstawienia z zakresu nauki, literatury i kultury. Strefa otwarta — to nic innego jak miejsce, gdzie czas poświęca się na poznanie „od podszewki” określonej dziedziny. Co dwa tygodnie zmieniana jest tematyka zajęć. W sklepie zaś dzieciaki mogą sprzedawać swoje własne wyroby. Nauczycieli ze szkół specjalnych najbardziej cieszy to, że ich podopieczni mają możliwość integrować się z dziećmi zdrowymi.

NIKA

Za: Daily American Newspaper, Christian Science Monitor, La Croix, The Nation, The Hindu

RELANIUM WZORCOWE

Na tle Europy wyróżniamy się pod względami wieloma. Na przykład jako płomienni katolicy, bo namiennie budujemy wielkie, jak w średniowieczu, kościoły; rozdarci miłośnię między Ameryką a Europą (tak nas przedstawiono na brukselskiej wystawie „Wizerunek Europy”), ale także wnoszący do niej młodzieńczą energię, mąrynowane grzybki oraz elegancję i sex appeal naszych kobiet.

Również polscy uczniowie w niejednym prześcigają swoich europejskich rówieśników. Po badaniu gimnazjalistów z 35 krajów, przeprowadzonych przez European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, okazało się, że młodociani Słowianie zajmują pierwsze miejsce w Europie pod względem... zażywania prochów. Najpopularniejsze jest relanium, popijane alkoholem. Taka mieszanina jest w Polsce powszechniejsza niż w większości krajów. Jak wynika z tych badań, jednym z powodów lykania tabletek jest...

szkoła. Uczniowie biorą przed klasówkami i sprawdzianami, a na lekcjach u niektórych nauczycieli prawie wszyscy chodzą na relanium lub nervosolu. Boją się, oczywiście, nie tyle nauczycieli, ile ich śmiertelności oręza, jakim jest stopień. Niewykluczone, że większość to nie pała otrzymana na lekcji szarpie nerwy, ale skutki, jakie wywoła w domu.

Bo poinformowanie o ocenach rodziców jest powinnością nauczyciela, choć uczniowie nie są o tym przekonani. W ich odczuciu to zwyczajny donos. Dlatego dzieci cieszą się wsparciem rodziców na ogół lepiej radzą sobie ze szkołą i nie płacą zdrowiem za ten, bądź co bądź, epizod w ich życiu. Przeważnie jednak dzieje się inaczej, rodzice w słusznej skądinąd trosce o przyszłość potomka wspierają nauczycieli.

A potomek bierze tabletkę także dlatego, że żyje pod presją mody na życiowy sukces, która zaostrzyła rywalizację

wśród uczniów. Kto nie jest w stanie nadażyć w tym wyścigu, odczuwa lęk przed niepowodzeniem i kompromitacją przed rówieśnikami. Niestety, tylko niektórym udaje się uniknąć stadnych odruchów – wyróżniają się nietuzinkową osobowością i niepokornym charakterem, krytycznie podchodzą do tego, co wyznacza moda, a co większość – niemal bezmyślnie – uznaje za wzór do naśladowania.

W rezultacie lawinowo rośnie liczba przypadków fobii szkolnych, głównie wśród młodzieży licealnej i gimnazjalnej. Tylko od początku września na przykład do łódzkich szkół trafiło 115 wniosków o przyznanie indywidualnego nauczania z tego właśnie powodu. Jeszcze kilka lat temu podobne przypadki liczono w Łodzi na palcach jednej ręki. W innych miastach nie lepiej. We Wrocławiu takich osób zgłosiło się już 60, podczas gdy dwa lata temu było ich zaledwie 40. Podobnie rzecz się ma w Krakowie, gdzie indywidualną naukę z tego powodu rozpoczyna aż 208 uczniów, i w Rzeszowie, gdzie jest ich 75, czyli o 15 więcej niż przed rokiem.

To wstęp do szkoły wirtualnej?

EWA MIŁOSZEWSKA

OBSERWACJE

FASZEROWANA CIUCHCIA

Od czasu, kiedy rynek prasowy opanowały walczące o reklamy kolorowe czasopisma, kupując ten czy ów tytuł można zaopatrzyć się w rzeczy potrzebne nam jak przysłówowa dziuba w moście. W pogoni za czytelnikiem tygodnika, miesięcznika i inne foliują swoje numery ładując przy okazji do zgrzewki towary, które mają zachęcić do kupna tytułu. I tak razem z pismem dla dorastających panienek można często otrzymać tandetną, kolorowo błyszczącą biżuterię, a w bardziej dorosłych tygodnikach kompakt, kosmetyki, którym okres przydatności depcze po piętach.

Hitem sezonu była swego czasu torba plażowa, którą można sobie było nadmuchać i używać w charakterze poduszki. Na początku tej akcji upychania mało chodliwych towarów, na czym niezły interes robili i robią właściciele tak towarów, jak i gazet, faszerowane pismo kosztowało tyle samo co „gołę”. Minął czas jakiś, ludzie przywykli, więc można już było zróżnicować ceny, zgodnie z prawami psychologii rynku. Któż nie skusi się na przykład na kompakt, którym nadziano sympatyczne skądinąd pismo, jeśli krążek firmowany jest nazwiskiem ulubionego idola! Kupiony razem

z gazetą kosztuje góra dychę i nie jest ważne, że idol śpiewa na nim raptem 3 – 4 piosenki, podczas gdy na płycie kupowanej w sklepie muzycznym jest ich kilkanaście. Ale trzeba za nią zapłacić znacznie więcej. W przeliczeniu na jedną piosenkę wychodzi na to samo, ale który klient o tym pamięta?

Podobne techniki stosują również czasopisma dla najmłodszych, w efekcie czego scenki z cyklu „mama kup” nie są pod kioskami rzadkością. I mamy czasem się na to łapią.

W ostatnich dniach minionego roku pewna mieszkanka Nowego Sącza postanowiła zrobić niespodziankę leżącemu w domu z anginią czterolatniemu synkowi. W tym celu nabyła w kiosku miesięcznik „Ciuchcia” nafaszerowany kaseta z bajką o brzydkim kaczątku. Malec „cały happy” wpatrywał się w ekran oczekując na filmową opowieść. W towarzystwie mamy, która z przerażeniem patrzyła na migające przed oczyma obrazy. Ujrzała bowiem ni mniej ni więcej, tylko reklamę polskich pism erotycznych, a zaraz potem regularnego pornosa, który z kaczątkiem i do tego brzydkim, niewiele miał wspólnego.

Zdenerwowana pani Agata popędziła na policję, która jak

należy „zabezpieczyła i wszczęła postępowanie”. Redaktor naczelny „Ciuchci” oczywiście przeprosił. Uznał wiadomość za przykrą dla pisma i nie wykluczył działania konkurencji. Ja natomiast nie wykluczam, że po nagłośnieniu całej historii przez lokalne media, do kiosków popędziły natchmianst stada tatusiów i wykupiły faszerowane „Ciuchcie”, skądinąd pismo dla maluchów wielce przydatne. Mam jednak nadzieję, że wszyscy się rozczarowali i zamiast oczekiwanej porno atrakcji mogli sobie obejrzeć „Brzydkie kaczątko – nieznaną wycieczkę”. Gotowa jestem bowiem przyjąć, że przypadek pani Agaty był jednostkową wpadką, konsekwencją głupiego dowcipu „zgrzewacza” pisma z kaseta.

Moje wątpliwości budzą natomiast tłumaczenia naczelnego wspomnianego pisma, który nie omieszczał zaznaczyć, że „nie mamy wpływu na wartość dodatków, które ukazują się wraz z gazetą”. Redaktor mija się w tym miejscu z prawdą, ponieważ musiał zawrzeć kontrakt z producentem „Brzydkiego kaczątko”, „Ciuchcia” powinna więc dopilnować, czym się ją faszeruje.

MARIA AULICH

Wygłąda na to, że po roku członkostwa w Unii przestała nam się podobać złotówka. Bo oto, jak za instytutami badania opinii głoszą media, wszyscy chcemy euro. Co prawda, niektórzy wcielili to już w czyn i tłoczyli nowe monety sposobem domowo-piwnicznym, dzięki czemu mieli swoje telewizyjne pięć minut w kajdankach i towarzystwie policji, tym niemniej respondentom nie o taki kontakt chodzi. Nie ukrywam, że dla mnie to nowe zjawisko jest zaskakujące z wielu względów.

Najbardziej zdumiewa mnie fakt, że aż 80 proc. opowiadających się za rychłym przyjęciem euro, to ludzie do 30 roku życia. Ja rozumiem, że młodzi chętniej niż starsi akceptują rzeczy nowe, ale nie bardzo w głowie mi się

wodu, w odróżnieniu od polskich polityków, węgierscy – jak oświadczyli w ubiegłym roku – wcale do euro się nie spieszą.

Skoro mowa o cenach w euro, to „wyszły one bokiem” Grekom i Włochom, gdzie podskoczyły najbardziej. Wejście euro kosztowało Włochów, Niemców i Greków od kilku do nawet kilkudziesięciu procent więcej w zależności od towarów. A w Hiszpanii, jak alarmowała brytyjska prasa, po tej monetarnej rewolucji cena szynki wzrosła o prawie 100 proc. Europa zatem poznała nowe słowo – cenofrenia. A ironicznym zwieńczeniem tej choroby jest... wyrok jednego z włoskich sądów. Otóż nakazał on zwrócić 23 eurocenty emerytowi za poranną kawę, o tyle bowiem restaurator zażył ceny po wejściu euro.

FRONTTEM CZYLI BOKIEM

mieści, że czynią to akurat ci, którzy w statystykach bezrobotnych stanowią 52 proc., a których to nowa waluta może „rąbnąć” podwójnie. Wzrostem cen i kto wie, czy nie dalszym, o ile nie będą temu towarzyszyły inne zmiany, ograniczeniem rynku pracy.

Wbrew bowiem nadwiślańskim zachwytom nad euro, w Europie aż 40 procent badanych wyraża się, a przynajmniej tak czyniło w ubiegłym roku, sceptycznie o nowej wspólnej walucie. A to z tego powodu, że ich zdaniem, euro nie doprowadziło do spadku cen, a przeciwnie! Po wtóre, aż dwie trzecie Europejczyków stwierdziło, że po wejściu euro musiało zmienić swoje zwyczaje dotyczące zakupów.

O tym, że wspólna waluta niekoniecznie ułatwiła Europejczykom życie, mogą świadczyć niemieckie czy holenderskie projekty wycofania z użycia monet eurocentowych, których produkcja nawet dla tych krajów jest zbyt droga. A w Szwecji w 2003 roku kolejny raz odrzucono projekt wprowadzenia wspólnej europejskiej waluty. Być może z tego po-

Obawiam się, że gdy u nas wejdzie euro, wszyscy młodzi bezrobotni na dzień dobry zapłacą o połowę więcej za swoje kawy, bo polscy przedsiębiorcy i handlowcy chcą być o wiele cwańsi od przysłówowych Greków. Przykład pierwszy z brzegu – złotówka rośnie w siłę, ale ceny samochodów wzrastają. Nawet tych, robionych u nas. Podobno to skutek harmonizacji, ale do diabła z nią, gdy nie ma harmonizacji płac – wkurzył się ostatnio sąsiad. W jednym z salonów motoryzacyjnych chciał skorzystać z reklamowanej obniżki ceny o 13 tys. zł, ale okazało się, że taka obniżka dotyczy tylko samochodów w cenie wyjściowej 113 tys. zł...

Twierdę więc, że rozwijając edukację ekonomiczną, czas najwyższy czynić to poprzez praktykę i rzeczy namacalne, a nie samą teorię, jaką w swoich przedsięwzięciach dla szkół prezentuje NBP. Pytanie tylko, czy wówczas aż 80 proc. respondentów opowie się za euro?

WOJCIECH SIERAKOWSKI

ZEZEM

Stanisław Graczyk z Bolesławca Śląskiego jest matematykiem. Pełni też funkcję wiceprezesa miejscowego Oddziału ZNP. Znany wśród aforystów i fraszkopisarzy rodem nie tylko z pokojów nauczycielskich, dziś przedstawia się naszym Czytelnikom.

Refleksja

Nie ma recepty na życie,
Pożyjecie – to zobaczycie!

VIP

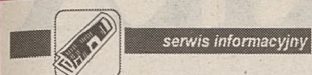
To polityk, który ręce obie
zanurza po pachy w żłobie.

Czarna owca w stadzie baranów ma wyjątkowe
powodzenie.

Trzy po trzy, razy pięte przez dziesiąte daje
ni w pięć ni w dziewięć.

Wtórny analfabetyzm polityka – zapomnieć literę prawa.

W Polsce nie ma głupich, są tylko myślący inaczej.

Gorąca linia

1 stycznia 2005 roku rozpoczął swą działalność Hotline – punkt kontaktowy ds. zwalczania nielegalnych treści w Internecie. NIFC Hotline (National Initiative For Children Hotline) to kolejne przedsięwzięcie NASK (Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa) na rzecz podwyższania poziomu bezpieczeństwa w Internecie. Od 1996 roku działa bowiem w ramach NASK zespół CERT Polska (Computer Emergency Response Team), którego zadanie polega na niesieniu pomocy wszystkim internautom w przypadku naruszenia bezpieczeństwa w sieci (www.cert.pl).

Nielegalne treści znalezione w Internecie można zgłaszać przez całą dobę: korzystając z formularza na stronie internetowej www.hotline.org.pl, pocztą elektroniczną na adres dyzurnet@ hotline.org.pl, listem tradycyjnym, telefonicznie bądź wysyłając faks. Wszystkie niezbędne do tego informacje znajdują się na stronie internetowej. W każdym przypadku gwarantowana jest poufność. Sprawy zakwalifikowane do dalszego prowadzenia Hotline przekazuje Policji, a także nawiązując współpracę z operatorami telekomunikacyjnymi i dostawcami treści dąży do ich usunięcia i zabezpieczenia śladów, mogących się przyczynić do ustalenia sprawcy.

Do treści nielegalnych zalicza się:

- treści pornograficzne z udziałem małoletniego poniżej 15-go roku życia, treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem,
- treści propagujące publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujące do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość,
- treści publicznie znieważające grupę ludności albo poszczególne osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości.

Hotline powstał w ramach ogólnoeuropejskiego programu „Safer Internet Action Plan” Komisji Europejskiej, która wspiera organizację narodowych punktów kontaktowych. W Europie istnieje 16 tego rodzaju punktów. Projekt finansowany jest przez Komisję Europejską i NASK.

Działalność Hotline-u została oficjalnie poparta przez: Rzecznika Praw Dziecka, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, Komendę Główną Policji i Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Hotline współpracuje również z organizacjami pozarządowymi typu non-profit – Fundacją Dzieci Niczyje i Fundacją KidProtect.

www.hotline.org.pl

Zaczarowany ołówek

Amerykańska firma LeapFrog, specjalizująca się w produkcji elektronicznych gadżetów wspo-

KOMPUTER i TY

NR 13/2005

Fot. Marek Zwoliński

MONOTONII MÓWIMY NIE

Kilka tygodni temu zapytałam dwóch uczniów szkoły podstawowej, co robią na lekcjach informatyki? Dość długo czekałam na odpowiedź i bynajmniej nie dlatego, że zastanawiali się od czego zacząć. Dlatego, że niewiele mieli do powiedzenia.

– Nic – bąknęli pod nosem niemal równocześnie.

– Ale jak to nic? Przecież coś musicie robić przez 45 minut – drażylałam temat.

– Rysujemy – wymruczał Wojtek, uczeń 5 klasy podstawówki – w Paintcie. Kiedyś mieliśmy o stacji roboczej.

– My też rysujemy – dodał o rok starszy kolega – a teraz to gramy. Kiedyś szukaliśmy czegoś na komputerze. A dziewczyny to mają fajnie. Ciągłe siedzą w internecie.

Chłopcy mają w domu komputer, znają jego obsługę w stopniu zadowalającym, potrafią korzystać z multimedialnych pomocy naukowych, zainstalować drukarkę i rozwiązywać problemy pojawiające się podczas pracy z komputerem. Wszystkiego nauczyli się od bardziej doświadczonych kolegów i we własnym zakresie – z czasopism komputerowych dla dzieci i pomocy wbudowanej w programy.

I tylko żał, że tak mała zasługa w tym pana od informatyki.

Po co ta historyjka? Przytoczyłam ją, bo nie daje mi spokoju myśl, że tak mogą wyglądać lekcje informatyki w większości polskich szkół.

Podstawa programowa informatyki w szkole podstawowej

jest zgoła odmienna. Jej celem jest „nauczenie podstawowych zasad posługiwania się komputerem i technologią informacyjną”, ale w stopniu, który umożliwi młodemu człowiekowi wykorzystać zdobytą wiedzę w dalszym kształceniu, poznawaniu i codziennych czynnościach. „Umożliwienie uczniom dostępu do komputera” nie wystarczy. Zadaniem szkoły jest przygotowanie do aktywnego i odpowiedzialnego życia w społeczeństwie informacyjnym. A to społeczeństwo jest wymagające. Zainteresowanie uczniów wiedzą informatyczną oraz nowymi możliwościami dostępu do informacji, komunikowania się, możliwościami wykorzystania komputera w kształceniu i życiu codzien-

nym ułatwi odnalezienie własnego miejsca w tym społeczeństwie. Aby zachęcić ucznia do samodzielnego zdobywania nowych wiadomości i umiejętności oraz rozwijania już nabytych, należy stworzyć mu odpowiednie warunki. Praca z komputerem, już od pierwszych zajęć, powinna być postrzegana przez ucznia jako pomoc w rozwiązywaniu różnych problemów, a nie tylko jako źródło rozrywki.

Zaciekawić – oto pierwsze zadanie opiekuna. Narzędzia są doskonałe. Ale zadanie wciąż trudne. Niewiele gotowych rozwiązań udostępnia się nauczycielom informatyki. Duże zróżnicowanie ze względu na ilość godzin, stopień skomputeryzowania szkół, dostęp do internetu, poziom wiedzy uczniów utrudnia opracowanie optymalnych programów edukacyjnych. Z drugiej jednak strony „złej baletnicy...” Postęp w dziedzinie informatyki i informatyzacji jest ogromny, dlatego na nauczycielach tego przedmiotu szczególnie ciąży obowiązek ciągłego kształcenia i dokształcania oraz samokształcenia.

Monotonii mówmy więc NIE.

serwis informacyjny

magających nauczanie, zaprezentowała „komputerowe pióro”. Urządzenie o nazwie Fly może służyć jako pomoc przy odrabianiu zadań oraz tłumacz.

Pióro, w którym zintegrowano skaner firmy Anoto, w zetknięciu ze specjalnie przygotowanym papierem oferuje niezwykle możliwości. Wśród podanych przez producenta przykładów znalazła się sytuacja, w której dziecko narysuje kalkulator. Dotknięcie piórem narysowanych na papierze klawiszy spowoduje, że Fly wykona działanie i „wypowie” jego wynik. Można też narysować klawiaturę pianina – dotknięcie kartki spowoduje, że pióro wyda odpowiedni dźwięk. Inne zastosowanie to tłumacz, który napisane słowo może zamienić na wyraz w innym języku.

W pracach nad tworzeniem urządzenia LeapFrog korzystało z pomocy dzieci w wieku od 8 do 13 lat, a więc potencjalnych użytkowników „komputerowego pióra”. Sprzedaż pióra Fly rozpocznie się po wakacjach. Cena urządzenia wyniesie 100 USD, a przeznaczane dla niego programy mają kosztować od 8 do 30 USD.

www.4press.pl

Nowy standard SIF

Kalifornijska firma Allume Systems opracowała algorytm kompresji, który pozwala zmniejszyć wielkość plików JPEG o 28% bez obniżenia jakości obrazu.

Przedstawiciele znanej głównie z programu do kompresji danych Stuffit firmy twierdzą, że ich rozwiązanie może stać się nowym standardem w internecie i fotografii cyfrowej. Nazwa nowego formatu to SIF (Stuffit Image Format). Jak dotąd brak szczegółowych danych na temat zastosowanego mechanizmu kompresji, toteż eksperci zachowują ostrożność. Jeśli efektywność kompresji potwierdzą niezależne testy, SIF ma szansę zaistnieć na rynku. Przed nowym standardem jednak daleka droga. Aby zdobyć popularność, musi być obsługiwany przez wszystkie popularne aplikacje, a przede wszystkim – wygrać walkę z innym standardem – przyszłości, JPEG2000, który może być stosowany bez opłat licencyjnych.

www.4press.pl

Plagiatom NIE

Uniwersytet Jagielloński uruchomił internetową bazę prac magisterskich i doktorskich – www.plagiat.pl.

Jest to kolejny krok w walce z plagiatami prac naukowych. W zeszłym roku uczelnia wprowadziła obowiązek oddawania prac na nośnikach elektronicznych.

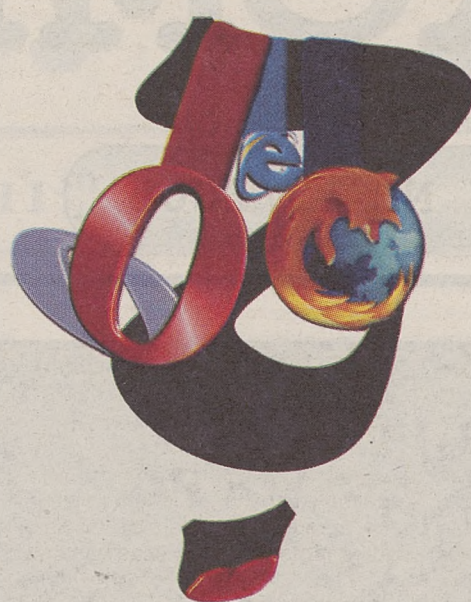
Serwis Plagiat.pl oferuje możliwość bezpłatnego sprawdzenia działania systemu po zarejestrowaniu się.

www.info.onet.pl

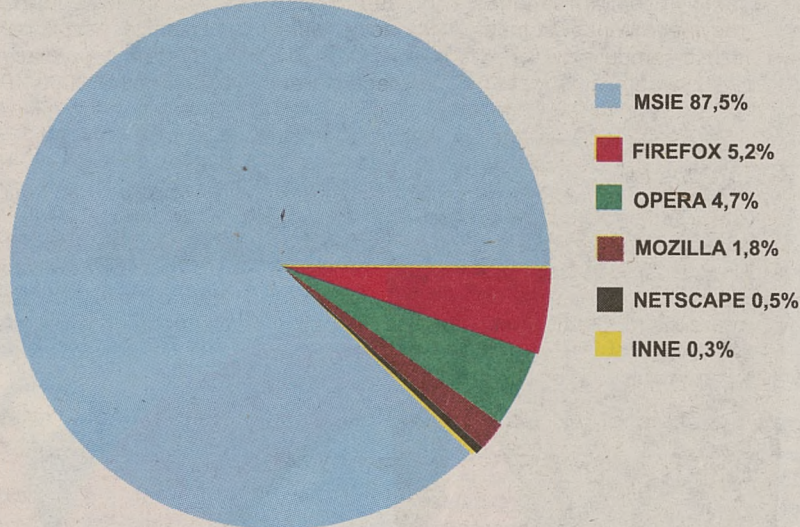
PRZEGLĄDARKA

Alternatywa dla IE

Przyzwyczajenie jest jak druga natura. Z niego bierze się niechęć do zmian. A także z obawy, czy nowe na pewno znaczą lepsze. I z lenistwa, bo może to będzie trudne, a może kłopotliwe. W ten sposób zapewne myśli większość użytkowników przeglądarek Microsoft Internet Explorer, dotychczasowego lidera w rankingach i statystykach. Po pierwsze ze względu na liczbę użytkowników internetu, którzy korzystają z niej podczas wędrówki po sieci, jak i ze względu na liczbę wad, jakie posiada. Oto siedem powodów, dla których warto zastanowić się, jakie korzyści może przynieść używanie nowocześniejszej przeglądarki i ile to będzie kosztować. Zobaczmy, jak wypada IE w zestawieniu z obecnie dostępnymi na rynku alternatywnymi przeglądarkami: Opera i Firefoksem.

NAJPOPULARNIEJSZE GRUPY PRZEGLĄDAREK

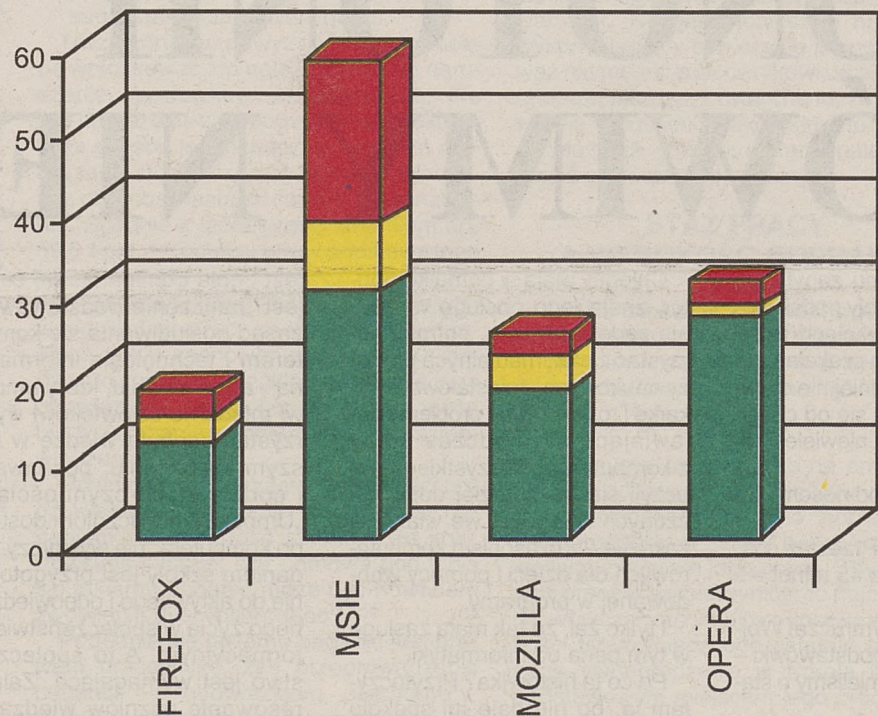

Wykres na podstawie badania GemiusTraffic przygotowywanego przez Gemius SA (www.ranking.pl) obejmującego okres 11 I - 17 I 2005. Wielkość próby 8155944

1. Luki i łaty

Bezpieczeństwo przede wszystkim. Temu problemowi często towarzyszą spory, która przeglądarka jest najlepsza, czyli najbardziej bezpieczna. Błędy zabezpieczeń wykrywane w nowych przeglądarkach są dużo mniej poważne niż w Internet Explorerze i przede wszystkim na bieżąco łatanne. Poniższy wykres

ilustruje sytuację omawianych przeglądarek. Wynika z niego, że najwięcej luk bezpieczeństwa w kodzie wykryto w IE, a aż 41% to błędy krytyczne. Są to wszystkie luki, które pozwalają na zdalne i anonimowe przejęcie kontroli nad systemem i nie wymagają żadnych działań ze strony użytkownika. Dodatkowo IE ma załatanych niewiele ponad 80% luk krytycznych, gdy pozostałe 100%. Pełne załatanie luki oznacza tyle, że

■ ZAŁATANE ■ CZĘŚCIOWO ZAŁATANE ■ NIE ZAŁATANE

Źródło: raport CERT Polska, www.cert.pl

została udostępniona poprawka producenta i luka nie występuje. Częściowe – została naprawiona w niektórych systemach operacyjnych, ale w pewnych okolicznościach może zostać wykorzystana.

2. Prędkość działania

Najlepiej widać to w momencie jej uruchamiania i otwierania nowego okna. IE szybciej otwiera pierwsze okno, ale każde następne trwa tyle samo, co początkowe, ponieważ musi załadować wszystko od nowa. Opera i Firefox każde następne okno otwierają błyskawicznie, bo wszystko dzieje się w obrębie pierwszego uruchomionego okna przeglądarki. Ponadto obie (Firefox jako rozszerzenie) posiadają opcję pozwalającą na dokładną regulację ich zachowania. Możemy więc sami decydować, czy strona ma się pojawiać natychmiast, czy z opóźnieniem, czy po załadowaniu całości. Mają funkcję szybkiego wyłączania obrazków i obiektów flash. W Operze, dzięki szczegółowemu pakowskiemu postępowi ładowania strony, wiemy z jaką szybkością strona się załaduje i możemy począć bądź przerwać jej ładowanie.

3. Głód pamięci

Z prędkością działania wiąże się zużycie zasobów. Najlepiej pod tym względem wypada Opera, która strony historii (użycie przycisków Wstecz/Dalej) wyświetla błyskawicznie, ponieważ trzyma strony w pamięci operacyjnej. Jest to najszybszy rodzaj pamięci. Dodatkowo pozwala na otwieranie stron w „kartach” (w Firefoksie nazywanymi panelami), wewnątrz głównego okna przeglądarki. Nie zajmują dodatkowego miejsca na pasku zadań, a tym samym nie spowalniają działania komputera. Zajmują mniej miejsca w pamięci operacyjnej, nie trzeba jej zużywać na zawartość różnych otwartych okien Windowsa, jak w przypadku Internet Explorera. Zarówno Opera, jak Firefox mają niewielkie rozmiary i nie zaśmiecają systemu.

Opera i Firefox nie są zintegrowane z systemem, wszystkie dane trzymają w swoim katalogu, nie dopisują żadnych plików do katalogu systemowego ani rejestru, a tym samym nie obciążają systemu, nie wpływają na jego stabilność i wydajność.

4. Funkcjonalność i komfort

Nie każdemu wystarczy używanie przycisków Wstecz, Dalej, Odśwież i klikanie na linki. Owszem, są to wystarczające umiejętności do surfowania w sieci, ale bardziej wymagają żadnych działań ze strony użytkownika. Dodatkowo IE ma załatanych niewiele ponad 80% luk krytycznych, gdy pozostałe 100%. Pełne załatanie luki oznacza tyle, że

- możliwość blokowania wyskakujących okienek (w IE tylko dla użytkowników Windows XP)
- dodatkowe paski wyszukiwarek (np. Google)
- przeglądanie w tabach (wiele stron w jednym oknie)
- wyszukiwanie w trakcie pisania
- sterowanie za pomocą gestów myszy
- obsługę kanałów RSS
- mechanizm zapamiętywania stron i kontynuowania przerwanej (np. zawieszenia komputera) sesji
- nawigacja przestrzenna i wiele innych funkcji, o których możemy dowiedzieć się z domowych stron przeglądarek.

Wszystkie te funkcje możemy według potrzeb włączać bądź wyłączać i nie jesteśmy zmuszeni do korzystania z nich. Są dobrze wkomponowane, co zapewnia przejrzystość przeglądarki i łatwość obsługi. Firefox jest lżejszy i podobny do IE i został przygotowany z myślą o użytkownikach w mniejszym stopniu znających obsługę komputera. Opera to przeglądarka dla wymagających.

5. Nowe technologie

Wbrew powszechnemu mniemaniu, że Internet Explorer wyśmienicie obsługuje nowe technologie, prawda jawi się odmiennie. IE pozostał

serwis informacyjny

Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI)

8 lutego obchodzony jest w całej Europie jako Dzień Bezpiecznego Internetu (Safer Internet Day). Jest to inicjatywa Komisji Europejskiej. W tym roku również w Polsce po raz pierwszy będzie obchodzony taki dzień w związku z realizowanym od stycznia 2005 roku programem unijnym Safer Internet Action Plan (SIAP).

Koordinatorem narodowym programu SIAP jest Fundacja Dzieci Niczyje. Program realizowany jest wraz z NASK, twórcą portalu Polska.pl.

Współorganizatorem DBI w 2005 roku jest Polski Portal Edukacyjny Interkl@sa.

8 lutego w Warszawie Fundacja Dzieci Niczyje oraz NASK zorganizują konferencję poświęconą bezpieczeństwu dzieci w Internecie. Na konferencji po raz pierwszy zaprezentowany zostanie internetowy projekt edukacyjny „Sieciaki” przygotowany przez FDN. Ponadto program konferencji przewiduje:

Prezentację II etapu kampanii społecznej „Dziecko w Sieci”, która w latach 2005-2006 realizowana będzie przez FDN i NASK w ramach projektu „Awareness”;

Prezentację Hotline powołanego przez NASK (CERT Polska) w ramach programu SIAP;

Prezentację obchodów Dnia Bezpiecznego Internetu w 2005 roku;

Prezentację najnowszych badań dotyczących bezpieczeństwa polskich dzieci w Internecie.

Od 8 lutego do końca miesiąca w całej Polsce w ramach DBI realizowane będą inicjatywy lokalne na rzecz bezpieczeństwa dzieci w Internecie.

www.saferinternetday.pl

na skróty

Oto kilka skrótów, które usprawniają pracę podczas tworzenia dokumentu w programie MICROSOFT WORD:

[Alt]+[T]+[F] – wyświetla podręczny kalkulator, w którym można wykonywać skomplikowane obliczenia, w sposób podobny do tworzenia reguł w Excelu. Ustawiając kursor w dowolnym miejscu dokumentu należy nacisnąć tę kombinację, zachowując odpowiednią kolejność: trzymając [Alt], wciskamy [T], a następnie [F]. Można po każdym naciśnięciu klawisza odczekać palec od klawisza. Wyświetlone zostanie w ten sposób okno *Formuła*, gdzie po znaku = można wpisać dowolne wyrażenie arytmetyczne, np. 20*3,5+89 (* oznacza potęgowanie). Po zatwierdzeniu klawiszem *Enter* bądź przyciskiem *Ok* wartość wyrażenia zostanie wstawiona do dokumentu.

[Ctrl]+[I] lub [Ctrl]+[Shift]+[>] – zmienia rozmiar czcionki. Pierwszy powiększa rozmiar czcionki o 2 punkty (zaczynając od rozmiaru 12), a drugi o 1. Trzymając [Ctrl], wciskamy [I].

[Ctrl]+[J] lub [Ctrl]+[Shift]+[<] – zmniejszając rozmiar czcionki.

NA MEDAL

Popularność niezasłużona

Powszechność korzystania z przeglądarek powoduje, że jest to najbardziej narażony na ataki typ oprogramowania. Do najczęściej stosowanych technik, bardzo skutecznych, należy nieautoryzowana instalacja oprogramowania czy podstawianie nieprawdziwego adresu. Ofiarami ataków są pojedynczy użytkownicy (phishing, m. in. wykradanie pieniędzy z kont bankowych) oraz duże sieci, które po przejściu nad nimi kontroli mogą być wykorzystane do dalszych ataków (ataki typu DDoS, rozsyłanie spamu). Sprzyja temu luka i błędy w przeglądarkach, zwłaszcza Microsoft Internet Explorer. Jej popularność i powszechność używania (do 90% użytkowników korzysta z IE) nie wynika bynajmniej z faktu, że jest to najlepiej działająca przeglądarka. Jej rozwój zatrzymał się kilka lat temu, a ten czas wykorzystali konkurenci do stworzenia bezpieczniejszych i bardziej funkcjonalnych produktów. Obecnie jest to najbardziej zacięta przeglądarka, a swą popularność zawdzięcza raczej faktowi, że dodawana jest do systemu operacyjnego Windows, na którym pracuje większość komputerów.

Podporządkowane IE strony nie zawsze działają poprawnie w nowoczesnych przeglądarkach. Ich odsetek jest jednak niewielki. Gdyby iść za radą specjalistów od zabezpieczeń i wyłączyć w IE obsługę aktywnych skryptów – nie będzie w nim działać połowa stron.

6. System pomocy

Opera i Firefox mają dobrze działające fora użytkowników, których pomoc jest często wystarczająca. Producenci także oferują wsparcie dla klientów indywidualnych i korporacji. www.operapl.net

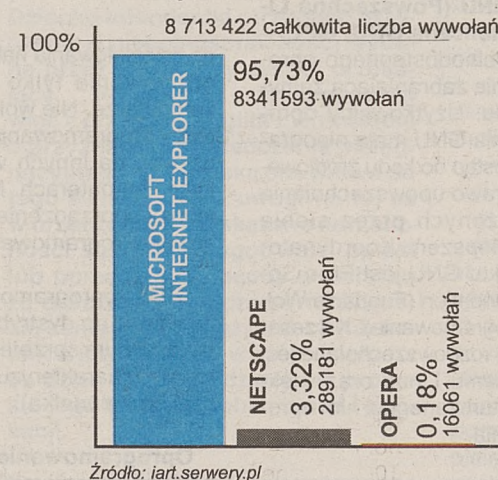
polskie forum znajduje się pod adresem: <http://my.opera.com/forums/forumdisplay.php?forumid=60>

www.mozillapl.org
polskie forum znajduje się pod adresem: <http://www.mozillapl.org/forum/>

7. Przyszłość

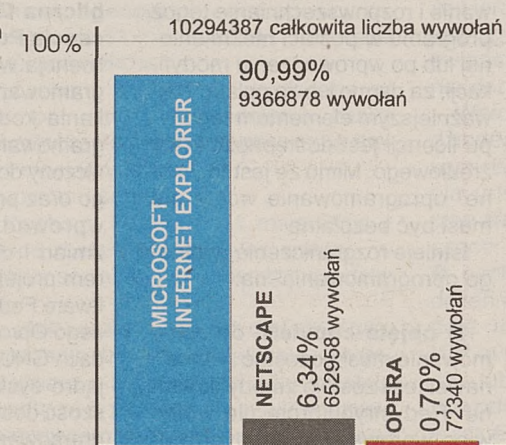
Co się stanie, gdy wzrośnie popularność Opery i Firefoksa? Może też będą tak niebezpieczne, jak IE obecnie? Może, aczkolwiek istnieją przesłanki, że tak się nie stanie. Tworzone są bowiem z myślą o bezpieczeństwie. Nie powinny więc powtarzać błędów Microsoftu. Nie są zintegrowane z systemem, a tym samym dziury w nich mają mniejszy zasięg. Nie posiadają technologii ActiveX, które umożliwiają dostęp do komputera nawet bez zgody i wiedzy użytkownika przez strony internetowe. Jak do tej pory błędy w nowych przeglądarkach są bardzo szybko łatanne, Microsoft natomiast funkcje poprawiające bezpieczeństwo będzie dostarczał od tej chwili jedynie na Internet Explorer dla systemu Windows XP z Service Pack 2. Użytkowników starszych systemów czeka więc migracja na XP lub inną przeglądarkę.

MIESIĄC - LUTY 2004

Źródło: iart.serwery.pl

STYCZEŃ 2005

szkolnastrona.pl

Od kilku tygodni informujemy o wspólnym projekcie „Głosu Nauczycielskiego” i Internet Art pod nazwą szkolnastrona.pl. W związku z dużym zainteresowaniem i licznymi pytaniami, dotyczącymi m. in. działania panelu administracyjnego szkolnych stron, postanowiliśmy systematycznie opisywać poszczególne jego części. Mamy nadzieję tym samym przybliżyć Czytelnikom system zarządzania treścią w projekcie oraz możliwości jakie daje.

PANEL – DODAWANIE I AKTUALIZACJA PODSTRONY

Podstrony, które są aktualizowane dzielą się na dwie grupy: stałe oraz dynamiczne.

Strony *stałe* to takie, które z góry mają ustaloną nazwę i miejsce na stronie internetowej z możliwością aktualizacji.

Strony *dynamiczne* to takie, które tworzy się w panelu z dowolną nazwą oraz treścią z możliwością aktualizacji.

W panelu administracyjnym podstrony podzielone są na kategorie:

- **Menu główne** składa się wyłącznie ze stron stałych, których nie można usunąć ani też wyłączyć, jedynie edytować treść.
 - **Podstrony stałe** – to podstrony, które można wyłączać, aby nie były widoczne na stronie, edytować treść, ale nie można ich usunąć.
 - **Podstrony dynamiczne** – to podstrony, które można wyłączać, aby nie były widoczne na stronie, edytować treść oraz usuwać. Są to strony tworzone w panelu administracyjnym.
- Każda ze stron opisana jest jednym z trzech szablonów:
- **tekst** – treść oraz jej układ jest dowolny
 - **galeria** – strona, w której tworzy się działy tematyczne dla galerii zdjęć, z możliwością dodania dowolnie sformatowanego tekstu oraz dowolną ilością zdjęć.
 - **prezentacja** – strona, która służy głównie do umieszczania krótkich treści na stronie o różnej tematyce, np. aktualności lub prezentacje kadry nauczycielskiej czy też uczniów. W tym formacie informacje umieszczone są jedna pod drugą, ze zdjęciem głównym do powiększenia z lewej strony (jeśli jest) oraz dowolnie sformatowaną treścią z prawej strony.

O LICENCJACH PRAWIE WSZYSTKO

Programy komputerowe jako twórczość są chronione przez prawo. Nabywając aplikację nie nabywamy praw autorskich, a jedynie zyskujemy pewne uprawnienia do korzystania z programu, z ograniczeniami nałożonymi przez producenta. Warunki używania oprogramowania określa licencja, którą akceptujemy w momencie pierwszego uruchomienia programu. Nie przestrzegając zawartych w niej postanowień popełniamy przestępstwo.

Faktem jest jednak, że nie czytamy zazwyczaj tekstu licencji z dwóch zasadniczych powodów: albo jest ona zbyt długa, albo dodatkowo wyłącznie w języku angielskim. Ponadto może zawierać określenia, których zrozumienie wymaga od nas dodatkowej lektury przedmiotowej.

Znajomość rodzajów dostępnych licencji pozwala zorientować się w przeznaczeniu programu na podstawie jednego słowa charakterystyki i świadomie dokonać wyboru zgodnego z prawem i możliwościami finansowymi. I tak np. freeware oznacza bezpłatne oprogramowanie, które można rozpowszechniać za darmo, ale nie wolno modyfikować jego kodu źródłowego. Adware zawiera bannery reklamowe, których oglądanie to cena, jaką płacimy za jego używanie. Programy typu Public Domain udostępniane są z kodem źródłowym, który dowolnie można modyfikować i nikt nie rości sobie do nich praw autorskich.

Czy takie wersje są gorsze od komercyjnych „braci”? Wcale nie. Posiadają zbliżoną funkcjonalność bądź niewiele mniejszą. Jesteśmy najczęściej pozbawieni jedynie pomocy technicznej i rozbudowanej instrukcji korzystania z aplikacji.

Dobłą stroną poszukiwań legalnych, darmowych lub tańszych programów jest poszerzanie horyzontów, zdobywanie nowych umiejętności, znajdowanie nowych rozwiązań, dostosowanych do własnych potrzeb.

Istnieją aplikacje, które nie mają swoich darmowych odpowiedników. Są to specjalistyczne programy, służące celom komercyj-

nym. Ale i w takich przypadkach należy szukać „okazji”. Często bowiem ich starsze wersje w ramach promocji udostępniane są np. z nowym sprzętem w wersji OEM po niższych cenach lub za darmo.

Należy pamiętać, że nieświadomość o popełnionym przestępstwie z powodu „niedoczytania” warunków licencji nie zwalnia nas z odpowiedzialności.

Typy licencji – najczęściej pojawiające się na rynku oprogramowania:

CardWare (postcardware) – prawo stosowania programu uzyskuje się po wysłaniu autorowi kartki pocztowej, zazwyczaj z widokiem miejscowości, w której mieszka. Licencję tę wprowadził Aaron Giles, autor programu JPEGView.

Free software (ang.) – oznacza oprogramowanie, rozpowszechniane z zezwoleniem na kopiowanie, używanie, analizowanie i rozpowszechnianie tegoż programu w postaci niezmienionej lub po wprowadzeniu modyfikacji, za darmo lub za opłatą. Najważniejszym elementem tego typu licencji jest dostępność kodu źródłowego. Mimo że jest to „wolne” oprogramowanie wcale nie musi być bezpłatne.

Istnieje rozgraniczenie „wolnego oprogramowania” na:

1) **objęte copyleft**: oprogramowanie musi pozostać „wolne”, nawet jeśli zostało zmodyfikowane. Redystrybutorom nie wolno więc wprowadzać żadnych dodatkowych ograniczeń przy dalszym rozpowszechnianiu programu lub jego modyfikacji. Copyleft to parafraza pojęcia copyright („prawo autorskie”, „wszystkie prawa zastrzeżone”) i oznacza „lewo autorskie”, „wszelkie prawa pozostawione”.

2) **nie objęte copyleft**: oprogramowanie można po wprowadzeniu modyfikacji w sposób dowolny rozpowszechniać. Istnieją więc kopie tego samego oprogramowania będące „wolne” i które

możemy otrzymać na warunkach copyleft oraz takie kopie lub zmienne wersje, które wolne nie są.

Freeware (ang.) – nie ma jednoznacznej definicji tego pojęcia, lecz powszechnie używa się go w odniesieniu do oprogramowania dostępnego za darmo, z możliwością dalszego rozpowszechniania. Oprogramowanie typu freeware nie może być zazwyczaj modyfikowane, a jego kod źródłowy nie jest dostępny dla użytkownika. Autor tego typu oprogramowania nie jest wprawdzie zainteresowany komercyjnym rozprowadzaniem swoich produktów, ale posiada prawa autorskie do programu, dlatego nie można wprowadzać zmian. Dodatkowo w niektórych programach freeware ich status odnosi się do użytkowników indywidualnych, firma bądź instytucja chcąc skorzystać z produktu musi za niego zapłacić. Nie należy mylić pojęcia freeware z free software.

Powszechna Licencja Publiczna GNU (Powszechna Licencja Publiczna GNU, GPL) – licencja wolnodostępnego oprogramowania zabraniająca zamykania kodu. Użytkownicy oprogramowania GNU mają nieograniczony dostęp do kodu źródłowego oraz prawo upowszechniania wprowadzonych przez siebie zmian i ulepszeń. Koordynatorem projektu GNU jest Free Software Foundation (Fundacja Wolnego Oprogramowania). Na zasadach GNU rozpowszechniane jest jądro systemu Linux oraz większość dostarczanego z nim oprogramowania.

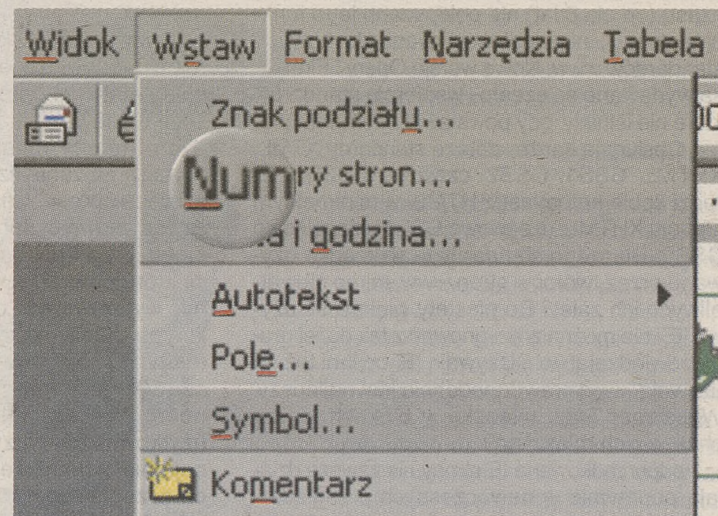
Licencja grupowa (ang. site licence) – rodzaj licencji pozwalającej na użytkowanie oprogramowania w sieci lub w określonej grupie komputerów, np. w szkole lub w firmie. Licencja ta określa maksymalną liczbę stanowisk, na których wolno zainstalować objęte nią oprogramowanie. Odmianą licencji grupowej jest licencja sieciowa (ang. network licence).

Licencja jednostanowiskowa (ang. one-site licence) – uprawnna

co zrobić, gdy ...

... myszka przestała działać i przez jakiś czas jesteśmy pozbawieni tej niezbędnej części zestawu?

Nie jest to zbyt komfortowa sytuacja, ale nie tragedia. Wszystkie czynności, które zazwyczaj wykonuje się przy pomocy myszki można wykonać nie odrywając rąk od klawiatury. Wystarczy być uważnym i znać zastosowanie kilku klawiszy, które pozwolą nam przemieszczać się między aplikacjami i wewnątrz nich.

Lewy [Alt] przenosi kursor (w większości programów) do pozycji górnego menu, gdzie przy pomocy strzałek można wybrać odpowiednie polecenie lub uważnie czytając informacje zaszyfrowanych w tekście poleceń szybko wybrać właściwe.

Wszystkie wyrazy menu mają podkreśloną jedną literę, np. Plik, Edycja, Tabela, Wstaw itd. Oznacza to, że po naciśnięciu na klawiaturze znaku podkreślonego w poleceniu wybieramy od razu potrzebną funkcję.

Przykład: Internet Explorer – [Alt] [w] [m] [e] – gdy chcemy zmienić rozmiar tekstu na średni; Microsoft Word – [Alt] [s] [n] – wstawia numery stron itp.

Nie należy sugerować się wielkością litery.

Do przemieszczania się pomiędzy aktywnymi polami służą odpowiednio klawisz [Tab] lub strzałki. [Esc] – jeśli chcemy przerwać lub wrócić do edycji dokumentu.

Teraz już nie ma potrzeby zapamiętywania wszystkich skrótów, które mogłyby usprawnić pracę z programem, ale kosztem naszej sprawności.

do zainstalowania nabytego oprogramowania tylko na jednym komputerze. Nie wolno udostępniać oprogramowania w sieci ani używać na innych wolno stojących komputerach. Możliwe jest jednak sporządzenie kopii zapasowej oprogramowania.

OEM – oprogramowanie przeznaczone do dystrybucji wyłącznie z nowym sprzętem komputerowym (charakteryzuje je zazwyczaj brak pudełka).

Oprogramowanie komercyjne (ang. commercial software) – tworzone przez przedsiębiorstwa, których celem jest zarabianie pieniędzy na jego wykorzystywaniu. Aby legalnie je użytkować, należy wykupić licencję jeszcze przed zainstalowaniem programu. Nie jest wykluczone, aby komercyjne oprogramowanie było zarazem wolnym w przypadku, gdy producent udziela również kod źródłowy.

Oprogramowanie Open Source („otwarte źródło”) – odpowiednik „free software” – wolnego oprogramowania.

Oprogramowanie Public Domain (ang. public domain licence) – oprogramowanie służące do publicznego rozpowszechniania. Programy tego typu mogą być bez ograniczeń używane, a także włączone jako składnik innego programu. W świetle prawa oprogramowanie tego typu nie stanowi w ogóle przedmiotu prawa autorskiego (not copyright). Określenie to public domain jest pojęciem prawnym, oznaczającym „niestanowiący przedmiotu prawa autorskiego”

i najlepiej stosować jest go w tym znaczeniu. Większość wolnego oprogramowania bowiem nie jest dobrem publicznym. Ich autorzy posiadają prawa autorskie, ale na mocy odpowiednich licencji udzielili wszystkim pozwolenia na korzystanie z produktu.

Shareware – oprogramowanie udostępniane bezpłatnie do testów, dzięki którym każdy może przed podjęciem decyzji o zakupie sprawdzić przydatność danej aplikacji pod kątem własnych potrzeb. Po upływie określonego czasu użytkownik obowiązany jest do podjęcia decyzji o dalszym stosowaniu i wpłaceniu odpowiedniej kwoty bądź usunięcia programu. Często oprogramowanie shareware udostępniane jest bezterminowo, ale z pewnymi ograniczeniami (nieдоступne funkcje lub stałe komunikaty o możliwości zarejestrowania programu). Szczególną cechą programów shareware są niskie ceny rejestracji pełnowartościowej wersji – częstokroć wielokrotnie niższe niż podobnych programów w pełni komercyjnych.

Trial (ang.) – jest to ograniczona czasowo wersja komercyjnego oprogramowania. Celem udostępniania tego typu wersji jest umożliwienie potencjalnemu nabywcy zapoznania się z programem, którym jest zainteresowany. Są to w 100 % funkcjonalne odpowiedniki często bardzo drogich pakietów. Po upływie okresu próbnego (lub określonej liczby uruchomień) program przestaje działać.

Listonosz Głosu

Zapraszamy do przesyłania listów z pytaniami, ciekawymi rozwiązaniami „nieciekawych” zdarzeń oraz propozycjami zagadnień, jakie chcieliby Państwo, aby zostały przedstawione na łamach dodatku „Komputer i Ty”. Listy prosimy kierować na adres: komputer@glos.pl

BLIŻEJ PRAWA

TERESA KONARSKA

INFORMACJE ♦ KOMENTARZE ♦ ORZECZNICTWO

Casus tygodnia

Powierzyć stanowisko dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki można tylko kandydatowi, który ukończył studia wyższe lub podyplomowe albo kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą. Jest to warunek sine qua non i dotyczy wszystkich typów szkół.

BEZ ZARZĄDZANIA ANI RUSZ!

Nie zawsze i nie wszędzie są chętni do objęcia stanowiska dyrektora. I wówczas organ prowadzący musi znaleźć kandydata lub wytypować go z grona pedagogicznego. Niestety, często się wtedy okazuje, że ewentualny kandydat nie spełnia jednego z podstawowych warunków, czyli nie ma poświadczenia kwalifikacji do zarządzania (dyplom, świadectwo). Najczęściej dopiero rozpoczyna tę edukację. Pojawia się więc pytanie, czy w tej sytuacji można rozpocząć procedurę wyłaniania kandydata? Może wystarczy, jeśli organ prowadzący otrzyma świadectwo w dniu powierzenia funkcji? Analogiczne pytanie pojawia się, gdy kandydat przystępuje do konkur-

su. Czy warunkiem koniecznym przy zgłaszaniu oferty jest poświadczenie kwalifikacji z zakresu zarządzania?

Czasami kandydat na dyrektora wcześniej z powodu wakatu na tym stanowisku pełni w swojej szkole obowiązki dyrektora. I wówczas rodzi się pytanie, czy w tej sytuacji tenże nauczyciel musi się legitymować studiami wyższymi lub podyplomowymi albo kursem kwalifikacyjnym z zakresu zarządzania już w momencie powierzenia mu tej funkcji? Czy można dokonać tu pewnej wolty i wyznaczyć termin ukończenia zarządzania?

Z tymi pytaniami spotykamy się dosyć często. Klasyczny przykład kłopotów z wa-

katem przedstawił nam **Urząd Gminy Sulików**. W piśmie czytamy m.in.:

Po odejściu dyrektora, 31 sierpnia 2004 roku, jego obowiązki powierzono na 6 miesięcy nauczycielowi dyplomowanemu tej szkoły, gdyż na ogłoszony konkurs w lipcu nikt się nie zgłosił. Nauczyciel będzie pełnił tę funkcję do 28 lutego 2005 roku, ponieważ na ponownie ogłoszony na luty konkurs nie wpłynęła żadna oferta. P.o. dyrektora jest w trakcie robienia kursu kwalifikacyjnego zarządzania oświatą. Ukończy go dopiero w czerwcu tego roku. W związku z tym zastanawiamy się, czy możemy powierzyć mu funkcję dyrektora zgodnie

z art. 36a ust. 4 i 8? Jeżeli tak, to kto ma opiniować tę kandydaturę, jeżeli u nas nie ma rady szkoły, a tylko rada rodziców?

Nurtuje nas także pytanie, czy już dziś możemy mu powierzyć stanowisko na 5 lat, skoro kurs zarządzania ukończy dopiero w czerwcu? I jeszcze jedna sprawa, czy nauczyciel, któremu powierzmy to stanowisko bez konkursu, także musi złożyć oświadczenia i dokumenty wymienione w załączniku do rozporządzenia ministra edukacji w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora?

Jeżeli do konkursu, tak jak w wypadku gminy Sulików, nikt się nie zgłosił, organ prowadzący powierza stanowisko wyłonionemu przez siebie kandydatowi. Najpierw jednak musi zasięgnąć opinii rady szkoły i rady pedagogicznej — w przypadku braku tej pierwszej wystarczy opinia rady pedagogicznej. Ustawa o systemie oświaty nie przewiduje bowiem żadnego ciała zastępczego.

Powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły może nastąpić tylko wówczas, gdy organ sprawujący nadzór pedagogiczny (kuratorium) nie zgłosi w terminie 14 dni umotywowanego zastrzeżenia. Przypomnijmy, **zgodnie**

dokończenie na str. III

MIANOWANI MOGĄ CHOROWAĆ KRÓCEJ

Już w numerze 4 zwracaliśmy uwagę, że po wejściu w życie 8 lutego 2005 r. ustawy z 17 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego (patrz niżej) stosunek pracy zawarty na podstawie mianowania z mocy ustawy ulegnie rozwiązaniu, gdy nauczyciel będzie chorował dłużej niż 182 dni. Dotychczas mógł chorować rok, a jeżeli rokował nadzieję na powrót do zdrowia, lekarz mógł przedłużyć okres tej nieobecności ponad rok, nie dłużej jednak niż do 2 lat. Jeżeli w czasie tych 2 lat nauczyciel korzystał z urlopu dla poratowania zdrowia, to wliczano mu go do tych 2 lat.

Pod rządami nowych przepisów przedłużenie zwolnienia wynoszącego 182 dni możliwe jest o 12 miesięcy, ale pod warunkiem, że nauczyciel uzyskał prawo do świadczenia rehabilitacyjnego lub udzielono mu urlopu dla poratowania zdrowia.

Jak więc wynika z treści przepisu art. 23 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela (patrz niżej) obowiązującego po 8 lutym br. **okres absencji związanej z chorobą, niepowodującej rozwiązania stosunku pracy, skraca się prawie o pół roku**, a jego przedłużenie jest niewątpliwie trudniejsze.

W nr. 4 „Głosu” informowaliśmy także, że ustawa o świadczeniach pienięż-

nych nie zmienia art. 27 KN i terminów rozwiązywania stosunku pracy z powodu absencji związanej z chorobą w przypadku nauczycieli niemianowanych. W tej sprawie otrzymaliśmy już wiele telefonów!

Wyjaśniamy więc, że nie nastąpiła żadna pomyłka ani przekłamanie. Z nauczycielami zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w przypadku absencji związanej z chorobą, trwającą dłużej niż rok, stosunek pracy zostaje rozwiązany w każdym czasie i bez wypowiedzenia. Utrzymanie tego zapisu ozna-

cza, że ta grupa nauczycieli jest przez Kartę szczególnie uprzywilejowana, gdyż mogą pół roku dłużej chorować niż nauczyciele mianowani, nadal pozostając w zatrudnieniu. Co więcej, jeżeli lekarz stwierdzi możliwość powrotu do pracy, okres nieobecności nauczyciela związany z chorobą może zostać przedłużony do lat 2.

Wydaje się, że to faworyzowanie nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nie jest zamierzone, a wynika z błędu legislatorów. Nie zmienia to jednak faktu, że po 8 lutym art. 27 KN musi być stosowany zgodnie z jego treścią.

ZMIANA W KARCIE NAUCZYCIELA

Karta Nauczyciela, niestety, jest permanentnie nowelizowana także w wyniku zmian dokonywanych przez inne ustawy. Ostatnio przez **art. 3 ustawy z 17 grudnia 2004 roku o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw** (Dz.U. nr 10 poz. 71). Zmianie uległ art. 23 ust. 1 pkt 2 KN. Niżej podajemy ujednolicony tekst zmienionego artykułu. Osoby, które nabyły w naszym wydawnictwie ujednolicony tekst Karty Nauczyciela ze stanem prawnym na dzień 31 sierpnia 2004 roku, **mogą ten fragment wkleić do swojego egzemplarza**. Jednocześnie informujemy, że o wszelkich zmianach będziemy Państwa informować na bieżąco i jednocześnie ujednolicać pierwotny tekst ustawy.

Karta Nauczyciela

Art. 23.

1. Stosunek pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania ulega rozwiązaniu:

- 1) na wniosek nauczyciela;
- 2) w razie czasowej niezdolności nauczyciela do pracy spowodowanej chorobą, jeżeli okres tej niezdolności przekracza 182 dni, przy czym do okresu niezdolności do pracy wlicza się również przypadające w tym okresie przerwy obejmujące dni, w których w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami, nie odbywają się zajęcia; w szczególnie uzasadnionych wypadkach okres nieobecności w pracy może być przedłużony o kolejne 12 miesięcy, o ile nauczyciel uzyskał prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, o którym mowa w przepisach dotyczących świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, lub zostanie mu udzielony urlop dla poratowania zdrowia.

Ocena pracy nauczyciela ustalana jest na czas nieokreślony, czyli zachowuje ważność do następnej. Tylko osoby ubiegające się o stanowisko dyrektora muszą legitymować się oceną wystawioną w okresie 5 lat przypadających bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska.

ZAPOMNIANA OCENA PRACY?

Awansowanie związane z oceną dorobku zawodowego w świadomości wielu nauczycieli odsunęło w niebyt bardzo istotną instytucję związaną z ich stosunkiem pracy, czyli **ocenę pracy**. Ostatnio w środowisku pojawiły się dziwne opinie, że skoro jest ocena dorobku zawodowego, nie musi być oceny pracy. Nic bardziej błędnego!

Dla dyrektora jest to bardzo ważny instrument mierzący jakość pracy nauczyciela. W ocenie pracy uwzględnia się zarówno aspekty merytoryczne, metodyczne, jak i świadczące o rzetelnie wykonywanej pracy, czyli np. wykorzystywanie w pełni czasu lekcji, punktualność itp.

PO UPŁYWIE ROKU

Z wyjątkiem stażysty praca każdego nauczyciela, niezależnie od miejsca zatrudnienia, podlega ocenie. Może być dokonana w każdym czasie. Należy jednak pamiętać, że ocena nie może być dokonana wcześniej niż **po upływie roku od poprzedniej lub oceny dorobku zawodowego związanej z awansem i określonej na podstawie art. 9c ust. 6 Karty**. W tym przepisie mówi się, że ocenę dorobku zawodowego wystawia się nie później niż 21 dni po złożeniu sprawozdania. Jednakże w praktyce termin ten nie zawsze jest dochowany. W związku z tym datą, od której liczy się rok karencji do następnej oceny, powinna być widniejąca na piśmie, w którym sporządzono ocenę dorobku zawodowego. Jeżeli nauczyciel od niej się odwołuje, za tę datę należy uważać widniejącą na piśmie nadzoru pedagogicznego rozpatrującego odwołanie. Ocena dorobku zawodowego ustalana przez ten organ jest już ostateczna.

INICJATORZY I WNIOSKODAWCY OCENY

Podmiotem, który dokonuje oceny jest dyrektor szkoły, w związku z tym on sam może wychodzić z taką inicjatywą. Natomiast z wnioskiem o taką ocenę mogą występować również inne podmioty, wymienione w art. 6a ust. 7 KN:

- zainteresowany nauczyciel,
- organ sprawujący nadzór pedagogiczny,
- organ prowadzący szkołę,
- rada szkoły,
- rada rodziców.

TERMINY OCENY

Ocena musi być dokonana w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Do tego okresu **nie wlicza się** usprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciela, trwającej dłużej niż miesiąc i okresów ferii zapisanych w organizacji roku szkolnego. To oznacza, że każda z tych nieobe-

čności przedłuża okres 3 miesięcy. Co istotne, aby nauczyciel nie był zaskakiwany, dyrektor jest zobligowany przez § 3 rozporządzenia ministra edukacji narodowej z 2 listopada 2000 r. w sprawie *kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego* (Dz.U. nr 98 poz. 1066) do powiadomienia go **na piśmie co najmniej na miesiąc przed dokonaniem oceny**.

KRYTERIA OCENY PRACY

Należy zauważyć, że dopiero w przepisie wykonawczym, czyli w rozporządzeniu, zwraca się uwagę, że na ocenę pracy nauczyciela nie mogą mieć wpływu ani jego przekonania religijne, ani przekonania polityczne. Nie może mieć wpływu także fakt odmowy wykonania przez nauczyciela polecenia służbowego, gdy odmowa taka *wynikała z uzasadnionego przekonania nauczyciela, iż wydane polecenie było sprzeczne z dobrem ucznia, dobrem służby albo dobrem publicznym*.

Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą. I właśnie stopień realizacji tych zadań oraz innych szczegółowych zadań statutowych powinien być podstawowym kryterium oceny. Jednakże rozporządzenie wskazuje 5 segmentów, które dyrektor powinien uwzględniać. Chodzi tu w szczególności o:

- poprawność merytoryczną i metodyczną prowadzonych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prawidłowość realizacji innych zadań zawodowych wynikających ze statutu szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony, kulturę i poprawność języka, pobudzanie inicjatywy uczniów, zachowanie odpowiedniej dyscypliny uczniów na zajęciach;
- zaangażowanie zawodowe nauczyciela (uczestnictwo w pozalekcyjnej działalności szkoły, udział w pracach zespołów nauczycielskich, podejmowanie innowacyjnych działań w zakresie nauczania, wychowania i opieki, zainteresowanie uczniem i jego środowiskiem, współpraca z rodzicami);
- aktywność nauczyciela w doskonaleniu zawodowym;
- działania nauczyciela w zakresie wspomagania wszechstronnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego możliwości i potrzeb;
- przestrzeganie porządku pracy

(punktualność, pełne wykorzystanie czasu lekcji, właściwe prowadzenie dokumentacji).

ROLA DYREKTORA SZKOŁY

Oceny pracy dyrektor szkoły dokonuje samodzielnie, jednakże wcześniej **może** zasięgnąć opinii samorządu uczniowskiego. A więc ustawa go do tego nie obliguje, tylko zaleca taki sposób postępowania. Może też na wniosek nauczyciela albo z własnej inicjatywy zasięgnąć **opinii** doradcy metodycznego, a jeżeli takiego nie ma, innego nauczyciela dyplomowanego lub mianowanego. **Opinie te powinny być wyrażone na piśmie.**

W związku z tym, że nauczyciele uzupełniają obowiązkowy wymiar zajęć w innych szkołach (na podstawie art. 22 ust. 1 KN), powstał problem, który z dyrektorów powinien oceniać pracę nauczyciela. Ostatecznie rozwiązano go w § 2 ust. 4 wspomnianego wyżej rozporządzenia, zgodnie z którym

oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły, w której zatrudniony jest nauczyciel, w porozumieniu z dyrektorem szkoły, w której nauczyciel uzupełnia obowiązkowy wymiar zajęć.

Uzupełnienia nie należy mylić z zatrudnieniem nauczyciela w kilku szkołach na odrębnych umowach o pracę. Wówczas oceny dokonuje dyrektor każdej ze szkół.

Oceny pracy doradcy metodycznego dokonuje dyrektor szkoły, w której jest on zatrudniony, jednakże po uprzednim uzyskaniu oceny pracy **dokonanej przez dyrektora właściwej placówki doskonalenia nauczycieli**, ale tylko, i o tym trzeba pamiętać, w zakresie dotyczącym wykonywania funkcji doradcy metodycznego.

Niektórzy dyrektorzy nie posiadają kwalifikacji pedagogicznych (taką sytuację dopuszcza ustawa o systemie oświaty) i wówczas oceny pracy dokonuje dyrektor szkoły **w porozumieniu z nauczycielem, który po pierwsze, zajmuje inne stanowisko kierownicze w tej szkole, po drugie sprawuje nadzór pedagogiczny (za dyrektora)**. Z kolei oceny pracy te same osoby dokonuje dyrektor szkoły w porozumieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.

KTO OCENIA DYREKTORA?

Zarówno ocenę pracy dyrektora, jak i nauczyciela, któremu czasowo powierzono pełnienie obowiązków dyrektora szkoły, dokonuje:

- organ sprawujący nadzór pedagogiczny w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, jeżeli organ prowadzący szkołę nie sprawuje nadzoru pedagogicznego;

- organ prowadzący szkołę, jeżeli równocześnie sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołą.

Uwaga, te organy dokonują oceny pracy dyrektora po zasięgnięciu opinii rady szkoły i **zakładowych organizacji związkowych działających w tej szkole**. I w tym przypadku należy dokonać oceny w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku.

ZAPOZNANIE Z PISEMNYM PROJEKTEM

Zarówno Karta Nauczyciela w art. 6a ust. 8, jak i rozporządzenie w § 5 zwracają szczególną uwagę na obowiązek dyrektora zapoznania nauczyciela z **pisemnym projektem oceny**. Po wysłuchaniu uwag i zastrzeżeń nauczyciela projekt może być przez dyrektora zmodyfikowany. Warto wiedzieć, że nauczyciel może zgłosić swoje uwagi także na piśmie w ciągu 3 dni od daty zapoznania go z projektem oceny.

Na wniosek nauczyciela przy zapoznaniu go z projektem oceny i przedstawieniu jego uwag i zastrzeżeń może być obecny przedstawiciel wskazanej przez nauczyciela **zakładowej organizacji związkowej**.

Dyrektor szkoły po ostatecznym ustaleniu oceny oraz sporządzeniu jej na piśmie doręcza nauczycielowi oryginał, natomiast odpis włącza do akt osobowych. **Wzór karty oceny jest w załączniku do rozporządzenia.**

TRYB I TERMINY ODWOŁANIA

W ciągu 30 dni, licząc od dnia wniesienia odwołania przez nauczyciela, rozpatruje go powołany przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny (kurator) **zespół**. W skład tego zespołu, dokładnie określonego przez § 6 ust. 1 rozporządzenia, wchodzi:

- przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny, jako przewodniczący zespołu;
- przedstawiciel rady programowej;
- właściwy opiekun naukowo-dydaktyczny;
- na wniosek nauczyciela — przedstawiciel zakładowej organizacji związkowej.

Rozstrzygnięcia zespołu zapadają większością głosów, jeżeli oddana jest równa liczba głosów, decyduje przewodniczący zespołu. Należy pamiętać, że zespół może ustalić nową ocenę lub podtrzymać ocenę kwestionowaną przez nauczyciela.

NAUCZYCIELE RELIGII

Omówiona wyżej procedura stosowana jest również do nauczycieli religii, z tym że wcześniej należy uwzględnić **ocenę merytoryczną ustaloną przez właściwą władzę kościelną**.

PONOWNE USTALENIE OCENY PRACY DYREKTORA SZKOŁY

W przypadku dyrektora szkoły nie ma odwołania od poprzedniej oceny, tylko wniosek o ponowne jej ustalenie. Zespół oceniający, powołany przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad szkołą, dokonuje tej oceny w terminie 30 dni od złożenia wniosku.

OCENA PRACY A AWANSOWANIE

Przy ubieganiu się o stopień awansu nie jest wymagane przedstawienie oceny pracy, zgodnie z art. 6a KN. Osoby, które mają wątpliwości, mogą to zweryfikować poprzez przeanalizowanie, co powinno się znaleźć w dokumentach załączonych do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego. Z dokumentów określających stosunek pracy wymienia się tam tylko zaświadczenie dyrektora szkoły o wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz zajmowanym przez niego stanowisku. W przypadku nauczyciela, który w okresie odbywania stażu zmienił miejsce zatrudnienia, oraz nauczyciela zatrudnionego w kilku szkołach, w każdej w wymiarze niższym niż połowa obowiązującego wymiaru zajęć, łącznie w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego wymiaru zajęć, należy załączyć zaświadczenia ze wszystkich szkół, w których nauczyciel był zatrudniony w okresie stażu, jeżeli zatrudnienia nie można udokumentować na podstawie świadectw pracy.

PRZEPISY WYKONAWCZE DLA ZATRUDNIONYCH W INNYCH SZKOŁACH I PLACÓWKACH

Ze względu na szczególną specyfikę niektórych szkół i placówek nauczyciele w nich zatrudnieni są oceniani według kryteriów i trybu ustalonych przez poszczególnych ministrów w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 6a ust. 12 Karty Nauczyciela. Należy zwrócić uwagę, że także w odmienny sposób określono postępowanie odwoławcze oraz skład i sposób powoływania zespołu oceniającego. Są to:

- Rozporządzenie ministra kultury i dziedzictwa narodowego z 2 lipca 2001 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. nr 73 poz. 772).
- Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 11 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich i rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. nr 34 poz. 317).
- Rozporządzenie ministra pracy i polityki społecznej w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy pracowników pedagogicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. nr 50 poz. 523).

BEZ ZARZĄDZANIA ANI RUSZ!

dokończenie ze str. I

z art. 5c pkt 2 ustawy o systemie oświaty, uprawnionymi (w sensie wykonania zadania) do powoływania dyrektora są: **wójt, burmistrz (prezydent miasta), zarząd powiatu, zarząd województwa.**

Zanim dojdzie do powierzenia stanowiska dyrektora bez konkursu, czyli w trybie art. 36a ust. 4 ustawy o systemie oświaty, nauczyciel musi spełnić wszystkie warunki określone w rozporządzeniu ministra edukacji narodowej i sportu z 6 maja 2003 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach szkół i placówek (Dz.U. nr 89, poz. 826 z 2003 r. z późn.zm.). Na wstępie trzeba przypomnieć, że stanowisko dyrektora można powierzyć tylko nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który spełnia 8 niezbędnych warunków (patrz obok). Należy jednak wiedzieć, że w przypadku niektórych szkół rozporządzenie to nieco liberalizuje wymogi. I tak np. stanowisko dyrektora przedszkola i szkoły podstawowej, z wyjątkiem specjalnej i artystycznej, można zaoferować nauczycielowi, który ma tylko studia wyższe zawodowe, czyli licencjat lub ukończył kolegium nauczycielskie itd. Wszystkich jednak obowiązuje **ukończenie studiów wyższych lub podyplomowych z zakresu zarządzania albo kursu kwalifikacyjnego prowadzonego zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli.**

Nie może być wątpliwości, że ten warunek musi być **spełniony w momencie powierzania funkcji**, a także wówczas, jeżeli zamieszczono go w wymogach konkursu ogłoszonego przez organ prowadzący. A zwykle tak bywa. Rzecz jasna, niezrozumiałą byłoby bowiem dokonywanie merytorycznej oceny kandydata nie spełniającego podstawowego i koniecznego warunku do kompetentnego sprawowania funkcji dyrektora.

W załączniku do rozporządzenia ministra edukacji narodowej i sportu z 23 października 2003 roku w sprawie regulaminu

konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki i trybu pracy komisji konkursowej znajdziemy wzór ogłoszenia o konkursie. W tym wzorze resort zwraca uwagę, że oferty osób przystępujących do konkursu (patrz niżej) powinny zawierać m.in.: dyplom ukończenia studiów wyższych lub studiów podyplomowych z zakresu zarządzania, albo zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego. W tym miejscu należy podkreślić, że **jest to wzór, a więc nie jest to tekst obowiązujący**. Przeto organ prowadzący, który redaguje ogłoszenie o konkursie, może dokonać pewnej wolty i zamieścić tzw. warunek zawieszający ukończenia kursu. W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że kandydat, który wygrał konkurs, musi spełniać wszystkie warunki w momencie zgłoszenia go do organu nadzoru pedagogicznego, zgodnie z art. 36a ust. 2 ustawy o systemie oświaty, w tym przedstawić zaświadczenie o kwalifikacjach z zarządzania. W przeciwnym wypadku, organ sprawujący nadzór pedagogiczny (kurator) zapewne wyrazi zastrzeżenie co do powierzenia funkcji. I będzie ono umotywowane. W konsekwencji powierzenie tej funkcji będzie więc niemożliwe.

* * *

Ustawa o systemie oświaty przewiduje tzw. instytucję **powierzenia pełnienia obowiązków**. Zgodnie z art. 36a ust. 4a organ prowadzący może zlecić te obowiązki wicedyrektorowi, a jeżeli dotyczy to małych szkół (tak jak w przypadku Szkoły Podstawowej w Sulikowie), gdzie statut nie przewiduje stanowiska wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły

do czasu powierzenia stanowiska dyrektora, jednak nie dłużej niż na okres 6 miesięcy.

Ustawa nie przewiduje przedłużenia pełnienia tych obowiązków. Chodzi tu między innymi o to, aby nie przedłużać okresu wakatu, który niewątpliwie zagraża pewnej stabilności szkoły lub placówki. Jeżeli jednak po ogłoszeniu następnego konkursu znów nikt do niego nie przystąpi, **ponownie można powierzyć temu samemu**

WARUNKI KONIECZNE do powierzenia funkcji dyrektora

- ✦ ukończone studia wyższe magisterskie i przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkole, szkole lub placówce;
- ✦ ukończone studia wyższe lub studia podyplomowe z zakresu zarządzania albo kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą, prowadzony zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli;
- ✦ posiadać co najmniej 5-letni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub 5-letni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;
- ✦ w okresie pięciu lat bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska dyrektora powinien uzyskać co najmniej dobrą ocenę pracy w przedszkolu, szkole lub placówce, a w przypadku nauczyciela akademickiego — pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich 4 lat pracy w szkole wyższej, jeżeli stanowisko dyrektora obejmuje bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia w szkole wyższej, albo w okresie roku bezpośrednio przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora powinien uzyskać pozytywną ocenę dorobku zawodowego;
- ✦ posiadać zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym;
- ✦ nie może być karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2003 r. nr 118, poz. 1112 i nr 137, poz. 1304), oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne;
- ✦ nie był karany zakazem pełnienia funkcji kierowniczych związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 147 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. nr 15, poz. 148, z późn. zm.).

nauczycielowi pełnienie obowiązków dyrektora, znów na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Mamy bowiem do czynienia już z innym stanem faktycznym.

W tym czasie kandydat na dyrektora w gminie Sulików ukończy kurs kwalifikacyjny. Dopiero po spełnieniu tego warunku organ prowadzący będzie mógł powierzyć mu to stanowisko, oczywiście przy zachowaniu całej procedury wynikającej z ustawy o systemie oświaty (o czym wcześniej).

Także i w tym przypadku, zgodnie z art. 36a ust. 8 ustawy o systemie oświaty, stanowisko dyrektora powierza się na 5 lat szkolnych. A tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach na okres krótszy, wynoszący nie mniej niż 1 rok szkolny.

* * *

Niezależnie od formy powierzenia funkcji dyrektora, czyli na podstawie konkursu lub decyzji organu prowadzącego, **weryfikacja kwalifikacji musi być dokonana wcześniej**. Pamiętajmy bowiem, że komisja konkursowa bada tylko dokumenty, które potwierdzają wymagania kwalifikacyjne ogłoszone w konkursie. Tak jak wcześniej wskazywałam, nie musi się tam znajdować warunek ukończenia kursu zarządzania. Dlatego nauczyciel, który jest z nadania organu prowadzącego, przed objęciem funkcji także musi przedstawić wszelkie zaświadczenia i dokumenty potwierdzające jego kwalifikacje lub warunki konieczne do sprawowania funkcji, a ustalone przez rozporządzenie ministra edukacji z 6 maja 2003 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora.

CO POWINNA ZAWIERAĆ OFERTA OSÓB PRZYSTĘPUJĄCYCH DO KONKURSU WEDŁUG WZORU MENIS:

- uzasadnienie przystąpienia do konkursu wraz z koncepcją funkcjonowania i rozwoju szkoły lub placówki;
- życiorys z opisem przebiegu pracy zawodowej, zawierający w szczególności informację o stażu pracy dydaktycznej — w przypadku nauczyciela akademickiego;
- akt nadania stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego oraz dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego wykształcenia — w przypadku osoby będącej nauczycielem;
- dyplom ukończenia studiów wyższych oraz dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego stażu pracy, wykształcenia i przygotowania zawodowego — w przypadku osoby niebędącej nauczycielem;
- ocenę pracy, o której mowa w § 1 pkt 4 rozporządzenia ministra edukacji narodowej i sportu z 6 maja 2003 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek;
- zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym;
- oświadczenie, że kandydat nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2003 r. nr 118, poz. 1112 i nr 137, poz. 1304), oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne;
- oświadczenie, że kandydat nie był karany zakazem pełnienia funkcji kierowniczych związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 147 ust. 1 pkt 4 ustawy z 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. nr 15, poz. 148, nr 45, poz. 391, nr 65, poz. 594, nr 96, poz. 874 i nr 166, poz. 1611);
- oświadczenie, że kandydat wyraża zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych zgodnie z ustawą z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 i nr 153, poz. 1271) w celach przeprowadzenia konkursu na stanowisko dyrektora.

PYTAJ! odpowiemy

JOANNA SKROBISZ

STAŁY DYŻUR – WTOREK 11³⁰ – 14³⁰

0-22
827-66-30

ROZWIĄZANIE BEZ WYPOWIEDZENIA

Dozorca przyszedł do pracy w stanie wskazującym na spożycie alkoholu. Nie został więc dopuszczony do pracy. Tego samego dnia zostało wysłane pocztą rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z jego winy z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Datą rozwiązania umowy jest dzień, w którym nastąpiło zdarzenie, będące przyczyną rozwiązania umowy. Pracownik zwrócił się do mnie o zmianę terminu rozwiązania, twierdząc, że oświadczenie otrzymał dopiero po 4 dniach od dnia zdarzenia. Ja uważam, że postąpiłem prawidłowo. Kto ma rację? (G.L. Pruszków)

W tej sytuacji rację ma pracownik, jednak oświadczenie woli złożone przez pracodawcę, a dotyczące rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, jest czynnością jednostronną i mimo tego, że jest wadliwe, wywołuje skutek prawny w dniu oznaczonym.

Umowa o pracę powinna rozwiązać się po upływie 4 dni od dnia wystąpienia zdarzenia, które skłoniło pracodawcę do zwolnienia pracownika dyscyplinarnie. Ważny jest bowiem moment dotarcia oświadczenia pracodawcy do pracownika.

Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z winy pracownika jest oświadczeniem woli pracodawcy, do którego stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Zgodnie z nimi, oświadczenie woli staje się skuteczne w momencie, kiedy jego adresat ma możliwość zapoznania się z jego treścią.

Oznacza to, że w opisywanej sytuacji dniem rozwiązania umowy powinien być dzień odebrania przez pracownika przesyłki zawierającej oświadczenie pracodawcy w tej sprawie.

Wydając świadectwo pracy, pracodawca będzie miał obowiązek, na wniosek pracownika, umieścić na nim właściwą datę rozwiązania umowy, a nie datę wpisaną na dokumencie zawierającym oświadczenie o rozwiązaniu.

W wielu przypadkach ustalenie daty rozwiązania umowy jest problemem dla pracodawców. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, kiedy pracownik uchyla się od odebrania przesyłki zawierającej rozwiązanie umowy o pracę, lub odmawia zapoznania się z jej treścią. W takich przypadkach wystarczy fakt, iż pracownik miał możliwość zapoznania się z treścią przesyłki, chociaż z niej nie skorzystał.

CZY OBOWIĄZEK NA EMERYTURĘ?

Jestem nauczycielem przedszkola. Jako nauczyciel pracuję już 33 lata. Chciałabym się dowiedzieć, czy mogę przejść na wcześniejszą emeryturę w roku 2005 czy muszę pracować do 2006 r.? (D.L. Lubin)

O terminie przejścia na emeryturę na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela decyduje sam zainteresowany nauczyciel, pod warunkiem, że nie będzie to np. rok 2007. Oczywiście dotyczy to nauczycieli urodzonych w przedziale po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r. Jeżeli nauczyciel spełnia warunki określone w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela może przejść na emeryturę w roku 2005, może także podjąć decyzję, że ze świadczenia

emerytalnego skorzysta w roku 2006. Nie ma więc w tym przypadku obowiązku pracy do 2006 r. i dopiero wówczas przejścia na emeryturę.

PRZYCZYNY ROZWIĄZANIA UMOWY O PRACĘ BEZ WYPOWIEDZENIA

Od niedawna zajmuję się sprawami kadrowymi w zespole szkół. Ostatnio wydarzyła się sytuacja, która według dyrektora kwalifikowała rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia. Problemy występują zwłaszcza przy sformułowaniu zawartym w Kodeksie pracy, a mówiącym, że w tym trybie można rozwiązać umowę w razie ciężkiego naruszenia obowiązków. Proszę o przybliżenie tej problematyki. (T.R. Lepnica)

Rzeczywiście przepisy prawa pracy nie zawierają katalogu zachowań, które mogą zostać uznane za ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych. Kodeks pracy wyszczególnia jedynie podstawowe obowiązki pracownika, do których należą:

- sumienne i starannie wykonywanie pracy,
- stosowanie się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy, jeżeli nie są one sprzeczne z przepisami prawa lub umową o pracę,
- przestrzeganie czasu pracy ustalonego w zakładzie pracy,
- przestrzeganie regulaminu pracy i ustalonego w zakładzie pracy porządku,
- przestrzeganie przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów przeciwpożarowych,
- dbanie o dobro zakładu pracy, ochrona jego mienia oraz zachowanie w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę,
- przestrzeganie tajemnicy określonej w odrębnych przepisach,
- przestrzeganie w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego.

Uwzględniając powyższy katalog można wnioskować, co należy uznać za naruszenie obowiązków pracowniczych. Ale czy naruszenie tych obowiązków w jakikolwiek sposób jednoznacznie oznacza rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia, czy musi nastąpić ciężkie ich naruszenie. Zgodnie z literalnym brzmieniem art. 52 § 1 pkt. 1 Kodeksu pracy podstawą tego trybu rozwiązania jest ciężkie naruszenie. Aby uniknąć jakichkolwiek wątpliwości w regulaminie pracy powinno zostać określone, jakie zachowanie pracownika będzie powodowało ciężkie naruszenie jego obowiązków, czego konsekwencją może być rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Również bardzo często wątpliwości budzi kwestia poddawania pracowników badaniom na zawartość alkoholu we krwi. Powstaje pytanie, czy odmowa poddania się takiemu badaniu może być powodem zwolnienia dyscyplinarnego?

Poddanie się takiemu badaniu jest prawem pracownika, zaś przeprowadzenie badania — obowiązkiem pracodawcy. W regulaminie pracy powinny znaleźć się odpowiednie zapisy w zakresie przeprowadzania badań, które jednak nie mogą nałożyć obowiązku na pracownika poddania się im. Odmowa pracownika poddania się takim badaniom może być jednak uznana za potwierdzenie faktu przebywania na terenie zakładu w stanie nietrzeźwości.

Przyczyną rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia może być stawienie się pracownika do pracy w stanie wskazującym jej świadczenie, jeżeli zostanie to udowodnione w inny sposób (np. zeznaniami świadków). Pracodawca ma bowiem obowiązek nie dopuścić do pracy pracownika w stanie po spożyciu alkoholu.

Wiele pojawiających się pytań dotyczy także odmowy pracownika poddaniu się obowiązkowym badaniom lekarskim. Taka odmowa może być przyczyną rozwiązania umowy o pracę z winy pracownika, ponieważ obowiązek poddania się badaniom lekarskim wynika z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, których pracownik ma obowiązek przestrzegać.

Pracodawca natomiast nie może dopuścić do pracy pracownika nieposiadającego ważnego orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na określonym stanowisku.

CZY JEST PRAWO DO URLOPU?

Z pracownicą przebywającą na zwolnieniu lekarskim umowa o pracę ulegnie rozwiązaniu bez wypowiedzenia 28.02.05 r., ponieważ upłynął okres pobierania wynagrodzenia i zasiłku z powodu choroby. Czy należy się jej urlop wypoczynkowy za bieżący rok, skoro nie przepracowała ani jednego dnia i w związku z tym, czy należy wypłacić jej ekwiwalent pieniężny? (C.L. Mroków)

Tak, pracownikowi przysługuje urlop proporcjonalny do okresu zatrudnienia w danym roku kalendarzowym, czyli za dwa miesiące. Przy rozwiązaniu umowy o pracę należy więc wypłacić jej ekwiwalent — w zależności od tego, jaki jest jej staż urlopowy i o jakiego wymiaru urlopu pracownik jest uprawniony 20 czy 26 dni — będzie to więc odpowiednio 4 lub 5 dni. Warunkiem nabycia prawa do urlopu jest pozostawanie w zatrudnieniu w dniu 1 stycznia danego roku. Pracownik spełnia ten warunek. Nie jest konieczne natomiast wykonywanie w tym czasie pracy. Ponieważ nie można pracownikowi udzielić tego urlopu w naturze, z uwagi na to, że przebywa na zwolnieniu lekarskim, to w dniu rozwiązania stosunku pracy należy wypłacić ekwiwalent pieniężny.

STAŻ PRACY A WYSOKOŚĆ ODPRAWY

Mój staż pracy wynosi ogółem 38 lat, ostatnie 15 lat przepracowałem jako nauczyciel. Jaka przysługuje mi odprawa emerytalna? (Z.K. Głowno)

Nauczyciel przechodzący na emeryturę otrzyma odprawę emerytalną w wysokości dwumiesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy. Gdyby jego staż pracy w szkole wyniósł co najmniej 20 lat, wówczas otrzymałby odprawę w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy. Wynagrodzenie będące podstawą obliczenia odprawy emerytalnej ustala się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Zasady ustalania ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 26 czerwca 2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 737 ze zm.). W świetle § 5 rozporządzenia przy

ustalaniu ekwiwalentu uwzględnia się wynagrodzenie obliczone według zasad obowiązujących przy ustalaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy. I tak w wynagrodzeniu urlopowym uwzględnia się:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- dodatki: za wysługę lat, motywacyjny, funkcyjny oraz za warunki pracy,
- wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,
- dodatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej,
- odrębne wynagrodzenie za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze wykonywane w dniu wolnym od pracy,
- wynagrodzenie za pracę w święto,
- dodatek za uciążliwość pracy, o którym mowa w art. 19 ust. 2 pkt. 2 Karty Nauczyciela.

Nie uwzględnia się jednak w wynagrodzeniu urlopowym:

- wynagrodzenia za czas gotowości do pracy oraz za czas niezawinionego przez pracownika postoju,
- wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego oraz wynagrodzenia za czas innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy,
- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną.

ILE URLOPU?

Jestem nauczycielem przedszkola. 28 lutego br. stosunek pracy ulegnie rozwiązaniu w związku z przejściem na emeryturę. Za ile dni urlopu wypoczynkowego powinienam dostać ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy? (B.L. Jelenia Góra)

Nauczycielka w dniu 1 stycznia br. pozostawała w zatrudnieniu, w związku z tym nabyła prawo do urlopu wypoczynkowego za 2005 r. w wymiarze 35 dni roboczych. Z uwagi na to, że stosunek pracy zostanie rozwiązany z dniem 28 lutego br., pracodawca wypłaci nauczycielce ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy proporcjonalnie do przepracowanego okresu w danym roku kalendarzowym, tj. za dwa miesiące. Wymiar tego urlopu wynosi 6 dni, wynika to z następującego wyliczenia: 2/12 z 35 dni roboczych urlopu = 5,8 dnia, co daje w zaokrągleniu 6 dni.

DRÓDZY CZYTELNICY

Informujemy, że odpowiadamy jedynie na te listy, do których dołączony będzie nie tylko aktualny kupon z bieżącego numeru „Głosu”, ale również kserokopia odcinka prenumeraty naszego tygodnika.

Prosimy o przysyłanie maszynopisów.

PYTAJ!
my odpowiemy

KUPON

„GŁOS NAUCZYCIELSKI” nr 6/2005

Przygotowując nowy system pomocy rodzinie zwracano szczególną uwagę na to, żeby pomoc ta trafiła do najbardziej potrzebujących. Dążono więc do spójności i klarowności systemu wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, wychowujących dzieci uczęszczające do szkoły, w tym dzieci niepełnosprawne. 1 maja 2004 r. wszedł w życie nowy system, który objął zarówno dotychczasowy, jak też zasiłki rodzinne, wychowawcze, pielęgnacyjne, z funduszu alimentacyjnego oraz nowe dotychczas nieznane świadczenia.

ŚWIADCZENIA RODZINNE (2)

- 1) zamieszkają w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły lub
- 2) dojeżdżają z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły i przeznaczony jest na pokrycie wydatków ponoszonych na dojazd do szkoły. Dodatek ten nie przysługuje w przypadku, gdy dojazd dziecka do szkoły odbywa się na koszt gminy.

Jeżeli więc podmiot realizujący świadczenie jest w posiadaniu informacji, że np. koszty dojazdu dziecka do liceum pokrywa samorząd gminy, to powinien odmówić prawa do dodatku — o którym mowa wyżej — na to dziecko.

Dodatek ten przysługuje także osobie uczącej się. Dodatek jest wypłacany przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki, od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

Dodatek na dziecko zamieszkujące w miejscowości, w której znajduje się szkoła przysługuje w wysokości 80 zł miesięcznie, a na dziecko dojeżdżające w wysokości 40 zł miesięcznie. Jeżeli więcej niż jedno dziecko spełnia warunki do przyznania dodatku, dodatek wypłaca się odpowiednio w wysokości 80 zł lub 40 zł na każde dziecko.

Ustawa wprowadza dwa rodzaje świadczeń opiekuńczych — zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne, których podstawowym celem jest częściowe pokrycie wydatków ponoszonych przez rodzinę, związanych z zapewnieniem osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby.

ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY

Osobami uprawnionymi do tego świadczenia są:

- niepełnosprawne dziecko,
- osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osoba, która ukończyła 75 lat życia.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje również osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku, legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność ta powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Osobie przebywającej w rodzinie zastępczej lub w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt osoby i udzielanie przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości finansowane są z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia, zasiłek pielęgnacyjny nie będzie przysługiwał.

Świadczenie to nie będzie przysługiwać także osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 144 zł miesięcznie i będzie weryfikowana co trzy lata.

ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie podejmie lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami dotyczącymi konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, lub konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dziecko intendenci otrzymało orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez powiatowy zespół orzekający. Pracownica zrezygnowała więc z pracy i wystąpiła z wnioskiem o przyznanie jej świadczenia pielęgnacyjnego. Nie uzyska ona prawa do tego świadczenia z uwagi na to, że w orzeczeniu nie wskazano konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji lub konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości 420,00 zł miesięcznie przysługuje, jeżeli dochód rodziny przypadający na osobę nie przekroczy kwoty 583 zł.

Jednak świadczenie pielęgnacyjne nie będzie przysługiwać, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do renty socjalnej, emerytury lub renty,
- dziecko wymagające opieki przebywa, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu,
- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko.

PODMIOTY USTALAJĄCE I WYPŁACAJĄCE ŚWIADCZENIA RODZINNE

Docelowo ustalaniem prawa do świadczeń oraz ich wypłatą zajmować się będą wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie. Przekazywanie zadań związanych z realizacją świadczeń rodzinnych wymienionym organom będzie odbywało się etapami.

Do tego czasu świadczenia rodzinie przyznają i wypłacają:

od 1 maja 2004 r. do 31 sierpnia 2005 r.:

- 1) zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego oraz zasiłek pielęgnacyjny i świadczenia pielęgnacyjne właściwy or-

gan (wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie):

a) osobom bezrobotnym oraz osobom pobierającym zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne,

b) osobom, którym do 1 maja 2004 r. zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne przyznawały i wypłacały ośrodki pomocy społecznej,

c) osobom ubiegającym się o dodatki z tytułu: opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, samotnego wychowywania dziecka lub o świadczenie pielęgnacyjne,

d) osobom zatrudnionym lub wykonującym prace na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej u pracodawcy zatrudniającego 31 marca 2004 r. nie więcej niż 4 pracowników,

e) osobom, którym są wypłacane za okres po ustaniu zatrudnienia zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,

f) posłom i senatorom,

g) osobom, którym po 1 maja 2004 r. ustalone zostało prawo do emerytury, renty, renty socjalnej lub uposażenia rodzinnego,

2) zasiłek rodzinny, jak też dodatki z tytułu: urodzenia dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz zasiłek pielęgnacyjny, w dotychczasowych terminach wypłaty zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych:

a) pracodawcy zatrudniający 31 marca 2004 r. co najmniej 5 pracowników — swoim pracownikom w czasie trwania ich zatrudnienia oraz osobom wykonującym pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej,

b) właściwe jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Szefowi Agencji Wywiadu, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Ministrowi Sprawiedliwości — żołnierzom lub funkcjonariuszom tych służb,

c) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego — osobom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników,

d) Zakład:

— osobom ubezpieczonym innym niż wymienieni pod literami a — c prowadzącym działalność i osobom z nimi współpracującym oraz duchownym,

— osobom, którym wypłacał emeryturę, rentę, rentę socjalną albo rentę rodzinną, do 30 kwietnia 2004 r.,

e) rolnicze spółdzielnie produkcyjne — członkom, jeżeli są obowiązane do wypłaty świadczeń rodzinnych pracownikom,

f) jednostki, które zawarły umowę agencyjną lub umowę zlecenia, jeżeli są obowiązane do wypłaty świadczeń rodzinnych pracownikom,

g) właściwe organy emerytalne lub rentowe osobom, którym wypłacały emery-

tury, renty, renty rodzinne lub uposażenia rodzinne, do 30 kwietnia 2004 r.

od 1 września 2005 r. do 31 sierpnia 2006 r. świadczenia rodzinne przyznają i wypłacają:

1. zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku, jak też zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne właściwy organ (wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie),

2. zasiłek rodzinny oraz dodatki z tytułu: urodzenia dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz zasiłek pielęgnacyjny, w dotychczasowych terminach wypłaty zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych — pracodawcy zatrudniający 31 lipca 2005 r. co najmniej 20 pracowników — swoim pracownikom w czasie trwania ich zatrudnienia oraz osobom wykonującym pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej.

PRAWO DO ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następuje na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego, opiekuna prawnego dziecka, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej. Do wniosku należy dołączyć wymagane przepisami dokumenty, których wzory znajdują się w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 5 marca 2004r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz.U. Nr 45 poz. 443). Rozporządzenie zawiera także uregulowania dotyczące wstrzymywania lub zawieszania wypłaty świadczeń rodzinnych oraz sposób ustalania dochodu uprawniającego do nich.

Wniosek o przyznanie świadczenia rodzinnego uprawniony składa we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania, urzędzie gminy lub miasta, który powinien zawierać w szczególności dane dotyczące:

- osoby występującej o przyznanie świadczeń rodzinnych, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, numer PESEL, numer NIP, a w razie gdy nie nadano tych numerów lub jednego z nich — serię i numer dowodu osobistego lub paszportu oraz w razie potrzeby nazwę organu rentowego wypłacającego emeryturę lub rentę, numer emerytury lub renty lub numer konta w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa wyżej, w tym: imię, nazwisko, numer PESEL, datę urodzenia, stan cywilny.

Do wniosku trzeba dołączyć odpowiednio:

- zaświadczenie właściwego urzędu skarbowego o dochodzie członków rodziny, dochodzie osoby uczącej się oraz pełnoletniej osoby niepełnosprawnej, podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych, zawierające informacje o: — wysokości dochodu, — wysokości składek na ubezpieczenie społeczne odliczonych od dochodu, — wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne odliczonych od podatku, — wysokość należnego podatku,
- zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące inne dochody;
- zaświadczenia lub oświadczenia oraz niezbędne dowody do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, w tym w szczególności:

- dokument stwierdzający wiek dziecka,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- prawomocny wyrok sądu rodzinnego stwierdzający przysposobienie lub zaświadczenie sądu rodzinnego lub oś-

ŚWIAADCZENIA RODZINNE

dokończenie ze str. V

rodka adopcyjno-opiekunczego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka, prawomocny wyrok sądu rodzinnego orzekający rozwód lub separację, orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego, zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły lub szkoły wyższej, zaświadczenie z urzędu pracy o braku propozycji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, zaświadczenie pracodawcy o terminie i okresie, na jaki udzielony został urlop wychowawczy oraz o okresach zatrudnienia,

● oświadczenie o deklarowanych dochodach osiąganych przez osoby podlegające przepisom o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne zawierające w szczególności informacje o:

- wysokości dochodu,
- wysokości należnych składek na ubezpieczenie społeczne,
- wysokości należnych składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- wysokości i formie opłacanego podatku dochodowego,
- wysokości dochodu po odliczeniu należnych składek i podatku.

Jeżeli następuje zbieg prawa rodziców lub opiekunów prawnych do świadczeń rodzinnych, wówczas świadczenia te będą wypłacane temu z rodziców lub opiekunów prawnych, który pierwszy złoży wniosek. Natomiast w przypadku, gdy dziecko nie

pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z obojgiem rodziców, świadczenia rodzinne będą wypłacane temu z rodziców, pod którego opieką dziecko się znajduje.

Świadczenia rodzinne, po przejęciu wypłat przez samorządy, mają być wypłacane najpóźniej do 15 dnia danego miesiąca. Gdy wniosek o ustalenie prawa do świadczenia zostanie złożony po 5 dniu miesiąca, świadczenie za dany miesiąc zostanie wypłacone najpóźniej do 15 dnia następnego miesiąca, w którym złożono wniosek.

Prawo do świadczeń rodzinnych ustalone będzie na okres zasiłkowy trwający od 1 września do 31 sierpnia następnego roku, z wyjątkiem prawa do dodatków: z tytułu urodzenia dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego oraz podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz zasiłku pielęgnacyjnego począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami.

Prawo do świadczeń rodzinnych, które uzależnione są od niepełnosprawności osoby, ustala się na okres zasiłkowy, natomiast prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony. Jeżeli jednak orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony, prawo do świadczeń ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych jest zobowiązana poinformować podmiot wypłacający te świadczenia o zmianie w liczbie członków rodziny lub innych zmianach mających wpływ na prawo do tych świadczeń.

Z wnioskiem o świadczenia rodzinne może również wystąpić osoba bez stałego miejsca zamieszkania. W takiej sytuacji postępowanie w sprawie o ich przyznanie wszczyna organ gminy lub miasta właściwy ze względu na miejsce czasowego pobytu tej osoby. Do wniosku osoby uprawnionej właściwy organ dołącza dokument potwierdzający czasowe zameldowanie lub potwierdzenie zamieszkania w miejscu pobytu. Jednak organ przed podjęciem jakichkolwiek czynności, występuje do organu gminy lub miasta właściwego ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania osoby bez stałego miejsca zamieszkania o potwierdzenie, że na wykazane we wniosku dziecko nie są wypłacane świadczenia rodzinne.

Jeżeli wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rodzinnego i jego wypłatę będzie wadliwie wypełniony bądź będzie zawierał braki, to podmiot realizujący wywodzi pisemnie osobę uprawnioną do poprawienia lub uzupełnienia wniosku wyznaczając na to 7 dni od dnia otrzymania wezwania. W przypadku, gdy osoba uprawniona nie uzupełni wniosku o brakujące np. dokumenty lub nie przekaże prawidłowo wypełnionego, wówczas wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

Podmiot realizujący świadczenia rodzinne może mieć wątpliwości, czy przedstawione dokumenty i występujące okoliczności w sprawie rzeczywiście uprawniają daną osobę do otrzymania określonego świadczenia. W takiej sytuacji wzywa osobę ubiegającą się o świadczenia do złożenia, w terminie nie dłuższym niż 14 dni licząc od daty otrzymania wezwania, wyja-

śnięć w sprawie lub dostarczenie niezbędnych dokumentów. Gdy wymagane wyjaśnienia i/lub dokumenty nie zostaną złożone w wyznaczonym terminie, od najbliższego terminu płatności następuje wstrzymanie realizacji świadczeń rodzinnych. Po złożeniu wyjaśnień wypłatę świadczeń wznowia się począwszy od miesiąca, w którym wyjaśnienie wpłynęło i wypłaca do końca okresu zasiłkowego. Jeżeli wznowienie wypłaty świadczeń rodzinnych nie nastąpi do końca okresu zasiłkowego, wówczas prawo do nich wygasa.

NIENALEŻNE ŚWIAADCZENIA

Nienależnymi świadczeniami rodzinnymi są:

- świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie do nich prawa, albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba je pobierająca była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów, albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę je pobierającą.

W takim przypadku osoba, która pobrała takie świadczenia jest zobowiązana je zwrócić łącznie z ustawowymi odsetkami.

Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia uprawomocnienia się decyzji ustalającej te należności. Organ wydający decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń może kwotę nienależnie pobraną umorzyć w całości lub w części, odroczyć termin spłaty bądź rozłożyć spłatę na raty w szczególnie uzasadnionych przypadkach dotyczących sytuacji rodziny.

Gdy podmiot wypłacający świadczenia rodzinne odmówi przyznania do nich prawa lub ustalenia ich wysokości, co było następstwem błędu tego podmiotu, wówczas wypłata świadczeń rodzinnych może nastąpić za 3 lata wstecz, licząc od dnia zawiadomienia o popełnieniu błędu lub od dnia wydania decyzji prostującej błąd z urzędu.

DOKUMENTOWANIE PRAWA DO ŚWIAADCZEŃ

Zasiłek rodzinny

Potwierdzeniem prawa do zasiłku w zakresie wieku dziecka, nauki w szkole, orzeczonej niepełnosprawności oraz dochodu rodziny, są dokumenty, które osoba uprawniona ubiegająca się o zasiłek rodzinny dołącza do wniosku.

Kopię wniosku o zasiłek rodzinny oraz innych niezbędnych dokumentów może uwierzytelnić podmiot realizujący świadczenia rodzinne, notariusz lub instytucja, która dokument wydała.

Dodatki do zasiłku rodzinnego

Prawo do dodatków uzależnione jest od istnienia prawa do zasiłku rodzinnego, a więc ubiegać się o nie może osoba, która występuje z wnioskiem o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego. W przypadku każdego z dodatków, do podstawowego dokumentu, tj. wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego, należy dołączyć inne dokumenty, na podstawie których możliwe będzie ustalenie prawa do konkretnego dodatku.

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka

W celu ustalenia prawa do tego dodatku, do wniosku o zasiłek rodzinny należy dołączyć skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub:

- prawomocne orzeczenie sądu rodzinnego stwierdzającego przysposobienie — jeżeli o dodatek występuje osoba, która przysposobiła dziecko,
- prawomocne orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego — jeżeli o dodatek występuje opiekun prawny dziecka,
- kopię przyjętego przez sąd wniosku o przysposobienie dziecka lub zaświadczenie ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie przysposobienia dziecka — jeżeli o dodatek występuje opiekun faktyczny dziecka.

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Aby ustalić prawo do dodatku, do wniosku o zasiłek rodzinny należy dołączyć:

- zaświadczenie pracodawcy o udzieleniu urlopu wychowawczego, w którym wyszczególniony jest okres, na jaki urlop wychowawczy został udzielony,
- zaświadczenie potwierdzające co najmniej sześciomiesięczny okres pozostawania w zatrudnieniu bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego.

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania

W celu ustalenia prawa do dodatku, do wniosku o zasiłek rodzinny konieczne jest dołączenie zaświadczenia powiatowego urzędu pracy o:

- utracie prawa do zasiłku dla bezrobotnych, określające datę utraty tego prawa,
- zarejestrowaniu jako osoby poszukującej pracy.

Jeżeli osoba uprawniona podjęta zatrudnienie lub inną pracę zarobkową (powstała więc okoliczność powodująca zawieszenie wypłaty dodatku) ma w tej sytuacji obowiązek powiadomienia o tym pisemnie organ wypłacający dodatek, informując jednocześnie o dacie podjęcia tej pracy. W przypadku utraty zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, osoba występująca z wnioskiem (pisemnym) o przywrócenie zawieszonego prawa do dodatku powinna dostarczyć ponadto:

- zaświadczenie powiatowego urzędu pracy stwierdzające, że osoba ta nie ma prawa do zasiłku dla bezrobotnych i jest zarejestrowana jako poszukująca pracy,
- świadectwo pracy lub inny dokument po-

twierdzający datę i przyczynę utraty zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka

W celu ustalenia prawa do dodatku, do wniosku o zasiłek rodzinny należy dołączyć:

- kopię prawomocnego wyroku sądu rodzinnego orzekającego rozwód lub separację albo kopię aktu zgonu małżonka lub rodzica dziecka,
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka

Aby ustalić prawo do dodatku, do wniosku o zasiłek rodzinny należy dołączyć dodatkowo:

- orzeczenie o niepełnosprawności lub jej stopniu,
- zaświadczenie osoby uprawnionej o uczęszczaniu dziecka w wieku od 7 do 18 lat do szkoły,
- zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka w wieku powyżej 18 lat do szkoły lub szkoły wyższej albo
- zaświadczenie specjalistycznego zakładu opieki zdrowotnej, stwierdzające, że dziecko jest poddawane rehabilitacji, jeżeli dziecko w wieku do lat 18 nie uczy się.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

W celu ustalenia prawa do dodatku, do wniosku o zasiłek rodzinny należy dołączyć dodatkowo:

- oświadczenie osoby uprawnionej o rozpoczęciu przez dziecko w wieku od 7 do 18 lat nauki w szkole,
- zaświadczenie szkoły w przypadku nauki dziecka w szkole ponadgimnazjalnej.

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Dodatek wypłaca się przez okres 10 miesięcy w okresie pobierania nauki, tj. od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

W celu uzyskania prawa do dodatku, do wniosku o zasiłek rodzinny należy dodatkowo dołączyć:

- dokument potwierdzający tymczasowe zameldowanie ucznia w bursie, internacie lub innym miejscu zapewniającym zamieszkanie, prowadzonym przez podmiot publiczny,
- zaświadczenie szkoły, w przypadku nauki dziecka w szkole ponadgimnazjalnej,
- oświadczenie osoby fizycznej o najmie lokalu uczniowi oraz dokument potwierdzający tymczasowe zameldowanie.

Zasiłek pielęgnacyjny

W celu ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy złożyć wniosek (załącznik nr 5 do rozporządzenia), do którego należy dołączyć:

- orzeczenie o niepełnosprawności,
- orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem daty powstania niepełnosprawności,
- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o zasiłek pielęgnacyjny.

Świadczenie pielęgnacyjne

W celu ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego należy złożyć wniosek (załącznik nr 6 do rozporządzenia), do którego należy dołączyć:

- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka,
- zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości dochodów rodziny.

W całym kraju trwa uzgadnianie regulaminów wynagradzania dla nauczycieli. Wiele z nich zostało już wynegocjowanych i podpisanych. Docierają do nas sygnały, że jednak nie wszędzie przebiega to sprawnie. Publikujemy więc, jako jedną z propozycji,

projekt regulaminu przygotowany przez Stanisława Kłaka, wiceprezesa Zarządu Podkarpackiego Okręgu ZNP. Być może po dostosowaniu do warunków danej gminy pomoże on niektórym samorządom opracować własny regulamin.

PROJEKT
dla Gmin i Miast

Załącznik Nr.....do
Uchwały Nr
Rady Gminy (Miasta)
z dnia.....

REGULAMIN

określający wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy, nagród oraz niektóre inne składniki wynagrodzenia, zasady wynagradzania za godziny nadwymiarowe oraz godziny doraźnych zastępstw, a także wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania dodatku mieszkaniowego

Podstawa prawna :

1. Art. 30 ust. 6 i art. 54 ust. 3 i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357; z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239 i Nr 22, poz. 291).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, sposobu obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową, wykazu stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego, ogólnych warunków pracy stanowiących podstawę do przyznawania dodatku za warunki pracy oraz szczególnych okresów zatrudnienia i innych okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat (Dz.U. Nr 39, poz. 455 z 17 maja 2000 r.).

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

1. Niniejszy regulamin stosuje się do nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych, przedszkolach, gimnazjach (innych placówkach — jeżeli funkcjonują, należy je wymienić) prowadzonych przez Gminę (Miasto)
2. Regulamin określa dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego:
 - 1) wysokość stawek oraz szczegółowe warunki przyznawania dodatków
 - a) za wysługę lat,
 - b) motywacyjnego,
 - c) funkcyjnego,
 - d) za warunki pracy,
- 2) szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe oraz za godziny doraźnych zastępstw,
- 3) wysokość i warunki wypłacania innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.
3. Regulamin niniejszy określa także wysokość dodatku mieszkaniowego oraz szczegółowe zasady jego przyznawania i wypłacania.

§ 2

Ileokroć w dalszych przepisach bez bliższego określenia jest mowa o:

- 1) **regulaminie** — rozumie się przez to regulamin określający wysokość oraz szczególne warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy, za niektóre inne składniki wynagrodzenia, zasady wynagradzania za godziny nadwymiarowe oraz za godziny doraźnych zastępstw, a także wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania dodatku mieszkaniowego,
- 2) **Karcie Nauczyciela** — rozumie się przez to ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela (Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357; z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239 i Nr 22, poz. 291),
- 3) **rozporządzeniu** — należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagradzania zasadniczego, sposobu obliczania wysokości stawki wynagradzania zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową, wykazu stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego, ogólnych warunków przyznawania dodatku motywacyjnego, wykazu trudnych i uciążliwych warunków pracy stanowiących podstawę przyznawania dodatku za warunki pracy oraz szczególnych przypadków zaliczania okresów zatrudnienia i innych okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat (Dz.U. z 2000 r. Nr 39, poz. 455 ze zm.),
- 4) **organie prowadzącym szkołę, przedszkole, placówkę oświatową** — rozumie się przez to Gminę (Miasto),
- 5) **szkole** — należy przez to rozumieć przedszkole, szkołę, gimnazjum lub placówkę, dla której organem prowadzącym jest Gmina (Miasto),
- 6) **dyrektorze lub wicedyrektorze** — należy rozumieć dyrektora lub wicedyrektora jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego, o której mowa w § 1 ust. 1,
- 7) **nauczycielach bez bliższego określenia** — rozumie się przez to nauczycieli, o których mowa w § 1 ust. 1,
- 8) **roku szkolnym** — należy przez to rozumieć okres pracy szkoły, placówki oświatowej od 1 września danego roku do 31 sierpnia roku następnego,
- 9) **klasie** — należy przez to rozumieć także oddział lub grupę,
- 10) **ucznium** — rozumie się przez to także wychowanka,
- 11) **tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin** — należy przez to rozumieć tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa § 1 ust. 1 rozporządzenia,
- 12) **zakładowej organizacji związkowej** — rozumie się przez to Zarząd Oddziału ZNP w i Międzyszkolną Komisję NSZZ „Solidarność” działające na terenie gminy.....

ROZDZIAŁ II DODATEK ZA WYSLUGĘ LAT

§ 3

Nauczycielowi przysługuje dodatek za wysługę lat w wysokości i zasadach określonych art. 33 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, § 5 rozporządzenia i na warunkach określonych w § 4 Regulaminu.

1. Dodatek przysługuje:

- 1) począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nauczyciel nabył prawo do dodatku lub wyższej stawki tego dodatku, jeżeli nabycie nastąpiło w ciągu miesiąca,

- 2) za dany miesiąc, jeżeli nabycie prawa do dodatku lub wyższej stawki nastąpiło od pierwszego dnia miesiąca.

2. Dodatek przysługuje za okres urlopu dla poratowania zdrowia oraz za dni, za które nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Dodatek ten przysługuje również za dni nieobecności w pracy z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby bądź konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny, za które nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego.

3. Potwierdzenie nabycia prawa do dodatku za wysługę lat oraz wysokość tego dodatku, w formach o jakich mowa w § 32 określa:

- 1) **nauczycielowi** — dyrektor szkoły,
- 2) **dyrektorowi** — Wójt Gminy (Burmistrz, Prezydent Miasta).
4. Dodatek wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ III DODATEK MOTYWACYJNY

§ 5

Nauczycielowi przysługuje dodatek motywacyjny na warunkach ogólnych określonych w § 4 rozporządzenia oraz wysokości i na warunkach, i zasadach określonych w § 6—10 Regulaminu.

§ 6

1. Nauczyciel nabywa prawo do dodatku motywacyjnego po przepracowaniu w szkołach na terenie Gminy (Miasta)jednego całego poprzedniego roku szkolnego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Prawo do dodatku motywacyjnego nie przysługuje nauczycielowi stażyście.
3. Warunkiem przyznawania nauczycielowi dodatku motywacyjnego jest:
 - 1) Uzyskanie szczególnych osiągnięć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, a w szczególności:
 - a) osiąganie w pracy dydaktyczno-wychowawczej pełnej realizacji programu nauczania oraz wprowadzanie nowych treści, korelacji treści programowych z innymi przedmiotami, a także uzyskiwanie przez uczniów, z uwzględnieniem ich możliwości oraz warunków pracy nauczyciela, dobrych osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych potwierdzonych wynikami albo sukcesami w konkursach przedmiotowych i artystycznych, zawodach sportowych, olimpiadach, itp.,
 - b) stosowanie różnorodnych metod nauczania oraz porównywanie efektywności stosowanych metod,
 - c) stosowanie nowych rozwiązań metodycznych w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych,
 - d) prowadzenie lekcji otwartych w ramach prac zespołu przedmiotowego lub z własnej inicjatywy,
 - e) umiejętne rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów we współpracy z ich rodzicami,
 - f) pełne rozpoznanie środowiska wychowawczego uczniów, aktywne i efektywne działanie na rzecz uczniów potrzebujących szczególnej opieki,
 - g) prowadzenie działalności mających na celu zapobieganie i zwalczanie przejawów patologii społecznej.
 - 2) Jakość świadczonej pracy, w tym związanej z powierzonym stanowiskiem kierowniczym, dodatkowym zadaniem lub zajęciem, a w szczególności:
 - a) systematyczne i efektywne przygotowanie do przydzielonych obowiązków,
 - b) podnoszenie umiejętności zawodowych — udział w doskonaleniu warsztatu pracy oraz różnych formach doskonalenia zawodowego,
 - c) prezentowanie swego dorobku pedagogicznego,
 - d) opracowywanie publikacji naukowych związanych z warsztatem pracy,
 - e) wzbogacanie własnego warsztatu pracy,
 - f) dbałość o mienie szkoły i poszerzenie bazy dydaktycznej,
 - g) prawidłowe prowadzenie dokumentacji szkolnej i pedagogicznej,
 - h) rzetelne i terminowe wywiązywanie się z poleceń służbowych,
 - i) przestrzeganie dyscypliny pracy.
4. Zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 i 3 Karty Nauczyciela, a w szczególności:
 - a) udział w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych,
 - b) udział w komisjach przedmiotowych, olimpiadach, zawodach sportowych i innych,
 - c) opiekowanie się samorządem uczniowskim lub innymi organizacjami uczniowskimi działającymi na terenie szkoły,
 - d) prowadzenie lekcji koleżeńskich, przejawianie innych form aktywności w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego nauczycieli,
 - e) aktywny udział w realizowaniu innych zadań statutowych szkoły.

§ 7

1. Warunkiem przyznawania dodatku motywacyjnego dyrektorowi szkoły, poza wymienionymi w § 6 w ust. 3, jest spełnienie następujących kryteriów:

- 1) tworzenie warunków do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych szkoły w tym: opracowanie arkusza organizacyjnego, wyposażenie w środki dydaktyczne, sprzęt, organizowanie działalności administracyjnej, gospodarczej, kancelarii szkolnej, zapewnienie i czuwanie nad przestrzeganiem odpowiednich warunków bhp i p.poż.,
- 2) opracowanie i realizacja planu finansowego szkoły w tym również pozyskiwanie środków pozabudżetowych,
- 3) dbałość o mienie w tym: organizowanie przeglądów technicznych, prace konserwacyjno-remontowe, czystość i estetyka szkoły,
- 4) prowadzenie spraw osobowych w tym: zatrudnianie zgodnie z kwalifikacjami, prowadzenie akt osobowych pracowników, dysponowanie funduszem świadczeń społecznych, dyscyplina pracy,
- 5) sprawowanie nadzoru pedagogicznego w tym: realizacja programów nauczania, ocena pracy nauczycieli, opieka nad nauczycielami rozpoczynającymi pracę w zawodzie,

zachęcanie do innowacji i eksperymentów, motywowanie do doskonalenia zawodowego, realizacja zaleceń i wniosków organów nadzoru pedagogicznego,

6) współdziałanie z organem prowadzącym w zakresie realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych oraz realizacja zaleceń i wniosków organu prowadzącego,

7) kształtowanie atmosfery w pracy, w szkole służącej realizacji statutowych zadań przez podległych pracowników,

8) współpraca z organami szkoły i związkami zawodowymi,

9) pozostałe obowiązki:

a) przestrzeganie regulaminu pracy,

b) troska o stan bazy, estetyka, ład, porządek,

c) samodzielność i inicjatywa w rozwiązywaniu problemów,

d) inspirowanie nauczycieli do podejmowania zadań dodatkowych: konkursy, olimpiady, wycieczki, samodzielne wykonywanie pomocy dydaktycznych.

§ 8

/I Wariant/

1. Stopień spełnienia warunków uprawniających do przyznania dodatku motywacyjnego nauczycielowi, dyrektorowi ustala się przy zastosowaniu odpowiedniej punktacji, a mianowicie:

1) za realizację zadań i wywiązywanie się z obowiązków określonych w § 6 ust. 3 i w § 7 przyznaje się punkty dodatnie (+),

2) za brak realizacji zadań określonych w § 6 ust. 3 i w § 7 przyznaje się punktów zero („0”),

3) za niewywiązywanie się z obowiązków określonych w § 6 ust. 3 i w § 7 przyznaje się punkty ujemne (-).

2. Wysokość stawek punktacji, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 1 do Regulaminu.

3. Podstawą przyznania odpowiedniej stawki punktowej, o której mowa w ust. 1 i 2, stanowi zgromadzona dokumentacja, stosowna i odpowiednia dla poszczególnych osiągnięć nauczyciela, z okresu poprzedzającego przyznanie dodatku, o jakim mowa w ust. 8.

4. Stawka dodatku motywacyjnego dla nauczyciela, w zależności od ilości uzyskanych punktów, o których mowa w ust. 1 i 2, może wynosić od 1% (minimalna) do 20% (maksymalna) stawki bazowej, z zastrzeżeniem ust. 6.

5. Stawką bazową do obliczenia dodatku motywacyjnego jest minimalna stawka wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela stażysty, w pierwszej kategorii zaszeregowania.

6. Ustala się łączną pulę środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dodatków motywacyjnych w poszczególnych szkołach w wysokości, co najmniej 5% kwoty planowanej na wynagrodzenia zasadnicze ogółu nauczycieli zatrudnionych w danej szkole.

7. Wysokość dodatku motywacyjnego oblicza się mnożąc stawkę bazową, o której mowa w ust. 5, przez odpowiednią stawkę procentową, o której mowa w ust. 4, a uzyskaną z pomnożenia kwotę zaokrągla się do pełnych złotych w ten sposób, że kwotę do 0,49 zł pomija, a co najmniej 0,50 liczy się za pełny złoty.

8. Dodatek motywacyjny przyznaje się na czas określony, nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż jeden rok szkolny.

§ 8

/II Wariant/

1. Ustala się łączną pulę środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dodatków motywacyjnych w poszczególnych szkołach w wysokości co najmniej 5% kwoty planowanej na wynagrodzenia zasadnicze ogółu nauczycieli zatrudnionych w danej szkole.

2. Wypłata dodatków motywacyjnych następuje w ramach przyznanych w budżecie szkoły środków.

3. Dodatek motywacyjny przyznaje się na czas określony, nie krótszy niż 4 miesiące i nie dłuższy niż jeden rok szkolny. Dodatek motywacyjny przyznaje się na okresy wrzesień — grudzień i styczeń — lipiec.

4. Dodatek motywacyjny dla nauczyciela stanowi wskaźnik procentowy jego wynagrodzenia zasadniczego, którego wartość zawiera się od 1% (minimalna) do 20% (maksymalna).

5. Dodatek motywacyjny dla dyrektora szkoły stanowi wskaźnik procentowy jego wynagrodzenia zasadniczego, którego wartość zawiera się od 1% (minimalna) do 30% (maksymalna).

§ 9

1. Dodatek motywacyjny, w formach o jakich mowa w § 32 przyznaje:

1) **nauczycielowi** zgodnie z zasadami określonymi w § 6 ust. 3 **dyrektor szkoły**,
2) **dyrektorowi** zgodnie z zasadami określonymi w § 6 ust. 3 i 7 **Wójt Gminy (Burmistrz, Prezydent Miasta)**.

2. Nauczycielom uzupełniającym etat w innej szkole dodatek motywacyjny przyznaje dyrektor szkoły macierzystej w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły, w której uzupełnia etat.

3. Nauczycielom przeniesionym do pracy w innej szkole, zgodnie z art. 18 Karty Nauczyciela dodatek motywacyjny ustala dyrektor szkoły, do której nauczyciel został przeniesiony, po zasięgnięciu opinii dyrektora szkoły poprzedniej.

4. Przyznanie dodatku motywacyjnego dla nauczycieli i dyrektorów szkół następuje po uprzednim zasięgnięciu opinii zakładowych organizacji związkowych.

5. Decyzję o przyznaniu dodatku motywacyjnego nauczycielowi lub dyrektorowi szkoły przekazuje się w formie pisemnej.

6. Dodatek motywacyjny wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

§ 10

1. Dodatek motywacyjny nie przysługuje nauczycielom:

1) stażystom w okresie odbywania stażu,

2) którzy otrzymali kary przewidziane przepisami Kodeksu pracy i Karty Nauczyciela — przez okres 12 miesięcy od daty udzielenia kary,

3) za okres urlopu na poratowanie zdrowia,

4) w okresie przybywania w stanie nieczynnym.

§ 11

1. Wypłata dodatku motywacyjnego dla nauczyciela może zostać wstrzymana lub zawieszona, jeżeli nauczyciel z własnej winy zaprzestął dalszej realizacji zadań, za które dodatek został przyznany.

2. Decyzję w sprawie, o której mowa w ust. 1, podejmuje dyrektor szkoły — w stosunku do nauczyciela, a Wójt Gminy (Burmistrz, Prezydent Miasta) — w stosunku do dyrektora szkoły. Przepisy § 23 ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

ROZDZIAŁ IV DODATEK FUNKCYJNY

§ 12

1. Nauczycielowi, któremu powierzono stanowisko dyrektora lub wicedyrektora szkoły albo inne stanowisko kierownicze przewidziane w statucie szkoły przysługuje dodatek funkcyjny.

2. Dodatek funkcyjny przysługuje również:

1) nauczycielowi, któremu powierzono wychowawstwo klasy,

2) nauczycielowi za sprawowanie funkcji:

a) opiekuna stażu,

b) doradcy metodycznego lub nauczyciela konsultanta.

§ 13

/I Wariant/

1. Nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze w szkole potwierdzone w statucie szkoły przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości od 20% do 60% średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty, o którym mowa w art. 30 ust. 3 ustawy Karty Nauczyciela.

2. Wysokość dodatku funkcyjnego dla nauczycieli, o których mowa w § 12 ust. 2 ustala się za:

1) wychowawstwo klasy — w wysokości co najmniej 3%

2) funkcję opiekuna stażu — w wysokości co najmniej 8%

3) funkcję doradcy metodycznego — w wysokości co najmniej do 20%

4) funkcję nauczyciela konsultanta — w wysokości co najmniej do 15%

średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty, o którym mowa w art. 30 ust. 3 Karty.

§ 13

/II Wariant/

1. Stawką bazową dodatku funkcyjnego jest minimalne wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela mianowanego, w pierwszej kategorii zaszeregowania, określone w rozporządzeniu.

2. Wysokość dodatku funkcyjnego dla nauczycieli, o których mowa w § 12 ust. 1 i 2 określa załącznik nr 2 do Regulaminu.

3. Wysokość dodatku funkcyjnego oblicza się mnożąc stawkę bazową, o której mowa w ust. 1 przez odpowiednią stawkę procentową określoną w załączniku, o którym mowa w ust. 2, a uzyskaną z pomnożenia kwotę zaokrągla się do pełnych złotych w ten sposób, że kwotę do 0,49 zł pomija się, a co najmniej 0,50 zł liczy się za pełny złoty.

§ 14

1. Nauczycielowi przysługuje tylko jeden dodatek funkcyjny, a w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków funkcyjnych przysługuje dodatek wyższy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków, o których mowa § 12 ust. 2, nauczycielowi przysługuje dodatek funkcyjny z każdego tytułu.

3. Dodatek funkcyjny z tytułu pełnienia obowiązków opiekuna stażu przysługują za każdą osobę odbywającą staż i powierzoną danemu nauczycielowi.

4. Dodatek funkcyjny za wychowawstwo klasy przysługuje za każdą klasę powierzoną nauczycielowi niezależnie od wymiaru czasu pracy nauczyciela.

5. Dodatek funkcyjny w stawce ustalonej dla dyrektora szkoły przysługuje nauczycielowi (wicedyrektorowi szkoły), któremu powierzono obowiązki kierownicze w zastępstwie.

§ 15

1. Przy ustalaniu wysokości dodatku funkcyjnego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 uwzględnia się wielkość szkoły, liczbę uczniów i oddziałów, liczbę kadry kierowniczej w szkole i zatrudnionych pracowników, zmianowość, złożoność zadań wynikających z zajmowanego stanowiska, wyniki pracy szkoły oraz warunki lokalowe, środowiskowe i społeczne, w jakich szkoła funkcjonuje, a w szczególności:

1) wielkość szkoły, a w tym:

a) liczbę uczniów,

b) liczbę oddziałów,

c) zatrudnienie (liczbę pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych),

d) liczbę budynków i ich lokalizację,

2) warunki organizacyjne i złożoność zadań wynikających z funkcji kierowniczej, a w szczególności:

a) wyposażenie w pomoce dydaktyczne,

b) prowadzenie w szkole stołówek,

c) stan bazy dydaktycznej,

d) liczbę stanowisk kierowniczych,

e) wieloprofilowość kształcenia (wystąpi w miastach na prawach powiatu),

f) posiadanie internatu — liczba mieszkańców (wystąpi w miastach na prawach powiatu),

3) wyniki pracy szkoły.

2. Przy ustalaniu wysokości dodatku funkcyjnego dla dyrektorów zespołów szkół bierze się pod uwagę łączną liczbę oddziałów.

§ 16

1. Prawo do dodatku, o którym mowa w § 13 ust. 1 i 2 powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiąc, w którym nastąpiło powierzenie stanowiska kierowniczego, wychowawstwa klasy lub funkcji (opiekuna stażu lub doradcy metodycznego lub nauczyciela konsultanta), a jeżeli powierzenie to nastąpiło pierwszego dnia miesiąca — od tego dnia.

2. Nauczyciel, któremu powierzono stanowisko kierownicze w szkole na czas określony, traci prawo do dodatku funkcyjnego z upływem tego okresu, a w razie wcześniejszego odwołania z końcem miesiąca, w którym nastąpiło odwołanie, jeżeli odwołanie nastąpiło pierwszego dnia miesiąca — od tego dnia

3. Dodatki funkcyjne, o których mowa w ust. 13 ust. 1 i 2, nie przysługują w okresie nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy, w okresie urlopu dla poratowania zdrowia, w okresie, za który nie przysługuje wynagrodzenie zasadnicze oraz od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nauczyciel zaprzestął pełnienia z innych powodów obowiązków, do których jest przypisany ten dodatek, a jeżeli zaprzestanie pełnienia obowiązku nastąpiło od pierwszego dnia miesiąca; od tego dnia.

§ 17

1. Dodatek funkcyjny, w formach o jakich mowa w § 32, przyznaje:

1) **nauczycielowi** — dyrektor szkoły,

2) **dyrektorowi szkoły** — wójt (burmistrz, prezydent).

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 2 wymaga uprzedniego zaopiniowania przez zakładowe organizacje związkowe zrzeszające nauczycieli.

3. Dodatek funkcyjny wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ V

DODATEK ZA WARUNKI PRACY /Wariant dla gmin i miast/

§ 18

Nauczycielom pracującym w trudnych warunkach lub szkodliwych dla zdrowia przysługuje z tego tytułu dodatek za warunki pracy na zasadach określonych w art. 34 Karty Nauczyciela, § 6 i § 7 rozporządzenia i na warunkach określonych w § 19 i § 20, 21 Regulaminu.

dokończenie w następnym numerze